

Gennemgang af sektorforskningen

Danmarks Forskningsråd, maj 2002

Gennemgang af sektorforskningen

Regeringen har anmodet Danmarks Forskningsråd om at iværksætte en gennemgribende undersøgelse af sektorforskningens rolle i det offentlige forskningssystem.

Danmarks Forskningsråd giver i denne rapport et bud på sektorforskningens fremtidige rolle i det samlede forskningssystem. Endvidere giver Rådet en række kommentarer om udviklingsperspektiver for sektorforskningen generelt, for enkelte ministeriområder og for den enkelte sektorforskningsinstitution.

Det er Danmarks Forskningsråds opfattelse, at sektorforskningen er af stor betydning for Danmark som vidensamfund. Der er i sektorforskningen opbygget kompetencer, som giver værdifulde bidrag til udviklingen af dansk samfunds- og erhvervsliv. Det er Danmarks Forskningsråds opfattelse, at sektorforskningen også i fremtiden skal løfte vigtige opgaver.

Danmarks Forskningsråd håber, at denne rapport vil bidrage til en saglig og konstruktiv diskussion om videreudviklingen af det danske forskningssystem.

Gennemgang af sektorforskningen

Danmarks Forskningsråd

April 2002

Indholdsfortegnelse

FORORD	1
INDLEDNING	3
1. KOMMISSORIUM OG AFGRÆNSNING AF UNDERSØGELSEN	4
2. HVORFOR SEKTORFORSKNING?	8
2.1 SEKTORFORSKNINGENS PLACERING I DET SAMLEDE FORSKNINGSSYSTEM.....	8
2.2 NYE GRUNDEVILKÅR FOR SEKTORFORSKNING.....	11
3. SEKTORFORSKNINGENS ORGANISERING	17
4. UDVIKLINGSPERSPEKTIVER FOR SEKTORFORSKNINGEN	20
5. DE ENKELTE MINISTERIERS SEKTORFORSKNING	25
BESKÆFTIGELSESMINISTERIET	29
<i>Arbejds miljøinstituttet (AMI)</i>	29
<i>Afsluttende kommentar vedrørende Beskæftigelsesministeriet</i>	31
FORSVARSMINISTERIET	32
<i>Forsvarets Forskningstjeneste (FOFT)</i>	32
<i>Afsluttende kommentar vedrørende Forsvarsministeriet</i>	34
INDENRIGS- OG SUNDHEDSMINISTERIET	35
<i>Statens Serum Institut (SSI)</i>	36
<i>Statens Institut for Folkesundhed (SIF)</i>	39
<i>Afsluttende kommentar vedrørende Indenrigs- og Sundhedsministeriet</i>	41
MILJØMINISTERIET	42
<i>Danmarks Miljøundersøgelser (DMU)</i>	43
<i>Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse (GEUS)</i>	46
<i>Forskningscentret for Skov og Landskab (FSL)</i>	49
<i>Kort- og Matrikelstyrelsen (KMS)</i>	52
<i>Afsluttende kommentar vedrørende Miljøministeriet</i>	55
MINISTERIET FOR FØDEVARER, LANDBRUG OG FISKERI	56
<i>Danmarks Fiskeriundersøgelser (DFU)</i>	58
<i>Danmarks JordbrugsForskning (DJF)</i>	61
<i>Danmarks Veterinærinstitut (DVI)</i>	64
<i>Fødevarøkonomiske Institut (FØI)</i>	67
<i>Institut for Fødevarer sikkerhed og Ernæring – Fødevare direktoratet (IFE)</i>	70
<i>Statens Skadedyrlaboratorium (SSL)</i>	73
<i>Afsluttende kommentar vedrørende Fødevareministeriet</i>	75
MINISTERIET FOR VIDENSKAB, TEKNOLOGI OG UDVIKLING	76
<i>Analyseinstitut for Forskning (AFSK)</i>	77
<i>Center for Sprogteknologi (CST)</i>	79
<i>Dansk Rumforskningsinstitut (DRI)</i>	82
<i>Forskningscenter Risø</i>	85
<i>Institut for Grænseregionsforskning (IGF)</i>	89
<i>Afsluttende kommentar vedrørende Videnskabsministeriet</i>	91
SOCIALMINISTERIET	92
<i>John F. Kennedy Instituttet (JFK)</i>	93
<i>Socialforskningsinstituttet (SFI)</i>	95
<i>Afsluttende kommentar vedrørende Socialministeriet</i>	97
ØKONOMI- OG ERHVERVSMINISTERIET	98
<i>Statens Byggeforskningsinstitut (By og Byg)</i>	99
<i>Afsluttende kommentar vedrørende Økonomi- og Erhvervsministeriet</i>	101
TRAFIKMINISTERIET	102
<i>Danmarks TransportForskning (DTF)</i>	103
<i>Danmarks Meteorologiske Institut (DMI)</i>	106

<i>Afsluttende kommentar vedrørende Trafikministeriet</i>	107
UDENRIGSMINISTERIET	108
<i>Dansk Bilharziøse Laboratorium (DBL)</i>	109
<i>Afsluttende kommentar vedrørende Udenrigsministeriet</i>	111
6 AFSLUTNING	112
BILAG	117
BILAG 1 – KOMMISSORIUM FOR UNDERSØGELSEN	117
BILAG 2 – INSTITUTIONER OMFATTET AF UNDERSØGELSEN	119
BILAG 3 – FORKORTELSER	121
BILAG 4 – TABELLER	123
BILAG 5 – MEDLEMMER AF DANMARKS FORSKNINGSRÅD	125

Forord

Regeringen har anmodet Danmarks Forskningsråd om at iværksætte en gennemgribende undersøgelse af sektorforskningens rolle i det offentlige forskningssystem.

Sektorforskningen er af stor betydning for Danmark som vidensamfund. Gennem årtier er der i sektorforskningen på mange områder opbygget kompetencer, som giver værdifulde bidrag til udvikling af dansk samfunds- og erhvervsliv. Det er Danmarks Forskningsråds opfattelse, at sektorforskningen også i fremtiden skal løfte vigtige opgaver.

Sektorforskningen skal ses i sammenhæng med dens omverden, specielt ministerierne og den sektor, de enkelte institutioner betjener, universiteterne og de private, forskningsaktive virksomheder. For Danmarks Forskningsråd drejer gennemgangen af sektorforskningen sig primært om at vurdere strukturtilpasninger, som skønnes at kunne fremme både forskningens kvalitet og den samfundsmæssige nytte af forskningen.

Danmarks Forskningsråd giver i denne rapport et bud på sektorforskningens fremtidige rolle i det samlede forskningssystem. Endvidere giver Rådet en række kommentarer om udviklingsperspektiver for sektorforskningen generelt, for de enkelte ministerieområder og for den enkelte sektorforskningsinstitution.

Danmarks Forskningsråd forudsætter, at strukturtilpasningerne på forskningsområdet gennemføres med den fornødne inddragelse af berørte parter og med behørig hensyntagen til, at god forskning og gode forskningsmiljøer forudsætter personer med høj kompetence og stor motivation.

Danmarks Forskningsråd takker de berørte institutioner og ministerier for velvilligt på kort tid at fremsende en stor mængde information og deres vurderinger af institutionernes funktioner, betydning mv. Rådet håber, at denne rapport vil bidrage til en saglig og konstruktiv diskussion om videreudviklingen af det danske forskningssystem med det sigte at styrke dansk forskning og dens effekt i det omgivende samfund.

København, 29. april 2002

Søren Isaksen
formand

Indledning

Danmarks Forskningsråd afgiver i denne rapport en række vurderinger og anbefalinger vedrørende dels sektorforskningen i almindelighed og dels sektorforskningsinstitutionerne omfattet af undersøgelsen. Rådet har i undersøgelsen beskæftiget sig med de 24 statslige institutioner, som er omfattet af sektorforskningsloven (Lov nr. 1076 af 20.12.1995 om sektorforskningsinstitutioner), og fire andre institutioner, som i kraft af deres opgaver og organisatoriske placering i forskningssystemet funktionelt kan betragtes som institutioner, der udfører sektorforskning.

Rådets anbefalinger udspringer af en overordnet vurdering af sektorforskningen og dens institutioner. Det har ikke været Rådets opgave at afdække alle faglige, økonomiske og organisatoriske aspekter knyttet til en eventuel omlægning af institutionerne. Det forudsættes, at Rådets anbefalinger – efter en politisk beslutning – gøres til genstand for konkret udmøntning, hvor det vil være naturligt at inddrage institutionernes aftagere og ejere (ressortministerierne) såvel som institutionerne selv, herunder også deres bestyrelser.

Denne rapport er opbygget således:

- Kapitel 1** – Omtale af baggrunden for undersøgelsen, Danmarks Forskningsråds udlægning af kommissoriet og vurdering af og præmisser for opgaven.
- Kapitel 2** – En drøftelse af sektorforskningens betydning for det samlede forskningssystem, herunder en beskrivelse af nogle nye grundvilkår for sektorforskningen.
- Kapitel 3** – Drøftelse af forskellige principielle former for organisering af sektorrettet videnopbygning og formidling.
- Kapitel 4** – Beskrivelse af fire overordnede udviklingsmodeller for sektorforskning.
- Kapitel 5** – Gennemgang af sektorforskningens organisering og udviklingsperspektiv for så vidt angår 10 ministerier og de tilhørende sektorforskningsinstitutioner.
- Kapitel 6** – Oversigt over Danmarks Forskningsråds anbefalinger.

Til brug for undersøgelsen har Danmarks Forskningsråd indhentet en række faktuelle oplysninger og vurderinger fra de berørte ministerier og sektorforskningsinstitutioner. En oversigt over dette materiale er tilgængeligt på www.danmarksforskningsraad.dk. På hjemmesiden er ligeledes de modtagne svar fra ministerier og institutioner.

1. Kommissorium og afgrænsning af undersøgelsen

Regeringen besluttede den 29. januar 2002 at anmode Danmarks Forskningsråd om at iværksætte en gennemgribende undersøgelse af sektorforskningens rolle i det offentlige forskningssystem. Regeringen fastsatte et kommissorium for undersøgelsen, jf. bilag 1.

Danmarks Forskningsråd lægger til grund, at Regeringen med afsæt i regeringsgrundlaget og oprettelsen af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling ønsker en bedre sammenhæng mellem undervisning, forskning og innovation. Undersøgelsen af sektorforskningen skal på denne baggrund give et bedre grundlag for en forskningspolitisk stillingtagen til forskningssystemets struktur og overordnede ressourcefordeling med henblik på at foreslå strukturændringer, som medfører frigørelse af ressourcer fra sektorforskning til "fri forskning".

Undersøgelsen omfatter i henhold til kommissoriet ikke en vurdering af den faglige kvalitet af den enkelte institutions forskning. Det centrale i undersøgelsen er på overordnet niveau at vurdere, hvor de forskellige forsknings- og forskningsbaserede opgaver mest hensigtsmæssigt kan eller bør varetages i fremtiden.

Danmarks Forskningsråd har forstået og vil lægge til grund, at formålet med gennemførelsen af undersøgelsen af sektorforskningen er at styrke den forskningsmæssige indsats. Det er af afgørende betydning for Danmarks Forskningsråd, at de samlede forskningsressourcer ikke reduceres som følge af eventuelle strukturændringer i kølvandet på undersøgelsen.

Fortsat vækst i investeringer i forskning er afgørende for Danmarks fremtid. Danmarks Forskningsråd konstaterer derfor med tilfredshed, at Det Europæiske Råd på sit møde i Barcelona den 15. og 16. marts i år opnåede enighed om, at de samlede udgifter til FoU og innovation i EU bør øges med henblik på at nærme sig 3 % af bruttonationalproduktet (BNP) senest i 2010. To tredjedele af disse nye investeringer bør ifølge Det Europæiske Råd komme fra den private sektor. Danmarks Forskningsråd gør opmærksom på, at de samlede FoU-investeringer i Danmark i 1999 udgjorde 1,98 % af BNP ifølge den sidste tilgængelige forskningsstatistik, jf. tabel 2.3 i denne rapport. En tredjedel af FoU-investeringerne blev varetaget af det offentlige, mens to tredjedele blev varetaget af erhvervslivet. Danmarks Forskningsråd mener, at denne overordnede balance bør bevares, også når de samlede FoU-investeringer skal øges. Der vil derfor i de kommende år være behov for betydelige offentlige investeringer i FoU, jf. også Danmarks Forskningsråds rapport "Grundlaget for vidensamfundet smuldrer" fra 2001.

Danmarks Forskningsråd finder det opløftende, men også meget tiltrængt, at den danske regering sammen med de øvrige EU-landes regeringer har forpligtet sig til en forøgelse af forskningsinvesteringerne. Desto vigtigere er det, at investeringerne foretages med omhu og på områder, som vil give et væsentligt samfundsmæssigt afkast.

Rådet forventer med udgangspunkt i regeringsgrundlaget, at midler, som eventuelt frigøres fra sektorforskningen, overføres til universiteterne og/eller de statslige forskningsråd. Undersøgelsen skal derfor kunne resultere i en forøgelse såvel af forskningsmidler i de statslige forskningsråd som af basismidler til universiteternes forskning. Forskningsrådenes midler kan være både såkaldte frie midler og midler til brede programsatsninger, og forskere såvel på universiteterne som i sektorforskningsinstitutionerne vil kunne søge disse midler i åben konkurrence.

Det følger af Regeringsgrundlaget, at det i forbindelse med frigørelse af midler er særlig vigtigt, at Danmark er i stand til at tiltrække unge danske såvel som udenlandske topforskere. Danmarks Forskningsråd forstår dette således, at de institutioner og aktiviteter, som får tilført ekstra ressourcer på grundlag af undersøgelsen, skal bidrage til at udvikle og styrke attraktive forskningsmiljøer med særligt henblik på rekruttering, dynamik og fornyelse.

Danmarks Forskningsråd vil i den forbindelse pege på Rådets oplæg "Dynamiske forskningsmiljøer – grundpiller i vidensamfundets vækst" fra april i år. Rådet anbefaler her, at forskningsinstitutionerne og forskningsrådene i højere grad skal satse på forskningsmæssige entreprenører, typisk personer med erfaring og inspiration hentet fra forskningsmiljøer i andre lande. Ligeledes bør etablering og besættelse af et professorat være udtryk for en forsknings- og uddannelsesmæssig satsning på et område og på en person med stærkt fagligt og ledelsesmæssigt potentiale. Ved besættelse af professorater skal institutionerne tage aktivt stilling til omfanget af ressourcer, der skal tilknyttes det pågældende professorat både m.h.t. lønmidler, antallet af tilknyttede forskerstillinger og driftsmidler. Sådanne ekstra ressourcer bør gives for en tidsbegrænset periode, typisk 5 år og med mulighed for forlængelse, hvis institutionen vurderer, at satsningen har opnået et internationalt højt kvalitetsniveau og fortsat er af strategisk betydning for institutionen.

Regeringsgrundlaget omtaler "sektorforskningen" som objekt for undersøgelsen. Betegnelsen "sektorforskning" kan forstås på forskellige måder. "Sektorforskning" anvendes typisk om offentlige institutioner, der har forskning som en vigtig opgave, men som ikke er en del af universiteterne. I denne betydning ser man på, hvor forskningen udføres. En anden betydning af "sektorforskning" tager udgangspunkt i, hvordan forskningen finansieres. "Sektorforskning" i denne betydning betegner forskning, som ressortministerierne finansierer, dog medregnes i denne sammenhæng hverken basismidler til universiteterne eller midler til forskningsrådene.

Kommissoriet for undersøgelsen lægger op til, at gennemgangen af sektorforskningen skal fokusere på de udførende institutioner. Danmarks Forskningsråd finder det imidlertid nødvendigt også at inddrage en del betragtninger om ministeriernes forskningsfinansiering mere generelt i undersøgelsen. Dette omtales nærmere i kapitel 5.

I kommissoriets pkt. 2 præciseres, at undersøgelsen skal omfatte de statslige forskningsinstitutioner, der er omfattet af Lov om sektorforsknings-

institutioner. Herudover kan Danmarks Forskningsråd vælge at inddrage andre statslige forskningsinstitutioner i undersøgelsen, hvis Rådet vurderer, at det ud fra en funktionel betragtning og institutionernes arbejdsopgaver er relevant at betragte dem som en del af sektorforskningen.

Danmarks Forskningsråd har ønsket at lægge en funktionel definition af sektorforskning til grund for undersøgelsen. Dette er nødvendigt for at kunne skabe en mere hensigtsmæssig struktur i det offentlige forskningssystem. Rådet besluttede derfor at undersøge i alt 28 institutioner; de 24, som er omfattet af sektorforskningsloven, og fire andre institutioner jf. oversigten gengivet i bilag 2. Tre af de 28 institutioner har Rådet måtte udelade fra undersøgelsen. Det er de tre udenrigs- og sikkerhedspolitiske forskningsinstitutioner, som Regeringen allerede har besluttet skal indgå i en større fusion. Dette omtales nærmere i kapitel 5 under Udenrigsministeriets sektorforskning. Samlet indgår der således 25 institutioner i undersøgelsen.

Danmarks Forskningsråd har valgt at holde fem grupper af institutioner, som funktionelt kunne siges at udføre sektorforskning eller have sektorforskningslignende karakter, uden for undersøgelsen. Det er:

- Institutioner som hovedsageligt finansieres af private eller kommunale/-amtskommunale midler
- Arkiver, biblioteker og museer under Kulturministeriets ressort
- Hospitaler
- Centre mm. under universiteterne
- Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter (GTS)

De nævnte institutioner holdes uden for undersøgelsen, dels fordi de ikke er omfattet af sektorforskningsloven, og dels fordi staten har begrænset indflydelse på institutionernes formål og opgaver.

Danmarks Forskningsråd vil erindre om, at Forskningskommissionen i efteråret 2001 anbefalede regeringen at foretage en gennemgang af sektorforskningen, men Kommissionen forudsatte, at der også blev foretaget en lignende gennemgang af universiteterne. Det er vigtigt for Danmarks Forskningsråd at understrege, at Rådet gennemgår sektorforskningsinstitutionerne med henblik på en udvikling af det samlede forskningssystem, og ikke på baggrund af en forestilling om, at sektorforskningen generelt skulle have en lavere kvalitet end forskningen ved universiteterne eller være af mindre betydning for viden-samfundets udvikling.

Danmarks Forskningsråd er sig meget bevidst, at opbygning af gode forskningsmiljøer tager tid. Derfor skal man, inden der træffes politiske beslutninger om organisatoriske ændringer af forskningsinstitutioner, nøje overveje de mulige konsekvenser af beslutningerne. På grund af den korte tid, som Danmarks Forskningsråd har haft til disposition for gennemgangen af sektorforskningen, har Rådet ikke kunnet vurdere samtlige forhold og detaljer vedrørende den enkelte institution, jf. nærmere herom i kapitel 5.

Rådet har ligeledes både i henhold til kommissoriet og pga. tidsfristen ikke kunnet have en dialog med de mange interessenter i og omkring sektor-

forskningen. Danmarks Forskningsråd har derfor valgt at formulere sine anbefalinger som udviklingsmuligheder både for sektorforskningen generelt og for ministerieområder og institutioner. Rådet forudsætter, at gennemførelsen af strukturlpasninger på forskningsområdet foretages med den fornødne inddragelse af berørte parter og med behørig hensyntagen til, at god forskning og gode forskningsmiljøer forudsætter personer med høj kompetence og stor motivation.

2. Hvorfor sektorforskning?

I dette kapitel drøftes sektorforskningens placering i det samlede forskningssystem og sektorforskningens rammebetingelser.

Danmarks Forskningsråd argumenterer i det følgende for, at sektorforskningen er og fortsat skal være en vigtig del af dansk forskning. Sektorforskningen varetager nogle opgaver, som hverken universiteter eller private virksomheder kan eller bør løfte.

Det er vigtigt for det danske forskningssystem, at der gives gode vækstbetingelser for forskningsmiljøerne. God og nødvendig sektorforskning skal videreudvikles, og det skal ske ud fra en helhedsbetragtning af den offentlige forskningsindsats. De strukturændringer, som Danmarks Forskningsråd drøfter i denne rapport, har således til formål at fremme gode rammebetingelser for forskning af høj kvalitet i forskningssystemet set under ét.

2.1 Sektorforskningens placering i det samlede forskningssystem

Sektorforskningsinstitutioner, som Kort- og Matrikelstyrelsen og Danmarks Fiskeriundersøgelser, kan spore deres historie tilbage til 1800-tallet. Sektorforskningen er vokset frem, fordi der har været behov for at få udført opgaver, herunder forskningsopgaver, som ikke er blevet løftet af universiteter eller af private virksomheder. Sådanne behov er udsprunget først og fremmest hos myndighederne, specielt ministerierne. I en del tilfælde har myndighedernes behov været sammenfaldende med behov i erhvervslivet. Sektorforskning inden for jordbrug og vindmølleteknologi er eksempel herpå.

Sektorforskning bygger på et princip om nærhed til en politisk/administrativ eller erhvervsmæssig sektor i samfundet. Forskningskommissionen giver i sin betænkning (bind 2, s. 40) følgende beskrivelse:

"Typisk for sektorforskningsinstitutionerne er, at hovedformålet med deres forskning er relevans og anvendelighed for brugerne i bred betydning. Sektorforskningens relevans skal forstås således, at der er tale om problemorienteret forskning med et klart samfundsmæssigt sigte. Mål og rammer for forskningen afspejles gerne i en forskningsstrategi. Målene er således fastsat af andre instanser end forskerne selv, og der er ikke en tilsvarende bestemmelse om forskningsfrihed som i universitetsloven, hvorefter den enkelte forsker inden for sit faglige ansættelsesområde har forskningsfrihed med de forpligtelser, der følger af et ansættelsesforhold."

Overordnet kendetegnes universiteternes, virksomhedernes og sektorforskningens opgaver mht. forskning således:

Universiteterne skal drive forskning og give videregående uddannelse indtil det højeste videnskabelige niveau, værne om forskningsfriheden samt bidrage til at udbrede kendskabet til videnskabens arbejdsmetoder og resultater. I universitetsverdenen er der frihed til selv at vælge forskningsopgaver. Prioriteringerne

foretages typisk uden at være bundet af konkret formulerede interesser og behov hos de aftagere, som befinder sig uden for forskernes egne rækker.

Universiteternes særlige status og historisk betingede rolle gør dem i praksis mindre egnede til at varetage en del opgaver. Det kan være offentlige driftsopgaver som f.eks. systematisk og gentagen indsamling, bearbejdning og analyse af data. Universiteterne vil også have svært ved at påtage sig ansvar for forskningsbaseret beredskab f.eks. for smitsomme sygdomme hos mennesker og dyr.

Universiteterne er typisk internt organiseret efter discipliner eller fagområder. Denne organisering *kan* lægge begrænsninger for iværksættelse af forskning, som forudsætter direkte deltagelse af kompetencer fra forskellige fag.

Private virksomheder udfører forskning og udviklingsopgaver, der direkte er indrettet efter virksomhedens interesser. Blandt private virksomheder medregnes også private forskningsinstitutioner og forskning udført i regi af branchefællesskaber. Forskningens formål er knyttet til mulighederne for udvikling af ny produktion eller af andre erhvervsmæssige ydelser. Forskning repræsenterer altid en risiko for, at resultaterne ikke har erhvervsmæssigt potentiale på kort sigt. Virksomheder vil således kunne vige tilbage for at påtage sig forskningsopgaver, hvis udbyttet af denne investering er for usikkert. Dette gør sig specielt gældende for små og mellemstore virksomheder.

Man kan ikke forvente, at private virksomheder på eget initiativ vil løfte forskningsopgaver knyttet til fremme af samfundsmæssige goder som velfærd, livskvalitet, vækst og miljø, hvis forskningen ikke vil kunne give et umiddelbart økonomisk afkast for virksomheden.

Sektorforskningsinstitutioner udfører forsknings-, udviklings-, udrednings- og rådgivningsopgaver til anvendelse inden for et specifikt område – enten i den politiske eller administrative beslutningsproces eller i relation til det pågældende områdes udvikling. Typisk varetager institutionerne følgende opgaver i varierende omfang:

- **Sektorforskning**, dvs. forskning for fremskaffelse af et videngrundlag for beslutninger i eller udvikling for en specifik sektors (offentlig såvel som privat).
- **Myndighedsberedskab**, dvs. varetagelse af opgaver knyttet til nationale og internationale myndigheders overvågning, service, kontrol og tilsyn med specifikke forhold.
- **Rådgivning**, dvs. levering af uafhængige, forskningsbaserede konsulent-tjenester til offentlige og private aftagere inden for den respektive sektor.

Mellem universiteter, virksomheder og sektorforskning er der derfor en form for naturlig arbejdsdeling mht. løsning af forskningsopgaver. I alle lande med omfattende forskningsvirksomhed vil man kunne finde en sådan tredeling af "forskningslandskabet". Dog vil både den ressourcemæssige og organisatoriske fordeling kunne variere meget landene imellem.

I den aktuelle gennemgang af sektorforskningen tager Danmarks Forskningsråd afsæt i de generelle vurderinger og anbefalinger, som Rådet gav udtryk for i sin årsrapport for 1998. Rådet lagde bl.a. vægt på, at en vigtig grund til etablering af statslige sektorforskningsinstitutter har været behovet for at have forskningsinstitutioner med den nødvendige fleksibilitet og målrettedhed til at løse brugerrettede forskningsopgaver, herunder forskningsbaseret myndighedsberedskab, og til at påtage sig ansvaret for visse områder af forskningens udvikling.

De nuværende sektorforskningsinstitutioner har generelt set nogle kvaliteter, som skønnes at gøre dem velegnede til at indfri vidensbehovet for en bred vifte af offentlige og private aftagergrupper. Den vigtigste kvalitet er parathed til at løse givne opgaver og evne til prioritering og omstilling på baggrund af dialog med aftagerne af institutionernes ydelser. Sektorforskningsinstitutioner har også en styrke mht. at sikre en kompetencemæssig kontinuitet og at varetage langsigtede driftsopgaver knyttet til bl.a. dataindsamling og overvågning.

Disse kvaliteter understøttes af ledelsesformerne, som medfører, at sektorforskningsinstitutionerne i langt højere grad end universiteterne kan lægge ressourcer i løsning af en given opgave samt sikre opgaverne løst inden for en kortere tidshorisont. Ledelsesstrukturen placerer også entydigt ansvar for beslutninger og for opfølgning herpå, hvilket kan være afgørende for eksterne parters villighed til at indgå aftaler om f.eks. forsknings- og rådgivningsopgaver.

Universiteterne vil på grund af deres tradition og nuværende ledelsesform have svært ved at udføre en del af de opgaver, som i dag udføres af sektorforskningsinstitutioner. Med henblik på den fremtidige udvikling skal man dog være opmærksom på de muligheder, der kan opstå i forbindelse med de tiltag, der for tiden sker i universitetsregi omkring ledelsesreformer m.v.

Danmarks Forskningsråd konkluderer, at der er behov for sektorforskning i regi af relevante ressortministerier. Denne forskning supplerer forskningen på universiteterne og i erhvervslivet. Det bør være et grundlæggende kriterium for en sektorforskningsinstitution, at institutionens egen forskning er en afgørende forudsætning for at kunne opbygge og formidle sektoriel viden, som efterspørges af aftagere uden for institutionen, heriblandt ministerierne.

Af hensyn til forskningens kvalitet og uafhængighed af politisk styring af metoder og konklusioner, bør sektorforskning udføres af institutioner med uafhængige bestyrelser, og en forskningsinstitution bør eksempelvis ikke være organisatorisk integreret i et ministerium. Danmarks Forskningsråd advarer mod, at ministerierne på grund af usikkerhed om den fremtidige sektorforsknings organisering eller som en følge af strukturændringer i sektorforskningen vælger at lade nye forskningsaktiviteter udføre i enheder, der indgår som en del af ministeriernes egen organisation. Sådanne enheder er underlagt en for forskningen uhensigtsmæssig politisk/administrativ styring.

2.2 Nye grundvilkår for sektorforskning

Udviklingen over det senere ti-år har været præget af en nedbrydning af traditionelle forskelle mellem rammevilkårene for universitets- og sektorforskning. Sektorforskningsloven fra 1995 skabte fælles rammer for bl.a. ledelse og kvalitetskontrol ved institutionerne omfattet af loven. Loven lagde desuden et grundlag for udformningen af en stillingsstruktur og en ansættelsesbekendtgørelse. Formålet hermed var at styrke sektorforskningens kvalitet og at øge institutionernes faglige beredskab til at varetage rådgivnings- og formidlingsopgaver. Desuden var sigtet at skabe større parallelitet til stillingsstrukturen på de højere uddannelsesinstitutioner, der blev fastlagt i 1993, samt at sikre en tilpasning til forskeruddannelsesreformen fra 1993.

Sektorforskningsinstitutionerne har gennem de senere år fået flere opgaver i relation til undervisning. Det gælder først og fremmest vejledning af ph.d.-studerende, idet mange af disse gennemfører projekter med et klart anvendelsesorienteret sigte. Ifølge oplysninger, Danmarks Forskningsråd har indhentet fra de 25 undersøgte institutioner, havde institutionerne ved årets begyndelse tilknyttet i alt 440 ph.d.-studerende. Sammenholdt med den samlede bestand på 4.650 indskrevne ph.d.-studerende i Danmark pr. 1. januar 2001, kan det konstateres, at ca. hvert 10. danske forskeruddannelsesforløb gennemføres med hovedarbejdsplads ved en sektorforskningsinstitution. Eksempelvis er sektorforskningsinstitutioner partnere i halvdelen af de 23 forskerskoler, som Forskeruddannelsesrådet og Forskningsstyrelsen har bevilget støtte, der til sammen udgør mere end 100 mio. kr. over de næste 5 år.

Sektorforskningsinstitutionerne oplyser endvidere til Danmarks Forskningsråd, at antallet af specialestuderende, tilknyttet institutionerne, er vokset fra 258 i 1998 til forventelig 358 i 2002, svarende til omkring 4 % af universiteternes årlige produktion af kandidater. Til dette skal dog bemærkes, at to tredjedele af de årlige kandidater uddannes inden for samfundsvidenskab og humaniora. Over 90 % af sektorforskningens videnskabelige personale findes inden for teknisk videnskab, naturvidenskab, jordbrugsvidenskab og sundhedsvidenskab.

Gennemgangen af de enkelte institutioner har vist, at institutionerne forholder sig forskelligt til institutionens og de enkelte medarbejders deltagelse i undervisning. Danmarks Forskningsråd mener, at sektorforskningsinstitutionerne principielt bør pålægges at bidrage til uddannelse. Omfanget af og vilkår for løsning af denne opgave må afklares og aftales med de berørte interessenter. Danmarks Forskningsråd anbefaler, at det i et udvalgsarbejde, hvor bl.a. universiteterne og sektorforskningsinstitutionerne er repræsenterede, bør undersøges, om der kan opstilles generelle regler, der forpligter dels sektorforskningsinstitutionerne til at udbyde kurser som led i universitetsuddannelserne og dels forpligter universiteterne til at modtage sådanne ydelser.

Også på det organisatoriske plan har dele af sektorforskningen fået nye rammevilkår. En del af de nuværende sektorforskningsinstitutioner, som f.eks. Danmarks Jordbrugsforskning og Danmarks Miljøundersøgelser, er resultater af fusioner af flere tidligere forskningsinstitutioner. Regeringens forslag om etablering af en de facto ny sektorforskningsinstitution under navnet Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder forudsætter en

fusion af et sektorforskningsinstitut (Center for Freds- og Konfliktforskning) med andre statsligt finansierede forskningsinstitutioner, som hverken har været omfattet af universitetsloven eller af sektorforskningsloven.

Sektorforskningen er også blevet udvidet med helt nye institutioner. Det gælder for eksempel Analyseinstitut for Forskning (1996) og Danmarks TransportForskning (2000). Herudover har der været ønsker om at etablere andre nye sektorforskningsinstitutioner f.eks. en institution for erhvervsøkonomisk forskning under det tidligere Erhvervsministerium. Regeringen har i 2002 oprettet Institut for Miljøvurdering, der kan betragtes som en sektorforskningsinstitution, men som ikke er omfattet af sektorforskningsloven.

Andre eksempler på organisatorisk udvikling inden for sektorforskningen er Center for Skov, Landskab og Planlægning og Geocentret, hvor der er etableret et udvidet organisatorisk samarbejde mellem sektorforskningsinstitutioner og universiteter.

En række af de forskningsinitiativer, som er taget over de seneste 10 år, har bidraget til udvikling af samarbejdet mellem sektor- og universitetsforskning. Det gælder bl.a. Det strategiske Miljøforskningsprogram (SMP), Regeringens Fødevareteknologiske Forsknings- og Udviklingsprogram (FØTEK), De materialeteknologiske forsknings- og udviklingsprogrammer (MUP), tværrådslige forskningsinitiativer, Større Tværgående Forskergrupper og incitamenterne til centerdannelser mm.

Den forskningspolitiske debat om sektorforskningen må også inddrage de økonomiske rammebetingelser for offentlig forskning. Ifølge den seneste offentlige forskningsstatistik blev der i 1999 anvendt ca. 25 mia. kroner til forskning og udviklingsarbejde (FoU) i Danmark. Ca. 63 % af disse FoU-udgifter blev afholdt i erhvervslivet, og de resterende 37 % i den offentlige sektor, jf. tabel 2.3 i denne rapport.

Det offentlige forskningssystem kan i statistisk øjemed opdeles i tre områder, efter i hvilke institutioner forskningen faktisk udføres. Forskningsstatistikken for 1999 viser, at 55 % af FoU-årsværkene i den offentlige sektor blev udført på universiteterne, 20 % i sektorforskningsinstitutionerne og 25 % i andre institutioner¹.

Sektorforskningsinstitutionerne finansieres typisk ved basismidler over finansloven. Hertil kommer, at institutionerne kan konkurrere om såkaldt ekstern finansiering fra f.eks. forskningsrådene, Danmarks Grundforskningsfond, andre statslige puljer og programmer samt internationale kilder, som f.eks. EUs rammeprogram for forskning.

Tabel 2.1 viser, hvorledes finanslovens samlede FoU-bevillinger er fordelt på såkaldte hovedsektorer for årene 1993 til 2002.

¹ Bl.a. hospitaler, arkiver, biblioteker, museer samt private, ikke-erhvervsdrivende institutioner.

Tabel 2.1 Finanslovens FoU-bevillinger fordelt på hovedsektorer, 1993-2002, mio. kr. i 2002-priser (% fordeling)

	1993	1995	1997	1999	2001	2002
Sektorforskningsinstitutioner	1.281 18 %	1.064 13 %	1.180 13 %	1.240 13 %	1.293 14 %	1.259 14 %
Universiteter m.v.	2.820 39 %	2.909 36 %	3.711 40 %	3.875 40 %	3.902 41 %	4.003 44 %
Andre forskningsinstitutioner	452 6 %	395 5 %	447 5 %	438 5 %	491 5 %	467 5 %
Forskningsrådene	812 11 %	1.067 13 %	1.231 13 %	1.188 12 %	731 8 %	703 8 %
Andre større tilskudspuljer	1.066 15 %	1.729 22 %	1.546 17 %	1.657 17 %	1.867 20 %	1.580 17 %
Internationale aktiviteter	449 6 %	495 6 %	734 8 %	647 7 %	655 7 %	589 6 %
Andet	377 5 %	383 5 %	408 4 %	542 6 %	423 4 %	415 5 %
Nye konti 2002	-	-	-	-	-	161 2 %
I alt	7.259 100 %	8.042 100 %	9.258 100 %	9.586 100 %	9.364 100 %	9.178 100 %

Anm.: "Andre forskningsinstitutioner" omfatter bl.a. en række sektorforskningslignende institutioner: arkiver, biblioteker, museer mv.

"Andre større tilskudspuljer" indeholder bevillinger til forskning direkte fra ministerierne, herunder også til enkelte direktorater og styrelser. Posten består bl.a. af bevillinger til centerkontrakter, teknologiske informationscentre og øvrige bevillinger til GTS-systemet samt en række forsknings- og produktudviklingsaktiviteter inden for fødevarerområdet.

"Andet" omfatter de mindre tilskudspuljer i ministerierne, herunder også midler til forskning i enkelte direktorater og styrelser.

Kilde: Analyseinstitut for Forskning. *Offentlig forskningsbudget 2001*, tabel 2.2 for så vidt angår perioden 1993-1999 (omregnet til 2002 priser). *Finanslovsforslag 2002's bevillinger og budgetoverslag 2003-05 vedrørende forskning og udvikling*, Tabel 5 er anvendt som kilde til 2001-opgørelsen, som i notatet er revideret i fht. den tidligere opgørelse, samt for den foreløbige opgørelse af 2002 FoU-bevillingerne på Finansloven.

Af tabel 2.1 fremgår det, at Finanslovens samlede FoU-bevillinger i faste priser er forøget fra 7,3 til 9,2 mia. kr. fra 1993 til 2002. I samme periode er basismidlerne til sektorforskningsinstitutionerne forblevet omtrent uforandret. Universiteternes basismidler til forskning er forøget fra 2,8 til 4 mia. kr. Posten "Andre større tilskudspuljer" er forøget fra 1,1 til 1,6 mia. kr. Denne post omfatter bl.a. bevillinger til centerkontrakter, teknologiske informationscentre og øvrige bevillinger i tilknytning til GTS-systemet.

I tabel 2.2 er der opstillet et indeks for FoU-årsværk i udvalgte sektorforskningsinstitutioner. Tabellen tager udgangspunkt i FoU-årsværkene i 1991, som er sat til indeks 100.

**Tabel 2.2 FoU-årsværk, 1991-2000, udvalgte institutioner.
1991 = indeks 100**

	1991	1993	1995	1997	1999	2000
Danmarks Miljøundersøgelser	100	133	161	167	187	187
Arbejdsmiljøinstituttet	100	151	191	249	157	183
Statens Serum Institut	100	129	161	203	130	147
Forskningscenter Risø	100	103	114	116	125	124
Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse	100	116	188	115	142	123
Danmarks JordbrugsForskning ^a	100	90	90	101	101	106
Statens Byggeforskningsinstitut	100	110	90	81	109	97
Socialforskningsinstituttet	100	102	105	89	-	86

a. Tallene for DJF dækker frem til 1997 over summen af de to fusionerede institutioner, Statens Husdyrbrugsforsøg og Statens Planteavlsvforsøg.

Kilde: Off. Forskningsstatistik div. årgange (tabel med inst. med mindst 50 FoU-årsværk, samt supp. data for 2000).

Tabel 2.2 viser et ret varieret billede. Udviklingen mht. vækst hhv. reduktion har som det fremgår været ret forskellig på de 8 institutioner, der er valgt til at illustrere forskellige. Nogle har haft en stærk vækst, andre har stået stille eller er blevet reduceret mht. forskningsårsværk. Enkelte institutioner viser store forskelle fra den ene statistik til den anden. Dette kan reflektere store variationer i en institutions arbejdsopgaver fra ét år til andet, men det kan også skyldes forskellige måder at tælle FoU-årsværk ved indberetning til de forskellige statistikker – eller forskelle i opgørelsesmåden fra en statistik til en anden.

I den forskningspolitiske diskussion har der til tider været stillet spørgsmål ved fordelingen mellem de forskellige forskningssektorer i Danmark sammenlignet med andre lande. Sådanne sammenligninger er analytisk meget svære at gennemføre, fordi landene anvender forskellige opgørelsesmetoder inden for dette område. Til trods for internationalt standardiserede definitioner anvendes forskellige vurderinger af, hvor f.eks. den enkelte forskningsinstitution placeres i statistisk øjemed.

OECD anvender i "Main Science and Technology Indicators" en opdeling af den samlede FoU i tre kategorier. Opdelingen er foretaget med udgangspunkt i, hvor forskningen udføres: Erhvervslivet (Business Enterprise), Højere uddannelsesinstitutioner (Higher Education) og Offentlig sektor (Government). I tabel 2.3 er for udvalgte lande gengivet FoU-udgifter efter sektor for udførelse og som procent af bruttonationalproduktet (BNP).

**Tabel 2.3 FoU-udgifter efter sektor for udførelse. Procent af BNP. 1999
(I parentes er angivet sektorens procentvise andel af FoU-udgifterne i alt)**

Land	Erhvervslivet	Højere uddannelsesinstitutioner	Offentlig sektor	I alt
Danmark	1,25 (63 %)	0,42 (21 %)	0,31 (16 %)	1,98 (100 %)
Finland	2,18 (69 %)	0,63 (20 %)	0,36 (11 %)	3,17 (100 %)
Norge	0,95 (56 %)	0,49 (29 %)	0,26 ² (15 %)	1,70 (100 %)
Sverige	2,86 ³ (75 %)	0,81 (21 %)	0,13 ⁴ (4 %)	3,80 (100 %)
Holland	1,13 (56 %)	0,53 (26 %)	0,35 (18 %)	2,01 (100 %)
EU	1,20 (66 %)	0,38 (19 %)	0,26 (14 %)	1,84 (100 %)
OECD	1,54 (72 %)	0,38 (18 %)	0,23 (11 %)	2,15 (100 %)

Kilde: OECD, MSTI database. May 2001.

(Hentet fra OECD Science, Technology and Industry Scoreboard 2001, table A.5.1.1).

Tabel 2.3 viser, at forskningsudgifterne i offentlig sektor i Danmark ikke adskiller sig væsentligt fra de øvrige lande, med Sverige som en særlig undtagelse. Tallene skal dog tolkes med stor forsigtighed, bl.a. fordi hospitalsforskning og GTS-lignende forskningsinstitutioner placeres forskelligt i landene.

De økonomiske rammevilkår for dansk sektorforskning er kommet i fokus i forbindelse med regeringens finanslovsforslag for 2002. I tabel 2.4 er gengivet finanslovens samlede nettoudgiftsbevilling for de af denne undersøgelse berørte institutioner.

Tabel 2.4 Nettoudgiftsbevilling til de af undersøgelsen omfattede 25 sektorforskningsinstitutioner jf. finanslov 2002. Mio. kr. 2002-priser og indekseret (2002 = 100)

	2000	2001	Forslag 2002	2003	2004	2005
Nettoudgiftsbevilling	2.216,5	2.309,3	2.316,7	2.190,7	2.095,5	1.975,2
Indekseret	96	100	100	95	90	85

Anm.: Følgende af de 25 undersøgte sektorforskningsinstitutioner er ikke inkluderet i tallene: Forsvarets Forskningstjeneste, Dansk Bilharziose Laboratorium og Institut for Grænseregionsforskning. Årsagen er, at alle relevante tal ikke er tilgængelige/sammenlignelige i FFL 2002 for de pågældende institutioner.

Kilde: Finanslov 2002.

Tabel 2.4 viser, at regeringen for de berørte sektorforskningsinstitutioner budgetterer med et betydeligt fald i de samlede nettoudgiftsbevillinger over de kommende år. Hertil kommer, at ministerierne allerede i 2002 har reduceret en række tilskudsbevillinger, der fordeles over programkonti, hvilket også kan få betydning for sektorforskningsinstitutionerne, jf. nedenfor.

² I flg. OECD er tallet overvurderet

³ I flg. OECD er tallet undervurderet

⁴ I flg. OECD er tallet undervurderet

Tabel 2.5 Drifts- og tilskudsbevillinger til FoU fordelt på basis- og programmidler. 2001 og 2002. Mio. kr. løbende priser

	2001	2002
Basismidler	5.145,9	5.257,1
Programmidler	3.360,9	2.723,1
Nye konti	-	555,0
I alt	8.506,8	8.535,2

Anm: Anlægsbevillinger er ikke medtaget.
Basismidler omfatter også universiteterne.

Kilde: Analyseinstitut for Forskning, særkørsel foretaget for Videnskabsministeriet, opgørelse fra Finanslovsforslag 2002's bevillinger og budgetoverslag 2003-05 vedrørende forskning og udvikling.

Tabel 2.5 viser, at ministerierne programmidler reduceres med ca. 638 mio. kr. fra 2001 til 2002. Dette skal dog ses i sammenhæng med, at ministerierne opretter en del nye konti med FoU-bevillinger. Det foreløbige materiale gør det ikke muligt at afgøre, hvorledes sektorforskningen påvirkes af de enkelte ministeriers omprioriteringer på finanslovsforslaget for 2002. Dette understreger behovet for en samlet fremstilling af finanslovens forskningsbevillinger i form af "Forskningens Finanslov".

Mange af sektorforskningsinstitutionerne blev i begyndelsen af 2002 pålagt ekstraordinære besparelser. Danmarks Forskningsråd har bedt institutionerne om, på baggrund af de i februar foreliggende budgetudmeldinger, at angive omfanget af forventet forskningspersonale ved udgangen af 2002 sammenlignet med de tilsvarende tal, som institutionerne har meldt ind til forskningsstatistikken for 2000. Enkelte institutioner har i den sammenhæng valgt at justere de tidligere indmeldte tal til forskningsstatistikken. Justeringerne skaber for Danmarks Forskningsråd en usikkerhed om, hvordan institutionerne statistisk set ved indberetning til Rådet har opgjort det forventede FoU-personale for 2002. Forskelle mellem de forudsætninger, der indgår i institutionernes justeringer skaber også usikkerhed med hensyn til sammenligningsgrundlaget mellem tidligere og nuværende opgørelser. Danmarks Forskningsråd har derfor ikke fundet det muligt på grundlag af det foreliggende materiale at tegne et sikkert billede af de personalemæssige konsekvenser af finansloven for 2002 for så vidt angår de 25 institutioner, Danmarks Forskningsråd har gennemgået.

Samlet set har dansk sektorforskning over de senere år fået ændrede arbejdsvilkår. Bl.a. de programmidler, der har været udbudt bl.a. under SMP, FØTEK og MUP, har fremmet et konstruktivt samarbejde mellem universiteter og sektorforskningsinstitutioner. Danmarks Forskningsråd opfatter institutionernes forøgede samarbejde med universiteterne som en vigtig indledning til en proces, som skal videreudvikles. Samtidig er sektorforskningen præget af to modsatrettede udviklingstendenser. På den ene side en form for strukturrationalisering, og på den anden side en knopskydning ved oprettelse af nye, ofte ret små, institutioner. Rådet støtter strukturrationaliseringer, hvilket vil fremgå af de anbefalinger, der er i kapitel 5. Rådet finder derimod at oprettelse af små forskningsinstitutioner bidrager til en uheldig spredning af ressourcerne.

3. Sektorforskningens organisering

Danmarks Forskningsråds vurdering af, hvorledes sektorforskningsopgaver bør varetages, bygger på tre grundlæggende synspunkter:

- **Forskning og uddannelse hænger tæt sammen.** Offentligt finansieret forskning har generelt set det højeste afkast for samfundet, når forskningen kobles sammen med uddannelser. Af den grund skal der tungtvejende grunde til at investere i statslige forskningsinstitutioner uden for det videregående uddannelsessystem.
- **Åben konkurrence fremmer forskningens kvalitet.** For at fremme forskningens kvalitet skal der tilstræbes mest mulig konkurrence både nationalt og internationalt om forskningsressourcerne, dog uden at der sker en uhensigtsmæssig opbygning af parallelkompetencer og -miljøer. Tildeling af forskningsmidler skal bygge på anerkendte principper for kvalitetsvurdering.
- **Offentlig finansieret forskning skal honorere krav om økonomisk effektivitet.** Offentlige forskningsressourcer skal udnyttes på ansvarlig måde. Også inden for forskningssystemet skal der tilstræbes økonomisk effektivitet og optimal udnyttelse af ressourcer.

I kommissoriet for gennemgangen af sektorforskningen angives det, at Danmarks Forskningsråd skal belyse de enkelte institutioners bidrag til opbygning og formidling af:

- viden, der fungerer som beslutningsgrundlag for myndigheder og politikere,
- viden, som er af væsentlig betydning for driften af den offentlige sektor, eller
- viden, som er af væsentlig betydning for en eller flere sektorer af dansk erhvervsliv, hvor denne viden vanskeligt kan tilvejebringes på markeds-mæssige vilkår, f.eks. grundet en særlig erhvervsstruktur eller behovet for kostbare anlæg.

Punkterne kan ikke læses som en angivelse af, at sådanne opgaver skal eller kan løses eksklusivt af sektorforskningsinstitutioner. Danmarks Forskningsråd fortolker punkterne således, at der i sektorforskningen skal findes en forskningsmæssig kernekompetence som grundlag for varetagelse af nogle opgaver som bl.a. forskningsbaseret rådgivning og løsning af myndighedsopgaver.

Sådanne opgaver er bl.a. knyttet til nødvendigheden af beredskab og hurtig opgaveløsning over for pludseligt opståede behov. Det kan gælde i forhold til ministeriers behov for fakta i forbindelse med de politiske beslutningsprocesser – ikke mindst i forhold til situationer af stor samfundsøkonomisk, sundheds- eller miljømæssig betydning. Det vil i mange tilfælde være afgørende, at både den forskningsmæssige kernekompetence og de afledte opgaver med hensyn til videnskabelige analyser mv. varetages uafhængigt af specifikke erhvervsinteresser og politiske hensyn.

Hvordan kan man med dette udgangspunkt forestille sig, at staten skal indrette sig for at sikre opbygning og formidling af den ønskede viden? Danmarks Forskningsråd vil i udgangspunktet lægge vægt på, at den valgte organisatoriske ramme skal modsvare opgavens karakter.

Midlertidige, enkeltstående (ad hoc) opgaver kan løses af et for opgaven særligt indrettet organ med et tidsbegrænset mandat, f.eks. en kommission, en arbejdsgruppe, en "task force" eller et konsulentopdrag. For visse opgaver kan en hensigtsmæssig løsning være et tidsbegrænset forskningsprogram.

Ad hoc varetagelse af nogle opgaver giver også mulighed for i højere grad at trække på kompetencer i udlandet. Kompetencer til dækning af videnbehov i dansk forvaltning og erhvervsliv vil, hvor der ikke er tale om særlige danske forhold, i mange tilfælde kunne findes i andre lande.

Ministerierne og andre aktører efterspørger i stort, men meget varierende omfang, rådgivning fra den enkelte sektorforskningsinstitution. I det indsamlede materiale angives det af sektorforskningsinstitutionerne og ressortministerierne, at den enkelte relevante sektorforskningsinstitution må skønnes at være den eneste institution/det eneste faglige miljø, der besidder den nødvendige specifikke kompetence. I andre tilfælde er der efter de indsendte vurderinger snarere tale om, at der er mange mulige, kompetente rådgivere, men det angives, at institutionen skønnes at være den bedste og/eller den mest uafhængige rådgiver. Danmarks Forskningsråd vurderer sådanne udsagn nedenfor i kapitel 5 i forbindelse med behandlingen af de enkelte institutioner.

Danmarks Forskningsråd lægger vægt på, at forskningsbaseret rådgivning skal kunne indhentes fra forskellige aktører, både nationalt og internationalt. Ikke mindst på det teknisk- og naturvidenskabelige område findes der en række kompetente miljøer i ind- og udland. En del af ministeriernes og erhvervslivets rådgivningsbehov bør i fremtiden kunne dækkes ved ad hoc at trække på kompetencer både i Danmark og i andre lande. Dette vil kunne reducere omkostningerne, ved at faste udgifter til opretholdelse og drift af institutioner kan erstattes af variable ad hoc udgifter. I gennemgangen af institutionerne vil Danmarks Forskningsråd derfor på enkelte punkter kommentere, om institutionerne i dag har opgaver, som kunne vurderes at blive varetaget uden den aktuelle institutionelle forankring.

Permanente eller tilbagevendende opgaver kan kræve en mere varig løsning. Det kan betyde, at et ministerium (departement og styrelse) selv varetager opgaven, eller at der anvendes (oprettes) en særlig institution til formålet.

Enkelte sektorforskningsinstitutioner er integreret i et ministerium i form af at være et administrativt direktorat eller en styrelse. Danmarks Forskningsråd er også opmærksom på, at der i enkelte ministerier har været interesse for at opbygge nye de facto forskningsafdelinger i form af analyseenheder eller lignende. Danmarks Forskningsråds generelle holdning er, at ministerielle departementer og styrelser på grund af deres direkte politiske styring principielt ikke bør udføre egentlige forskningsopgaver. Forskning udført i en ministeriel ramme vil være særlig sårbar over for politisk eller administrativ styring mht.

valg af metoder og publicering af resultater. På enkelte områder kan hensynet til beredskab og sikkerhed dog begrunde, at der udføres forskning knyttet til udøvelse af myndighedsopgaver i en politisk-/administrativ organisationsramme.

I Danmarks Forskningsråds årsrapport for 1998 anbefalede Rådet, at en sektorforskningsinstitutions direktion ikke skal indgå i ressortministeriets ledelse, og at behovet for tæt kommunikation mellem ministerium og institution bør søges varetaget på andre måder. Denne anbefaling gentages ved denne lejlighed.

Inden for sektorforskningen løses der i dag en række opgaver, som Danmarks Forskningsråd har valgt at betegne som *afledte* opgaver. Dette er opgaver, hvis varetagelse kunne placeres andet steds, uden at institutionens kernekompetence af den grund svækkes. Eksempler på sådanne opgaver kan være indsamling af data, primær databehandling (drift af databaser) samt fremstilling og salg af varer og tjenester. Det kan også omfatte drift af større udstyr, laboratorier og andre faciliteter. I gennemgangen af institutionerne kommenterer Danmarks Forskningsråd, om enkelte sådanne opgaver med fordel kan varetages andet sted. Alternativerne kunne f.eks. være privatisering, overførsel af opgaver til Danmarks Statistik eller til anden egnet driftsorganisation i Danmark eller udlandet.

Danmarks Forskningsråd er opmærksom på, at der i flere tilfælde er behov for en national, institutionel organisering for varetagelse af visse forskningsopgaver og heraf afledte opgaver. Det kan blandt andet være af hensyn til internationalt bundne opgaver, hvor såvel varetagelse af danske interesser som forpligtelser i form af implementering af beslutninger forudsætter tilstedeværelse af en national kompetence på området. Ligeledes kan hensynet til statslig forvaltning af ressourcer, hvor man i forhandlinger skal matche private kompetencer og interesser, tale for opretholdelse af en statslig sektorforskningsinstitution.

I gennemgangen af institutionerne har Danmarks Forskningsråd bestræbt sig på at vurdere, om det for hver enkelt sektorforskningsinstitution er tilstrækkeligt velbegrundet, at deres *kerneopgaver* skal løses inden for den nuværende organisatoriske ramme. Rådet kommenterer herunder, om opgaverne kunne og burde løses af andre offentlige eller private aktører med forskningskompetence, og om de eksisterende ressourcer skønnes at ville gøre en større samfundsmæssig nytte ved at blive anvendt til forskningsformål – herunder begrundet i den yderligere formidling af forskningsresultater i kraft af undervisningsforpligtelser – et andet sted i forskningssystemet.

4. Udviklingsperspektiver for sektorforskningen

Danmarks Forskningsråds anbefalinger om den fremtidige organisatoriske udvikling af den enkelte sektorforskningsinstitution tager udgangspunkt i fire hovedmodeller:

1. Fortsat udvikling af nuværende organisationsform
2. Konsortiedannelse
3. Fusion
4. Afvikling

Modellerne uddybes nedenfor. For den enkelte institution kan en kombination af to eller flere af modellerne være aktuel. Eksempelvis kan en del af en institution bevares som en selvstændig sektorforskningsinstitution og en anden del fusioneres eller afvikles.

Model 1 Fortsat udvikling af nuværende organisationsform

Model 1 indebærer en udvikling af institutionen baseret i hovedtræk på institutionens nuværende organisatoriske placering og rolle i forsknings-systemet.

Denne model omfatter institutioner, der vurderes som værende af en sådan karakter, at de i det væsentligste bør opretholde deres nuværende organisatoriske tilhørsforhold og opgaver. Modellen forudsætter, at der vil blive tale om ændrede samarbejdsrelationer med universiteterne, f.eks. i form af øget adjungering af personale, formaliserede fælles uddannelsesaktiviteter, samfinansierede projekter mm. Bortset fra det principielle behov for uafhængige bestyrelser for alle sektorforskningsinstitutioner forudsætter modellen ikke formelle ændringer af institutionens ledelsesform eller etablering af økonomiske arrangementer af mere omfattende karakter mellem den berørte institution og eventuelle samarbejdende universiteter. Der bør løbende vurderes muligheder for samlokalisering mm., jf. f.eks. modellen for Geocenteret.

Model 2 Konsortiedannelse

Model 2 indebærer, at sektorforskningsinstitutionen skal indgå i tæt, forpligtende samarbejde med andre institutioner. Det kan være et universitet eller en anden (eller flere andre) sektorforskningsinstitution(er). Et konsortium kan bestå af nationale såvel som internationale parter.

Model 2 forudsætter et mere omfattende organisatorisk samarbejde mellem den relevante sektorforskningsinstitution og andre institutioner. Et konsortium er andet og mere end centerdannelser og samarbejdsaftaler. Det organisatoriske samarbejde i et konsortium skal have en omfattende og forpligtende karakter f.eks. i form af fælles strategi- og arbejdsplanlægning, fælles faciliteter og/eller fælles ansættelse af (en del) personale. Det vil derfor være nødvendigt at klargøre de økonomiske og juridiske rammebetingelser for konsortiet, ligesom der konkret må tages stilling til, hvorledes parterne skal bidrage til konsortiet. Med etablering

af et konsortium bliver der tale om en ny selvstændig enhed. Det betyder, at et konsortium etableret mellem to institutioner medfører, at der herefter er tale om i alt tre enheder, de to oprindelige plus det nye konsortium.

Det vil være relevant for et konsortium at etablere en fælles profil i forhold til omverdenen. Et konsortium skal ledes af et fælles organ med ansvar for økonomi og personale og med reference til de deltagende parter. Konsortiet kan omfatte en samlokalisering af institutionerne, eller konsortiet kan etableres som en organisation med flere lokaliteter.

Model 3 Fusion

Model 3 indebærer, at institutionen fusioneres med et universitet eller en anden sektorforskningsinstitution.

Dette alternativ indebærer, at sektorforskningsinstitutionen smelter sammen med en anden institution. Det medfører, at der i modsætning til model 3 bliver tale om en reduktion af antallet af institutioner. Dette kan ske ved, at en ny institution opstår til erstatning for to eller flere eksisterende, eller ved at en etableret institution overtager en eller flere andre. Ved nogle fusioner vil der således kunne være tale om afvikling (jf. model 4) af institutionen i dens nuværende organisatoriske ramme, og integrering af det faglige miljø i en ny organisationsform.

To "grundformer" for fusioner kunne tænkes:

- en "akademisk" (eller uddannelsesrettet) fusion, hvor den tidligere sektorforskningsinstitution (eller dele heraf) inkluderes i en ordinær universitetsstruktur, der muliggør udnyttelse af uddannelseskapaciteten samtidig med, at betjeningen af ministeriet kan fortsætte på en sådan måde, at institutionens forskningsfrihed tilpasses i det omfang, det er nødvendigt for at sikre en varetagelse af de særlige eksterne forpligtelser, der er vedr. myndighedsopgaver. En "akademisk" fusion medfører ikke nødvendigvis noget behov for at bevare en sektorforskningsinstitutions ledelsesformer mm.
- en "interessentrettet" fusion, hvor den indfusionerede enhed fortsat skal varetage visse eksterne aftaleforpligtelser vedr. myndighedsopgaver e.l. Såfremt man ønsker at opretholde en selvstændig identitet for den indfusionerede enhed, vil der være behov for en samarbejdsaftale/resultatkontrakt mellem ressortministeriet og det relevante universitet, som på den ene side tilgodeser behovet for, at der leveres basisydelser til ressortministeriet og/eller andre ministerier samt ydelser til de øvrige eksternt finansierede aktiviteter og relationerne til erhvervet, og på den anden side regulerer ydelserne i forhold til det pågældende universitet. Henset til de grundlæggende forskelle mellem et universitet og en sektorforskningsinstitution vil det være nødvendigt at sikre en selvstændig ledelsesfunktion omfattende bestyrelse og ansat ledelse. Sammensætningen af bestyrelsen skal afspejle den nye organisationsstruktur og den ministerielle tilknytning.

Mange af de konkrete fusionsmuligheder, Danmarks Forskningsråd peger på i kapitel 5, medfører, at et mindre forskningsmiljø skal føres sammen med et større. Ved fusioner skal der tages udgangspunkt i de styrkepositioner, institutionerne har. Danmarks Forskningsråd anbefaler generelt, at det sikres, at de stærkeste forskningsmiljøer bliver dem, der får mulighed for at være bærende og bestemmende for den fremtidige udvikling. En fusion skal bygge videre på parternes kvaliteter mht. at løfte de aktuelle opgaver og gerne styrke deres muligheder for at løse opgaverne bedre i den nye fusionerede enhed. Således skal sektorforskningens mange kvaliteter, f.eks. vedrørende ledelse og omstillingsevne i forbindelse med en fusion med et universitet, gøres til et vigtig element i det fusionerede miljø.

Model 4 Afvikling

Model 4 indebærer afvikling af den relevante sektorforskningsinstitution som institution uden, at der etableres en form for indlejring af igangværende aktiviteter. Det vil sige, at der ikke forudsættes en særlig institutionel ramme for videreførelse af aktiviteterne i statsligt regi.

Afvikling af en institution kan ske på flere måder. Hvis opgaverne ikke skønnes væsentlige eller relevante for det offentlige, kan institutionen afvikles helt eller delvist uden hensyntagen til eventuel videreførelse af opgaverne. En anden form for afvikling kan være en afvikling af institutionen som offentligt ejet, men en videreførelse af opgaveløsningen i form af privatisering (salg af institutionen til private). En form for afvikling kan også være, at myndighederne ønsker, at institutionens nuværende opgaver gøres til genstand for udbud og åben konkurrence, og at institutionen som følge heraf nedlægges som statslig organisation, mens opgaverne udbydes f.eks. af ressortministeriet.

Danmarks Forskningsråd vil i den efterfølgende gennemgang anvende overnævnte fire hovedmodeller som ramme for vurdering af den enkelte institutions udviklingsmuligheder. Herunder vil Rådet også vurdere, om det for enkelte institutioner skønnes hensigtsmæssigt at kombinere to eller flere modeller.

For at stimulere de organisatoriske udviklingsprocesser inden for sektorforskningen kan det være nødvendigt at introducere nogle incitamenter. Det kunne f.eks. være i form af udviklingspuljer, der udbydes til involverede aktører for etablering af konsortier, samlokalisering eller andet omfattende samarbejde, idet sådanne nye organisationsformer kan kræve en ekstra finansiering i en tidsbegrænset periode. Generelt bør de organisatoriske nyskabelser dog kunne medføre effektivitetsgevinster og/eller øget konkurrencedygtighed i forhold til eksterne midler.

Gennemgangen af de enkelte institutioner har for Danmarks Forskningsråd synliggjort et behov for at drøfte og fastsætte nogle generelle principper for sektorforskningens fremtidige udvikling. Der er tale om tre hovedprincipper:

1. Sektorforskningsinstitutioner skal have uafhængige bestyrelser.

Danmarks Forskningsråd vil understrege, at for de institutioner, som fortsat skal være sektorforskningsinstitutioner i henhold til sektorforskningsloven, skal de nuværende ledelsesformer med eksterne bestyrelser og ansat ledelse bevares. Af hensyn til forskningens uafhængighed, skal alle sektorforskningsinstitutioner have bestyrelser med eksternt flertal, og bestyrelsernes indflydelse skal øges. Bestyrelsernes uafhængighed af ministerierne skal bevares, og flertallet af bestyrelsesmedlemmerne skal være uafhængige af ressortministerierne. Hvor der er tale om koncernledelse i ministerierne med deltagelse af direktører fra sektorforskningsinstitutioner, skal denne ledelsespraksis ophøre.

2. Sektorforskningen skal i fremtiden i højere grad deltage i videregående uddannelser og forskeruddannelser.

I sektorforskningsinstitutionerne findes kompetencer, som uomtvisteligt kan og skal berige uddannelsessystemet i højere grad, end tilfældet er i dag. På mange områder vil sektorforskningen i kraft af f.eks. tværfaglige miljøer og nærhed til aftagerne være stimulerende for unge menneskers studie- og karrierevalg. Sektorforskningen skal derfor systematisk inddrages i relevante uddannelser, og universiteterne, der fortsat skal have det overordnede ansvar for uddannelserne, skal være forpligtede til at samarbejde med sektorforskningsinstitutionerne om inddragelse af deres faglige ressourcer i uddannelserne. Dette bør indgå i den kommende revision af Sektorforskningsloven og Universitetsloven.

Det skal være et fælles ansvar for universiteter og sektorforskningsinstitutioner at aftale parternes faglige og praktiske bidrag til den enkelte uddannelse. Sådanne aftaler bør bygge på et fælles grundlag for alle universiteter og sektorforskningsinstitutioner. Derfor anbefaler Danmarks Forskningsråd, at der iværksættes et udvalgsarbejde, som skal afklare nogle fælles principper vedrørende:

- Omfanget og karakteren af sektorforskningsinstitutionernes forpligtelse til at deltage i undervisning på bachelor-, kandidat- og ph.d.-niveau.
- Generelle regler, der forpligter dels sektorforskningsinstitutionerne til at udbyde kurser som led i universitetsuddannelserne og dels universiteterne til at integrere dette potentiale i undervisningssammenhæng.
- Generelle regler for finansiering af sektorforskningsinstitutionernes bidrag til uddannelse.
- Fælles regler for sektorforskningsinstitutionerne mht. omfanget og honoreringen af forskernes deltagelse i undervisningsopgaver.
- Generelle regler for, at etablering af professorater på sektorforskningsinstitutioner skal ske i reelt samarbejde med et universitet, hvor universitetet i undervisningsmæssig sammenhæng kan disponere over den pågældende professor, som er det en af universitetets egne professorer.

3. Sektorforskningsinstitutionernes kommercielle aktiviteter bør vurderes kritisk.

En del sektorforskningsinstitutioner producerer tjenester og/eller varer i form af indtægtsdækket virksomhed. Danmarks Forskningsråd finder det positivt, at institutionernes forskning kan resultere i produktion og/eller service, men Rådet ser også problemer knyttet til sektorforskningens kommercielt rettede

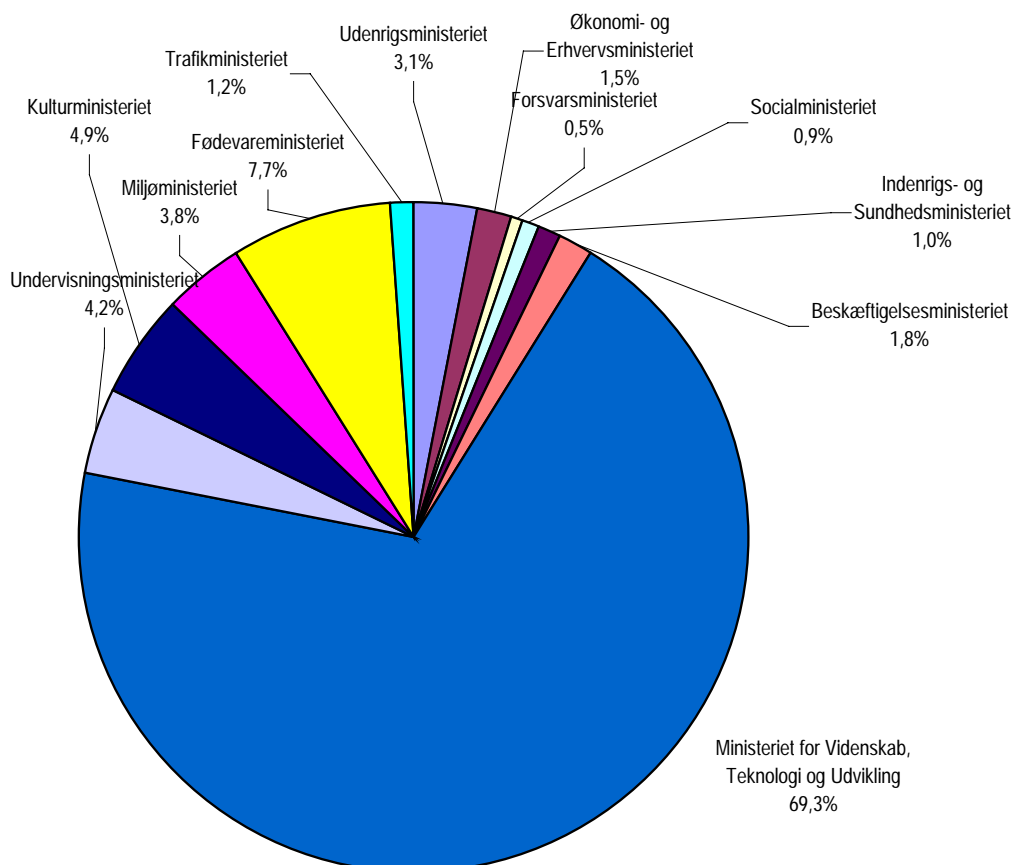
aktiviteter. En sammenkobling mellem myndighedsberedskab og -rådgivning på den ene side og kommerciel aktivitet på den anden kan negativt påvirke institutionens objektivitet og troværdighed. Samtidigt kan der blive tale om en konkurrenceforvridning i forhold til private virksomheder, der ikke har en offentlig basisfinansiering.

5. De enkelte ministeriers sektorforskning

Sektorforskning finansieres og organiseres inden for en række ministerier. Figur 5.1 nedenfor viser, hvordan finanslovens samlede FoU-investeringer på 9.170 mio. kr. i 2002 fordeler sig på ministerieområderne. Bilagstabel 1 viser bevillingernes størrelse i absolutte tal, og giver en forklaring til opgørelsesmetoden.

Figur 5.1 Finanslovens FoU-bevillinger fordelt på ministerområder 2002

Kilde: Finanslovsforslag 2002's bevillinger og budgetoverslag 2003-05 vedrørende forskning

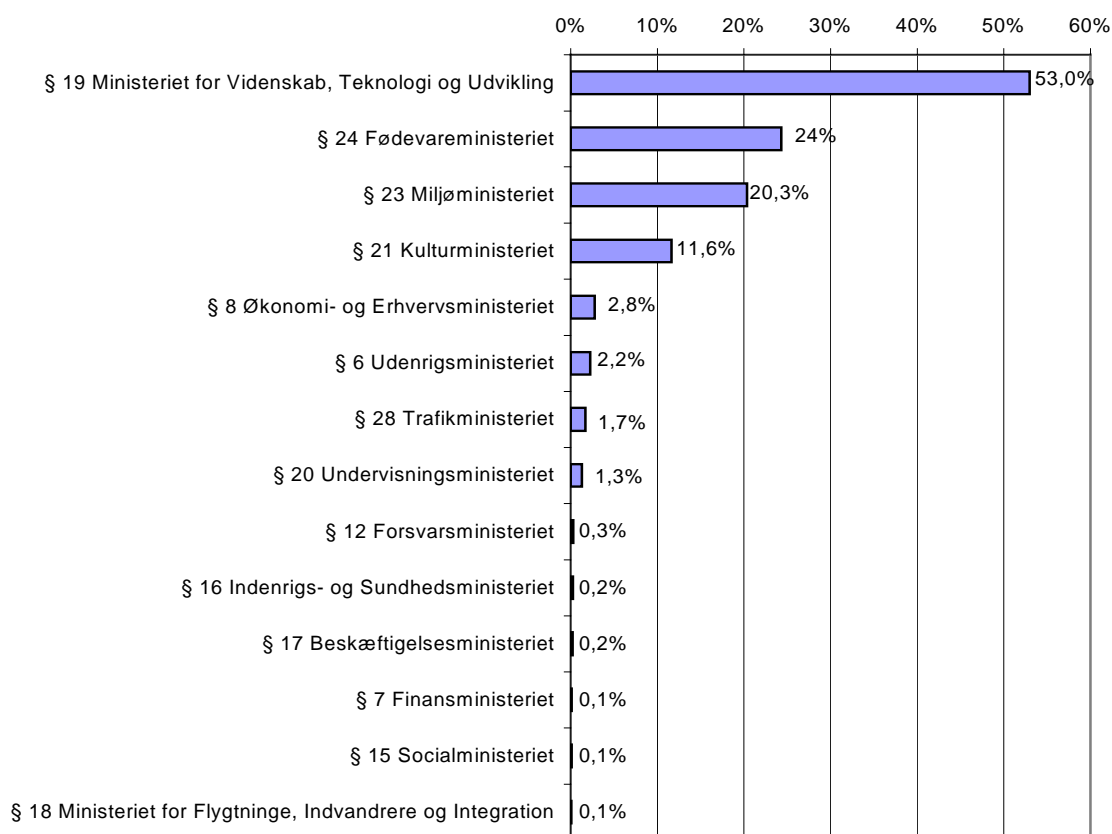

og udvikling. Analyseinstitut for Forskning, februar 2002.

Figur 5.1 omfatter alle FoU-bevillinger, dvs. basismidler til både universiteter og sektorforskningsinstitutioner, ministeriernes program- og puljemidler samt midler til forskningsråd. En mere fyldestgørende beskrivelse af de enkelte ministeriers FoU-bevillinger offentliggøres hvert år af Analyseinstitut for Forskning i publikationen Offentligt Forskningsbudget.

En anden måde at betragte den statslige FoU-finansiering på er at se, hvor meget hvert ministeriums FoU-bevilling udgør af ministeriets samlede udgiftsbevilling. Dette er i figur 5.2 nedenfor vist for de ministerier, som har de største samlede FoU-bevillinger.

Figur 5.2 FoU-bevillingernes andel af ministeriernes samlede bruttoudgifter, 2002

Kilde: Finanslovsforslag 2002's bevillinger og budgetoverslag 2003-05 vedrørende forskning og udvikling. Analyseinstitut for Forskning, Februar 2002.

Figur 5.2 viser, at Videnskabsministeriet er det mest "forskningstunge", i det 53 % af ministeriets samlede finanslovsbevilling anvendes til FoU. Denne bevilling omfatter de statslige forskningsråd, universiteternes basisbevillinger og ministeriets sektorforskningsinstitutioner, bevillinger til innovationsmiljøer og GTS-systemet samt til center- og udviklingskontrakter.

Fødevarerministeriet, Miljøministeriet og Kulturministeriet er også relativt forskningstunge ministerier. De øvrige ministerier anvender relativt begrænsede andele af deres midler på forskning. Økonomi- og Erhvervsministeriet samt Udenrigsministeriet anvender 2-3 %, mens Trafikministeriet og Undervisningsministeriets udgifter til forskningsaktiviteter ligger på 1-2 %. I de øvrige ministerier er forskningsandelen under 1 %.

Danmarks Forskningsråd finder det værdifuldt, at en række ministerier bidrager til investeringer i forskning. Forskningen har stor betydning for mange samfundssektorer, og ministeriernes forskningsfinansiering bidrager til at fastholde opmærksomhed om og interesse for at inddrage forskning i de politiske og administrative beslutningsprocesser.

På den baggrund kunne det spørges, om ikke alle ministerier burde have (mindst) én sektorforskningsinstitution. Danmarks Forskningsråd mener, at mange ministerier på udmærket måde vil kunne få dækket aktuelle forskningsbehov ved at trække på forskningsmiljøer på universiteter, eksisterende sektorforskningsinstitutioner og private virksomheder i Danmark og i udlandet. Som omtalt tidligere i denne rapport, vil mange forskningsbehov kunne varetages uden en fast institutionel ramme, f.eks. i form af forskningsprogrammer eller ved at gennemføre åbne udbud af større forskningsopgaver. Staten bør af hensyn både til faglig kvalitet og økonomisk effektivitet vise tilbageholdenhed med at oprette nye forskningsinstitutioner.

Danmarks Forskningsråd konstaterer, at der er store forskelle mellem ministerierne imellem m.h.t. behov for og anvendelse af sektorforskning. Under nogle ministerier er der ingen eller en meget begrænset sektorforskning, mens andre ministerier så som Miljøministeriet og Fødevarerministeriet i høj grad gør brug af sektorforskning. Danmarks Forskningsråd har ikke i nærværende gennemgang gjort omfanget af de enkelte ministeriers sektorforskning til genstand for nærmere overvejelse eller stillingtagen.

Danmarks Forskningsråd konstaterer endvidere, at både ministerier og sektorforskningsinstitutioner udvikler sig over tid blandt andet i forbindelse med ressortændringer mellem ministerierne, strukturelle omlægninger på institutionerne m.v. Blandt andet dette har ført til, at der på nogle sektorforskningsinstitutioner forskes i områder og forhold, der hører ind under flere ministeriers ressort. Ligesom nogle ministerier foruden "egne" sektorforskningsinstitutioner også trækker på sektorforskningsinstitutioner, der hører under andre ministeriers ressort. Denne udvikling betyder selvsagt, at institutionerne skal kunne forholde sig til og samarbejde med andre ministerier end netop institutionens ressortministerium, ligesom ministerierne skal kunne samarbejde med sektorforskningsinstitutioner, der ikke hører under det pågældende ministeriums ressort. Dette er karakteristisk for det nuværende samarbejde mellem ministerier og institutioner i mellem. Sådan bør det også udvikle sig fremover. I denne sammenhæng er det centralt at understrege vigtigheden af, at ministerierne placerer deres opgaver i den institution, der bedst varetager disse, uanset om den relevante institution hører under det pågældende ministeriums ressort.

Det er i relation til ovenstående afsnit Danmarks Forskningsråds vurdering, at brede forskningsprogrammer efter samme model som eksempelvis FØTEK, MUP og SMP bør fremmes. De hidtidige programmer af denne karakter vurderes af Rådet som værende meget nyttige, bl.a. fordi de har bidraget til at øge samarbejdet på tværs af institutioner og fag.

Rådet ønsker videre at understrege, at de enkelte sektorforskningsinstitutioner bør være bevidste om og prioritere deres kerneaktiviteter. Varetagelse af institutionens kerneopgaver bør imidlertid ikke stå i vejen for, at institutionen kan påtage sig nye opgaver knyttet til samfundsrelevante problemstillinger.

Det er centralt for Danmarks Forskningsråd at påpege, at Rådet, henset til den stramme tidsplan for nærværende gennemgang, har måttet fokusere på struktur og organisation frem for detailforhold. Rådet har derfor valgt at præsentere sine forslag vedrørende de enkelte institutioner som ”udviklingsmuligheder”, der ”bør overvejes”. Med dette ordvalg ønsker Rådet at tilkendegive, at disse udviklingsmuligheder efterfølgende bør gøres til genstand for en langt mere detaljeret vurdering forud for et eventuelt implementeringsarbejde.

I dette arbejde vil det som anført være naturligt ud over eksterne specialister at inddrage institutionernes aftagere, mulige kommende samarbejdspartnere, bestyrelser, ledelser og medarbejdere. I dette arbejde bør det også vurderes, om der er et passende forhold mellem de opgaver, der skal varetages, og de ressourcer, der er afsat.

Den forudsatte sammenhæng mellem ressourcer og opgaver er et væsentligt spørgsmål. Danmarks Forskningsråd har imidlertid ikke på det foreliggende grundlag kunnet komme med en indstilling om dette. Danmarks Forskningsråd forestiller sig med andre ord, at anbefalingerne i denne rapport gøres til genstand for en efterfølgende afprøvning, hvor der inddrages langt mere specifik viden om de enkelte institutioners opgaver og funktionsmåde, end den der er til stede i Danmarks Forskningsråd.

I det efterfølgende afsnit gennemgås de af undersøgelsen omfattede sektorforskningsinstitutioner. Gennemgangen er struktureret således, at de enkelte institutioner gennemgås i sammenhæng med deres respektive ressortministerium. Ministerierne omtales indledningsvis kort i forhold til deres forskningsbehov, sektorforskningsinstitutioner, særlige forhold m.v. Gennemgangen af den enkelte institution er opdelt i tre underafsnit, nemlig baggrund, vurdering og udviklingsmuligheder.

Beskæftigelsesministeriet

Under Beskæftigelsesministeriets ressort er der én sektorforskningsinstitution, nemlig Arbejds miljøinstituttet (AMI). Det er karakteristisk for Beskæftigelsesministeriet, at man benytter sig af en række forskellige forskningsinstitutioner omfattende såvel universitetsinstitutioner, sektorforskningsinstitutioner under andre ministerier, Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut (AKF) samt private.

Arbejds miljøinstituttet (AMI)

Baggrund

AMI oprettedes under navnet Fabriktilsynets Laboratorium under Arbejdstilsynet i 1946. I 1977 etableres AMI under sit nuværende navn som institution under Arbejdsministeriet.

Arbejds miljøinstituttets formål er at medvirke til at skabe et sikkert, sundt og udviklende arbejdsmiljø, der til enhver tid er i overensstemmelse med den tekniske og sociale udvikling i samfundet. Dette gør AMI ved at klarlægge og udforske forhold i arbejdsmiljøet, som er af betydning for arbejdstagernes sikkerhed og sundhed, herunder disse forholds betydning for arbejdstagernes trivsel, udvikling og velfærd. Instituttet undersøger og forsker endvidere i forebyggelses- og sundhedsfremmeforanstaltninger.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	36.900	65
Myndighedsopgaver	31.200	55
Opgaver knyttet til undervisning	14.200	25
Andre opgaver	17.000	30
I alt	99.300	175

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1.

Institutionens vigtigste opgaver er at bidrage til grundlaget for de politiske beslutninger på arbejdsmiljøområdet samt til, at Beskæftigelsesministeriets forvaltnings- og lovgivningsarbejde baseres på den nyeste danske og internationale viden. AMI har til opgave at varetage forskningsopgaver og forskningsbaserede rådgivnings-, overvågnings-, dokumentations- og formidlingsopgaver inden for arbejdsmiljøområdet. AMIs virke tilrettelægges fagligt og tværfagligt.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	19	18	30
Antal ph.d.-studerende	22	20	25

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

Instituttets tværfaglighed har hidtil givet anledning til, at der er uddannet ph.d.-studerende i samarbejde med i alt 9 forskellige universiteter. Herudover varetager AMI også videreuddannelse af arbejdsmiljøprofessionelle.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
26.519	28.585	55.104	52 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

60 % af omsætningen er eksternt finansieret efter ansøgning til fortrinsvis offentlige fonde og programmer.

Vurdering

En stor del af AMIs anvendelsesorienterede forskning udføres på erhvervs-virksomheder og er umiddelbart rettet mod disse, men med fokus på arbejdets vilkår snarere end på dets resultater. For at opnå accept af forskningen planlægges, gennemføres og formidles denne i tæt samarbejde med myndighederne, partssystemet, arbejdsmiljøprofessionelle og de enkelte virksomheder.

AMI leverer viden til ministeriets overordnede prioritering af arbejdsmiljøindsatser, foretager overvågning og evaluering, bl.a. ved at administrere nogle store registre. AMI repræsenterer ministeriet i en række internationale fora. Beskæftigelsesministeriet forventer desuden et stigende behov for dokumentation inden for sit ressort, og finder det afgørende at bevare AMI, idet man ikke ser nogen anden måde at løse opgaven med hensyn til at sikre forskningsbaseret viden på.

AMI repræsenterer i forhold til Beskæftigelsesministeriet et videnberedskab for rådgivning og dokumentation, samt beredskab for hastende konkrete sager omfattende ad hoc forskningsfaglig rådgivning som grundlag for administrative afgørelser i komplicerede sager og akut rådgivning af Arbejdstilsyn mv.

Opgaverne (forskning, forskeruddannelse og formidling) i AMI hænger godt sammen som aktivitet, og selvom genstandsfeltet er broget, samles det naturligt under betegnelsen arbejdsmiljø.

Arbejds miljøforskning vedrører mange forskellige interessenter og et samvirke mellem mange forskellige fag/videnskaber. Forankringen i et særligt forskningsinstitut, hvor interessenterne er repræsenteret i bestyrelsen, er fornuftig. Myndighederne spiller så stor en rolle blandt interessenterne, at placering som sektorforskningsinstitution under et ministerium med ansvar for arbejdsmiljø vurderes at være velbegrunder. Placeringen i forhold til Beskæftigelsesministeriet er begrundet i, at alle væsentlige organisationer, institutioner og myndigheder, der beskæftiger sig med arbejdsmiljø, nu hører under dette ressort. Hvis man ønsker arbejdsmiljøforskning af et vist omfang og med en vis styring af, hvilke opgaver denne forskning bør løse, er det nødvendigt med en særlig institution. Arbejds miljøforskning er næsten udelukkende tværfaglig, med mange forskellige kombinationer af fag, som ikke i fuldt omfang findes i

universitetsforskning. Desuden kræver det et betydeligt "branchekendskab" at få forskningen til at foregå på virksomhederne og til gavn for virksomhederne.

Det er karakteristisk for AMIs forskning, at den er tværfaglig, og at den har betydelig samfundsøkonomisk relevans. En stor del af den viden, Beskæftigelsesministeriet efterspørger, kan ikke forventes at blive genereret på andre forskningsinstitutioner.

Udviklingsmuligheder

Arbejds miljøinstituttet bør opretholdes som sektorforskningsinstitution.

Som udviklingsperspektiver for AMI bør man overveje i højere grad at rette fokus mod institutionens kerneaktiviteter og bringe en række af de øvrige opgaver i udbud. Man bør endvidere vurdere og overveje, hvilke dele af AMI der hensigtsmæssigt kan indgå i konsortier med universiteter eller universitetshospitaler på specifikke områder. Det bør endvidere overvejes, om nogle ydelser kunne hentes i udlandet.

Afsluttende kommentar vedrørende Beskæftigelsesministeriet

Det er som nævnt ovenfor karakteristisk for Beskæftigelsesministeriet, at dets vidensbehov foruden af AMI også dækkes af andre institutioner bl.a. Socialforskningsinstituttet (SFI). Det bemærkes i den forbindelse jf. gennemgangen af SFI, at Danmarks Forskningsråd finder, at det bør overvejes at udvide SFIs arbejdsområde fra foruden at omfatte den socialpolitisk relaterede forskning til også at omfatte arbejdsmarkedspolitik og hertil knyttet velfærdsforskning.

Forsvarsministeriet

En meget beskednen del af de danske forskningsressourcer anvendes til forskning for forsvarsformål. Dette hænger for en stor del sammen med, at Danmark til forskel fra lande som USA, Storbritannien, Frankrig og Sverige ikke har en egentlig forsvarsindustri.

Forsvarsministeriets videnbehov bør ses i sammenhæng med dels de særlige behov for fortrolighed, som følger af forsvarets karakter, og dels det forhold, at der både under Udenrigsministeriet og på universiteterne udføres forskning vedrørende bl.a. sikkerhedspolitiske spørgsmål.

Forsvarets Forskningstjeneste (FOFT)

Baggrund

Forsvarets Forskningstjeneste oprettedes i 1970 og fik i 1991 status af sektorforskningsinstitution under Forsvarsministeriet. FOFTs formål er at bistå forsvarets myndigheder og institutioner m.fl. med løsning af problemer af forskningsmæssig karakter, og at varetage forsvarets interesser i nationalt og internationalt forsknings samarbejde. Det formelle grundlag for virksomheden er Forsvarsministeriets Cirkulære om FOFT. FOFT er underlagt Forsvarskommandoen.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	10.120	22,1
Myndighedsopgaver	11.880	25,9
Opgaver knyttet til undervisning	-	-
Andre opgaver	-	-
I alt	22.000	48,0

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1.

FOFTs opgaver omfatter bl.a. koordinering af væsentlige forsknings- og udviklingsaktiviteter ved forsvarets myndigheder og institutioner. FOFT yder teknisk og planlægningsmæssig assistance, indsamling, registrering, bearbejdning og videregivelse af forskningsdata og forskningsresultater, som skønnes af betydning for forsvaret.

FOFT har endvidere mulighed for at påtage sig forskningsopgaver for institutioner, virksomheder mv. uden for forsvaret i de tilfælde, hvor FOFT må anses for særligt egnet.

FOFT er den eneste offentlige forskningsinstitution, som i forskningsstatistikken har angivet at udføre forsvarsforskning. FOFTs forskning ligger inden for det teknisk-naturvidenskabelige hovedområde, og institutionen har fire såkaldte fokusemner:

- sensor-data-fusion
- simulation til træning
- beslutningsstøttesystemer (kunstig intelligens)
- logistik

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	1	1	1
Antal ph.d.-studerende	2	2	4

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

FOFT er nyligt indgået som en særlig del af Forsvarsakademiet (FAK), til hvis uddannelser FOFT nu bidrager. To medarbejdere er eksterne lektorer på universiteter.

Grundet de særlige forhold vedr. forsvarsforskning er FOFT undtaget de regler, der ellers gælder for sektorforskningsinstitutioners vedtægter og bestyrelse. FOFTs altdominerende aftager er Forsvarsministeriet.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
17.900	400	18.300	2 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

FOFT bidrager med analyse og bearbejdning af følsomme teknologiske emner baseret på klassificeret materiale i samarbejde med tilsvarende institutioner hos udenlandske samarbejdspartnere, primært i NATO samt Sverige og Finland. I 1999 blev forskningsområderne nøje vurderet og fokuseret på det militær-specifikke aspekt. Nogle mere driftsprægede myndighedsopgaver blev ved samme lejlighed skåret væk. Samarbejdet med erhvervslivet er minimalt.

FOFTs særlige rolle som en del af forsvaret medfører, at institutionen ikke kan vurderes på samme måde som de øvrige sektorforskningsinstitutioner.

Udviklingsmuligheder

FOFT bør opretholdes som selvstændig institution. Det bør imidlertid, henset til FOFTs særlige karakter, jf. ovenstående beskrivelse og vurdering, overvejes, om FOFT skal opretholdes som sektorforskningsinstitution.

Rådet noterer sig, at den nødvendige fortrolighed omkring FOFTs forskning svækker nytteeffekten af denne. Rådet finder det på denne baggrund hensigtsmæssigt, at FOFTs omfang ikke er større end det eksisterende.

Afsluttende kommentar vedrørende Forsvarsministeriet

I tråd med Danmarks Forskningsråds generelle anbefaling om, at ressortministerierne og sektorforskningsinstitutionerne skal samarbejde på tværs af "ressortgrænser", synes det naturligt at se Forsvarsministeriets vidensbehov i relation til specielt Udenrigsministeriets sektorforskningsinstitutioner. Det bør derfor overvejes at lade Forsvarsministeriet repræsentere i bestyrelsen for det kommende Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Under Indenrigs- og Sundhedsministeriets ressort er der to sektorforskningsinstitutioner: Statens Serum Institut (SSI) og Statens Institut for Folkesundhed (SIF).

Udover forskningen udført af disse to institutioner foregår der en meget betydelig sundhedsvidenskabelig forskning ved universiteterne (staten) og universitetshospitalerne (amterne/H:S). Forskere ved disse institutioner bidrager på forskellig vis til ministeriets opgavevaretagelse. Sundhedsministeriet angiver desuden at anvende forskning og rådgivning udført af en række øvrige institutioner omfattende bl.a. Arbejdsmiljøinstituttet (Beskæftigelsesministeriet), Socialforskningsinstituttet (Socialministeriet) samt de amtslige (selvejende) institutioner Dansk Institut for Sundhedsvæsen (DSI) og Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut (AKF). Private nonprofit foreninger som Kræftens Bekæmpelse og det betydelige antal medicinske selskaber mv. er også blandt aktørerne inden for forskningsbaseret rådgivning i sundhedssektoren.

Den samlede sundhedsforskning i erhvervslivet er også af ganske betydeligt omfang især i kraft af medicinalindustriens forskningsindsats.

Ved sammenligning af sundhedsområdet med landbrugs- og fødevarerområdet er det således en beskedent andel af den samlede sundhedsforskning, som udføres i regi af sektorforskningsinstitutionerne.

Sundhedsministeriets rådgivende forskningsudvalg blev besluttet nedlagt i januar 2002 i forbindelse med regeringens sanering af råd, nævn, udvalg og centre.

Sundhedsområdet er karakteriseret ved en markant udvikling i de teknologiske muligheder, herunder de behandlingsformer, som den aldrende danske befolkning kan tilbydes. Samtidig forventes det i særlig høj grad, at behandlingsaktiviteterne er evidensbaserede. Området er endvidere præget af en række etiske dilemmaer og problemstillinger affødt af de nye teknologier og behandlingsmuligheder.

Sundhedssektoren udgør målt i antal ansatte såvel som i årlig omsætning en betydelig sektor i Danmark. Ud fra betragtninger om en omkostningseffektiv udvikling af denne sektor forudsættes der løbende adgang til dybtgående analyser af sundhedsfaglige problemstillinger.

Indenrigs- og Sundhedsministeriets behov for forskning og forskningsbaseret rådgivning skal ses på denne baggrund.

Statens Serum Institut (SSI)

Baggrund

Statens Serum Institut blev grundlagt i 1902 med henblik på produktion af hesteserum til behandling af patienter med difteri. SSI er i dag en integreret del af det danske sundhedsvæsen og har til opgave at forebygge og bekæmpe smitsomme sygdomme og medfødte lidelser. Af Lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse fremgår det, at SSI er landets centrallaboratorium for så vidt angår human bakteriologi, virologi og serologi, og udfører undersøgelser for bl.a. sygehuse og praktiserende læger samt fremstiller og fremskaffer vacciner, sera og plasmaprodukter m.v.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	33.600	32
Myndighedsopgaver	48.300	31
Opgaver knyttet til undervisning	9.300	18
Andre opgaver	731.400	1.043
I alt	822.600	1.124

Note: Udover de 32 årsværk angivet under kategorien "Forskning", har SSI yderligere angivet 116 årsværk under "produktorienteret forskning" samt 63 årsværk under "fondsforskning". Disse årsværk er imidlertid af SSI inkluderet i kategorien "Andre opgaver" sammen med 864 årsværk anvendt til "øvrige kommercielle aktiviteter".

Kilde: Institutionens egen vurdering jf. Skema C spm. 1.

SSI sikrer på statens vegne beredskabet mod smitsomme sygdomme og medfødte lidelser igennem udførelsen af en række opgaver, der ikke kan varetages i det decentrale sundhedsvæsen. I det samlede beredskab indgår en række myndighedsopgaver, som SSI varetager for Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Endvidere indgår SSIs diagnostiske beredskab og vaccineberedskab.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	22	29	26
Antal ph.d.-studerende	37	40	46

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

SSI har et formelt samarbejde med Københavns Universitet i forbindelse med den internationale forskerskole under universitetets Institut for Folkesundhed. På vegne af Københavns Universitet forestår SSI endvidere uddannelsen af humanbiologer i mikrobiologi, og mange af SSIs medarbejdere er tilknyttet universitetet som eksterne lektorer og censorer. SSI står for speciallægeuddannelsen i klinisk mikrobiologi, hvor 4 SSI-ansatte læger ad gangen gennemfører et 2-årigt undervisningsforløb på SSI. Desuden er SSI medansvarlig for videreuddannelsen til hygiejnesygeplejerske.

SSI har et omfattende internationalt forskningssamarbejde og samarbejde på smitteberedskabsområdet. 15 mio. kr. svarende til 30 % af SSIs samlede fondsmidler kommer fra EU og USA. SSI huser otte "WHO collaborating centre".

SSI er organisatorisk underlagt Indenrigs- og Sundhedsministeriet, som en kontraktstyret statsvirksomhed med et institutråd. Institutionen har ikke en bestyrelse.

SSI hører til blandt de sektorforskningsinstitutioner, som andelsmæssigt anvender en mindre del af institutionens samlede ressourcer til forskning. SSIs aktivitet er overvejende produkter og ydelser leveret på forretningsmæssige vilkår.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
88.325	87.449	175.774	50 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

De fleste forskningsopgaver relaterer sig til SSIs hovedopgave. De udføres på mange niveauer og er af stor betydning for SSIs kompetence som kvalificeret rådgiver. SSI har et bredt samarbejde med universiteterne med hensyn til forskning og uddannelse.

Opgaverne, der varetages for myndighederne, kan være overordentlige akutte og ganske omfattende og tidskrævende. Langt overvejende udgør opgaverne en helhed, samlet om temaet smitteberedskab og smittebekæmpelse, med forskning, udviklingsarbejde, kvalitetskontrol, produktion og tjenesteydelser. De forudsætter en meget bred indsigt i området smitte og smittebekæmpelse, samt et beredskab i form af vaccine, laboratoriefaciliteter mv. SSIs kompetencer har stor værdi for beredskabet mod akut smittefare, senest tydeligt demonstreret i forbindelse med terrortruslen i 2001.

Ministeriet og SSI selv henviser begge til, at tilsvarende opgaver i andre lande løses på samme måde.

Udviklingsmuligheder

En arbejdsgruppe fra det daværende Sundhedsministerium og Finansministeriet gennemførte i 2001 en vurdering af modeller for en anderledes organisering af SSIs aktiviteter. Overvejelserne omfattede opsplitning, frasalg af aktiviteter og aktieselskabsdannelse. I denne vurdering blev det konkluderet, at der for at sikre et stærkt sundhedsmæssigt beredskab i de kommende år ikke bør ske væsentlige ændringer i SSIs opgaver og organisering.

Danmarks Forskningsråd finder dog, at det i fremtiden løbende bør vurderes, om dele af SSIs produktionsorienterede aktiviteter med fordel vil kunne udliciteres eller privatiseres.

Grundet SSIs mange myndigheds- og kommercielle produktionsopgaver synes en fusion af SSI og det mindre Statens Institut for Folkesundhed (SIF) ikke at være en oplagt mulighed. Det bør dog overvejes om dele af SSIs befolkningsbaserede forskning med fordel kunne overflyttes til SIF, eller at der etableres et tættere samarbejde mellem de to institutioner på dette område.

SSI bør derfor videreføres som sektorforskningsinstitution med vægten på de centrale opgaver for myndighederne og med den tilhørende forskning.

Institutionen skal have en bestyrelse i henhold til sektorforskningslovens bestemmelser herom.

Statens Institut for Folkesundhed (SIF)

Baggrund

Statens Institut for Folkesundhed (SIF) har til formål at gennemføre forsknings- og udredningsopgaver vedrørende befolkningsgruppens sundhedsforhold og sundhedsvæsenets funktion, samt at bistå offentlige myndigheder med forskningsbaseret rådgivning.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	25.000	32
Myndighedsopgaver	22.000	28
Opgaver knyttet til undervisning	4.000	5
Andre opgaver	1.000	2
I alt	41.909	53

Note: SIF bemærker, at en del data anvendes til såvel sundhedsovervågning som til forskning. Søjlesummerne overstiger derfor det anførte beløb.

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm.1.

Instituttet har følgende hovedfunktioner: forskning, registerdrift, udredningsarbejde, formidling, forskningsbaseret rådgivning, forskeruddannelse og postgraduat undervisning. Tyngden i instituttets samlede arbejdsindsats er forskning. Denne kan opdeles i 1) Forskning vedrørende befolkningens sundhedstilstand og 2) Forskning vedrørende den forebyggende og behandlende indsats.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	1	2	6
Antal ph.d.-studerende	3	6	7

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

Der er i 2000 gennemført en evaluering af SIF, der bl.a. anbefaler udvikling af et tættere samarbejde med KU. Det vurderes, at en samlokalisering af SIF med beslægtede institutioner vil være optimal. Evalueringspanelet peger på en samlokalisering på det tidligere Kommunehospital i København. Der bør samtidigt ske en styrkelse af SIFs internationale publicering.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
5.041	18.611	23.652	79 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

Indenrigs- og Sundhedsministeriet anfører, at sundhedssektoren er en stor sektor med behov for offentlig forskning. Ministeriet angiver at have behov for løbende, direkte kontakt til en forskningsinstitution, og at ministeriet udnytter SIFs ekspertise i forbindelse med effektivisering af sundhedssektoren. Danmarks Forskningsråd finder det velbegrundet, at institutionens fremtidige

organisation må ses i sammenhæng med mulige ændringer i sundhedssektoren som sådan, dvs. tilhørsforholdet til amterne.

Ministeriet har behov for at rekvirere meget forskning, som forudsætter, at der er oparbejdet en række kompetencer og registre, som aktuelt findes i SIF. Ministeriet værdsætter desuden den kontinuitet, SIF repræsenterer, hvilket muliggør rekvirering af opgaver på kort sigt. Beredskabet omfatter i det væsentlige, at SIF med kort frist kan udføre opgaver.

Danmarks Forskningsråd er opmærksom på, at SIFs forskningsområde står organisatorisk noget svagere i sundhedsforskningen end den biologisk orienterede forskning. SIF deltager i stigende omfang i ph.d.-uddannelsen, mens bidraget til kandidat- og post-graduat undervisning i samfundsmedicin, som man tidligere varetog for KU, er for nedadgående, idet KU selv har introduceret dette element i uddannelsen. De ansatte ved SIF har dog for 30 % vedkommende haft tilknytning til universitetsundervisning, som eksterne lektorer, periodisk undervisning, vejledning af specialestuderende, bedømmelse af ph.d.-afhandlinger, censorvirksomhed mm. – alt sammen på KU – både på det sundheds- og det samfundsvidenskabelige område. Det drejer sig blandt andet om deltagelse i den internationale Master of Public Health ved KU. Der er planer om, at en nytiltrådt forskningsprofessor vil skulle udvikle en formaliseret samarbejdsaftale med KU.

SIFs arbejde retter sig naturlig nok mod den offentlige sektor, og kontakten med erhvervslivet er således meget beskedent. Erhvervslivet har i mange år spillet en forskningsmæssig rolle inden for sygehussektoren i form af omfattende lægemiddelfoprøvning. SIFs forskningsområde afbalancerer i en vis udstrækning erhvervslivets forskning i sektoren med afprøvning af farmaka og apparatur.

SIFs opgaver skønnes at hænge godt sammen. Der er i det store hele tale om forsknings-, formidlings- og rådgivningsaktiviteter, som støtter og supplerer hinanden.

Danmarks Forskningsråd lægger vægt på, at en stor og kompleks sektor som sundhedsvæsenet har behov for de oplysninger, som SIF i dag indsamler og bearbejder. Der er foretaget opgaveoverførelse i mindre udstrækning, f.eks. udliciteres dele af sundheds- og sygelighedsundersøgelserne. Danmarks Forskningsråd kan ikke vurdere, om det er hensigtsmæssigt, at SIF i fremtiden fortsat anvender en væsentlig andel af sine ressourcer til dataindsamling og vedligeholdelse af registre. Sådanne opgaver kunne overvejes varetaget af f.eks. Danmarks Statistik eller af SIF i samarbejde med andre institutioner som arbejder inden for samme forskningsområde.

Et tættere samarbejde mellem SIF og relevante miljøer på KU synes nærliggende, bl.a. ved samlokalisering i det center, som KU er ved at opbygge på det tidligere Kommunehospital i København. Et sådant center kunne give grundlag for samlokalisering også af relevante amtsbaserede forskningsinstitutioner.

Udviklingsmuligheder

SIF bør opretholdes som sektorforskningsinstitution.

Der bør iværksættes et langt tættere samarbejde i form af konsortiedannelse mellem Københavns Universitet og SIF omfattende en samarbejdsaftale om undervisning og ved samlokalisering.

Det bør overvejes om SIF med fordele kan indlemme dele af den befolkningsbaserede forskning, som hidtil er udført ved SSI.

Desuden kunne en del af H:S/amternes befolkningsbaserede forskning overføres til SIF. Dette forudsætter, at de respektive amter frivilligt går med hertil, eller at der sker en større lovmæssig regulering af sundhedssektorens opbygning, f.eks. overgang af området til staten.

Afsluttende kommentar vedrørende Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Indenrigs- og Sundhedsministeriets behov for forskning og forskningsbaseret rådgivning dækkes kun delvist af ministeriets to sektorforskningsinstitutioner. Inden for det statslige område bør samarbejde og koordinering af forskningsmæssige aktiviteter med relation til Arbejds miljøinstituttet og Socialforskningsinstituttet overvejes. Endvidere er ernærings- og fødevarerforskningen, som både udføres i regi af universiteterne (Institut for Human Ernæring på KVL og Levnedsmiddelcenteret) og i Fødevarerministeriets sektorforskningsinstitutioner, af betydning for Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

For så vidt angår amterne og H:S udgør disse væsentlige aktører inden for den offentlige sundhedssektor, herunder også den sundhedsvidenskabelige forskning. I forbindelse med den igangværende udbygning af samarbejdet om forskning og uddannelse på sundhedsområdet baseret på de tre regioner med universitetshospitaler vil der være behov for at se nærmere på organiseringen af den offentlige forskning inden for sektoren.

Miljøministeriet

Miljøområdet er præget af mange interessenmodsatninger, og der er et åbenbart behov for forskningsbaseret viden som grundlag for politikudformning og myndighedsvaretagelse både på nationalt og internationalt plan. Politikformuleringen på miljøområdet er og bør i høj grad være baseret på videnskabelig evidens. Miljørelateret forskning vil ofte kræve inddragelse af flere forskellige faglige kompetencer. Universiteternes disciplinorienterede opdeling kan begrænse deres evne til at varetage en del af de forskningsopgaver, som udspringer af miljøpolitik og -forvaltning, herunder sammenhængende analyser af Danmarks miljøtilstand som helhed. Dette taler for at bibeholde sektorforskning med ansvar for tværfaglig vurdering af miljøforhold.

Miljøministeriet har en struktur med styrelser og sektorforskningsinstitutioner. De administrative styrelser bidrager til politikformulering, mens forskningsinstitutionerne fungerer som en slags "videnbank", der kan trækkes på efter behov. Ministeriets "gamle" sektorforskningsinstitutioner er Danmarks Miljøundersøgelser (DMU), Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse (GEUS) og Forskningscentret for Skov og Landskab (FSL). Med ressortændringerne, der blev gennemført i forbindelse med regeringsdannelsen i slutningen af 2001, blev også Kort- og Matrikelstyrelsen (KMS) henlagt under ministeriet. Miljøministeriet gør herudover brug af Risø, der henhører under Videnskabsministeriets ressort, jf. gennemgangen af Risø.

I Miljøministeriets regi er for nylig oprettet en ny sektorforskningsinstitution, Institut for Miljøvurdering, der får til opgave at skabe overblik over den aktuelle og langsigtede miljøsituation nationalt og globalt, vurdere effektiviteten af miljøinitiativer og formidle denne viden til offentligheden og til politiske beslutningstagere.

*Danmarks Miljøundersøgelser (DMU)***Baggrund**

DMU blev oprettet i 1989 efter en international evaluering af miljøforskning i Danmark. Flere mindre laboratorier blev sammenlagt ved den lejlighed i et forsøg på at styrke koordinering af indsatsen. DMU har faciliteter i Jylland (Silkeborg og Kalø) og på Sjælland (Roskilde ved Risø). DMUs faglige arbejde er organiseret i 11 forskningsafdelinger:

- Afdeling for Arktisk Miljø
- Afdeling for Atmosfærisk Miljø
- Afdeling for Ferskvandsøkologi
- Afdeling for Kystzoneøkologi
- Afdeling for Landskabsøkologi
- Afdeling for Marin Økologi
- Afdeling for Miljøkemi
- Afdeling for Miljøkemi og Mikrobiologi
- Afdeling for Systemanalyse
- Afdeling for Terrestrisk Økologi
- Afdeling for Vandløbsøkologi

DMU skal varetage forskning, rådgivning, overvågning og formidling på miljø- og naturområdet: Luftmiljø, natur og miljø i hav og ferskvand, terrestrisk miljø og natur, arktisk miljø og natur samt sammenhængene mellem samfundets aktiviteter og miljø- og naturforhold. DMU skal udvikle værktøjer til tværgående prioriteringer som grundlag for de politiske beslutninger på miljø- og naturområdet.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	101.767	175
Myndighedsopgaver	267.025	229
Opgaver knyttet til undervisning	11.514	31
Andre opgaver	6.207	11
I alt	253.000	446

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1.

DMU har til opgave inden for miljøområdet at forberede og styrke det faglige grundlag for de miljøpolitiske prioriteringer og beslutninger, at varetage dataindsamling, rådgivning og formidling, at udvikle værktøjer og metoder til sikring af en sammenhængende og konsekvent prioritering og at øge kendskabet til de processer og sammenhænge i naturen, som er af betydning for anvendelsen og beskyttelsen af Danmarks miljøverdier. Enkelte dele af DMUs forskning er samfundsvidenskabelig, men hovedparten er naturvidenskabelig. Den samfundsvidenskabelige forskning i systemanalyse indgår i et samarbejde med bl.a. Risøs afdeling for systemanalyser.

DMU har indgået aftale med fire andre sammenlignelige europæiske miljøforskningsinstitutioner om et forskningsnetværk med henblik på at understøtte

miljøforvaltningen på EU-niveau. Netværket har opbakning fra EU-kommis- sionen og Det europæiske Miljøagentur. Herudover indgår DMU i andre internationale netværk og centerdannelser. Som rådgiver deltager DMU i internationalt konventionsarbejde og arbejde i relation til EU, hvor DMU er nationalt knudepunkt for EUs Miljøagentur.

DMUs beredskabsopgaver omfatter miljømæssig risikovurdering (gen- teknologi), kemiske kontrolanalyser (olieforureninger, indhold i produkter og stoffer) og varsling af luftforurenings- og vandforureningshændelser. DMU har det statslige ansvar for de store nationale miljøovervågningsprogrammer, herunder for implementering af overvågningsforpligtelser i henhold til EU- direktiver og andre internationale forpligtelser, aftaler med og vejledning i forbindelse med amternes overvågning samt udvikling af overvågnings- programmerne. Den overvejende del af DMUs bevilling på finansloven er knyttet til myndighedsforpligtelser på miljøområdet, herunder i forhold til især Miljøstyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen, Grønlands Hjemmestyre og amtskommunerne samt den forskning, der er en forudsætning for et sådant beredskab.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	54	64	71
Antal ph.d.-studerende	27	42	39

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

DMU bidrager i væsentligt omfang til universitetsundervisningen. DMU deltager p.t. i universitetsundervisning med 27 adjungerede professorater og eksterne lektorater samt fire forskningsprofessorater.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
47.021	91.005	138.026	66 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

Miljørelateret forskning vil ofte kræve inddragelse af forskellige fag- kompetencer. De ældre universiteters disciplinære opdeling kan begrænse deres evne til at varetage en del af de forskningsopgaver, som er en forudsætning for den vidensbaserede rådgivning i tilknytning til miljøpolitik og -forvaltning. Dette forhold taler for at bibeholde en sektorforskningsinstitution med ansvar for tværfaglig vurdering af miljøforhold.

Det bør overvejes, om DMU med sin geografiske lokalisering både på Sjælland og i Jylland bør indgå flere samarbejds- og uddannelsesaftaler af mere for- pligtende og formaliseret karakter end hidtil, således at den potentielle uddan- nelseskapacitet udnyttes i højere grad, end det er tilfældet i dag. Sådanne uddannelses- og samarbejdsaftaler kunne med fordel indgås med en række universiteter.

På DMU blev der i 1991 udført 135 FoU-årsværk. I 2000 var dette steget til 253 årsværk. DMU opgiver til Danmarks Forskningsråd, at finansloven for 2002 vil medføre en betydelig reduktion af personalet.

Samtidig med DMUs hidtidige vækst er der også udviklet mange forskningsmiljøer på universiteterne – bl.a. som resultat af Det Strategiske Miljøforskningsprogram. Ligeledes er miljøforskning et meget internationalt område, hvor det vil være muligt i stigende omfang at trække på kompetencer i andre lande. Danmarks Forskningsråd finder således, at det kan være hensigtsmæssigt yderligere at fremme konkurrencen om forskningsmidlerne på miljøområdet. Man kunne forestille sig en model, med store programbevillinger rettet mod den viden, der ønskes opbygget på miljøområdet.

Der er i de senere år såvel i Danmark som i andre lande opbygget store målelaboratorier i privat regi. Det bør derfor vurderes, om dele af DMUs analysearbejde bør udbydes i åben konkurrence.

Udviklingsmuligheder

DMU bør opretholdes som sektorforskningsinstitution. Det er dog Danmarks Forskningsråds opfattelse, at der bør foretages en kritisk vurdering af DMUs aktuelle størrelse og faglige profil med sigte på en koncentration på de kerneområder, der mest hensigtsmæssigt varetages i sektorforskningsinstitutionens regi. Herunder bør mulighederne for at udlicitere store dele af analysearbejdet vurderes.

I forlængelse heraf bør arbejdsdelingen mellem DMUs forskellige forskningsområder overvejes i forhold til dels den miljøforskning, der foregår ved universiteterne, og dels i forhold til det nye Institut for Miljøvurdering.

Der bør endvidere – som i relation til de øvrige sektorforskningsinstitutioner under Miljøministeriet – foretages en kritisk vurdering af fordelingen af miljøforskningsmidler mellem DMU (basismidler) og de midler, der udbydes i åbne programmer. Det er Rådets vurdering, at forskningsmidler, der udbydes i fri konkurrence, fremmer koordinering og tværsektorielt samarbejde i højere grad end de midler, der tilføres institutionerne direkte i form af basismidler.

Det er af central betydning, at sektorforskningen på miljøområdet koordineres – både den forskning, der finder sted inden for Miljøministeriets resort og den, der finder sted uden for ministeriets resort, samt at samarbejde sektorerne i mellem fremmes.

DMU bør endvidere indgå uddannelses- og samarbejdsaftaler af en mere forpligtende og formaliseret karakter end hidtil med en række universiteter m.h.p. at fremme udnyttelsen af DMUs uddannelseskapacitet, jf. ovenstående argumentation under vurderingsafsnittet.

*Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse (GEUS)***Baggrund**

Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelser (GEUS) blev oprettet i 1995 ved en sammenlægning af Danmarks Geologiske Undersøgelser (oprettet i 1888) og Grønlands Geologiske Undersøgelser (oprettet i 1946). Institutionen oprettedes som en selvstændig sektorforskningsinstitution under Miljøministeriet (det daværende Miljø- og Energiministerium).

Institutionens formål er at opbygge, anvende og udbrede viden om de materialer, processer og sammenhænge, der er af betydning for udnyttelsen og beskyttelsen af de geologiske naturværdier i Danmark og Grønland.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	133.200	199
Myndighedsopgaver	64.000	104
Opgaver knyttet til undervisning	5.700	14
Andre opgaver	20.600	34
I alt	223.500	351

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1.

GEUS er ansvarlig bl.a. for

- grundvandsmonitoreringsopgaver omfattende opgaver knyttet til Vandmiljøhandlingsplan I og II, samt pesticidvarsling,
- geologisk kortlægning af Danmark og Grønland, herunder databankfunktion,
- vedligeholdelse og opdatering af databanker vedrørende vandressourcer, energiråstoffer, mineralressourcer, geodatabaser, drift og vedligeholdelse af laboratorier m.v.,
- kortlægningsopgaver i tilknytning til sokkelafgrænsninger,
- geologisk forskning og udvikling,
- opgaver inden for efterforskning af olie og gas, samt
- rådgivning af danske og grønlandske myndigheder.

Forskningsindsatsen kan inddeles i følgende områder: vandressourcer, energiressourcer, mineralske råstoffer og Grønlands kortlægning, natur og miljø, databanker, informationsteknologi og generel formidling. GEUS løser opgaver bl.a. med hjemmel i Lov om mineralske råstoffer i Grønland og efter aftale mellem den danske regering og Grønlands hjemmestyre. GEUS' opgaver vedr. Færøerne løses på baggrund af en samarbejdsaftale med GEUS' søsterorganisation på Færøerne.

GEUS rådgiver primært Miljøministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet (på energiområdet) samt Udenrigsministeriet (i havretsspørgsmål vedr. sokkelafgrænsning). I alt er der 7 forskellige ministerier, som i varierende grad trækker på GEUS' kompetencer. Hertil kommer, at GEUS rådgiver amterne i vandresourcel- og miljøspørgsmål.

Dansk Lithossfærecenter (DLC), som er finansieret af Danmarks Grundforskningsfond, er administrativt tilknyttet GEUS. GEUS har sammen med DLC og KU etableret Geocentret, hvor GEUS indgår i et bofællesskab med Geologisk Institut og Geografisk Institut på KU. Centret er ramme om et forpligtende samarbejde især omkring forskningsopgaver af fælles interesse.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	33	35	34
Antal ph.d.-studerende	21	24	18

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
50.229	55.245	105.474	52 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

Miljøministeriet oplyser, at GEUS' forskning og rådgivning er af afgørende betydning for de administrative funktioner, der udføres af Skov- og Naturstyrelsen efter lov om råstoffer. GEUS bidrager i den sammenhæng til kortlægning af de råstoffer, der kan og bør udnyttes. GEUS har endvidere afgørende betydning for Skov- og Naturstyrelsens funktioner på naturbeskyttelses- og naturforvaltningsområdet samt ved forvaltningen og administrationen af de danske skove. Også i relation til Miljøstyrelsens opgaver bl.a. inden for drikkevands-, kemikalie-, affalds- og jordforureningsområdet er GEUS' forskning og rådgivning af betydning. Ministeriet fraråder derfor organisatoriske ændringer.

Det fremgår af den vurdering, som GEUS selv har indsendt til Danmarks Forskningsråd, at 34 europæiske landes geologiske undersøgelser har varierende ressorttilknytning, afhængig af den historiske erhvervsudvikling og nuværende opgaveportefølje. GEUS vurderer, at en flytning af dele af forskningsaktiviteterne til andre forskningsinstitutioner – f.eks. KU – vil vanskeliggøre styringen og prioriteringen af forskningsemner med risiko for flytning af ressourcer fra målrettet forskning til grundforskning. GEUS fremhæver bl.a., at Danmarks løsning af problemerne med at sikre rent drikkevand er helt afhængig af den forskning, der udføres af institutionen. Det fremhæves også af GEUS, at en selvstændig sektorforskningsindsats er nødvendig for, at staten kan hamle op med de internationale olieselskaber, der opererer på dansk område. GEUS er endvidere den centrale faglige partner for staten m.h.t. at gennemføre vurderinger af mulighederne for udnyttelse af geotermisk energi fra dybtliggende reservoirer samt med hensyn til at få afklaret mulighederne for at deponere CO₂ sikkert i geologiske lag i undergrunden, for herved at reducere udslippet af denne drivhusgas til atmosfæren.

GEUS fremskaffer dog også væsentlige informationer, der kan udnyttes af de udvindende erhverv samt de erhverv, der udnytter geografiske data (olie- og mineselskaber, landbruget, rådgiverbranchen, råstofsektoren, den kemiske

industri). Derfor kan øget vægt på brugerbetaling være relevant på en række af institutionens arbejdsområder.

Der er endvidere dele af GEUS' forskningsopgaver, der kunne udføres ved universiteter – det gælder f.eks. i relation til afdækning af de naturvidenskabelige aspekter inden for grund- og drikkevandsområdet samt den forskning, der udføres vedrørende jordforurening. Forskningsopgaverne udføres allerede i dag i forskningscentre – herunder SMP-finansierede centre – hvori der indgår såvel sektorforskere som universitetsforskere.

Udviklingsmuligheder

GEUS bør opretholdes som sektorforskningsinstitution. Institutionen varetager opgaver af national interesse, der ikke bør privatiseres.

Det er Rådets vurdering, at oprettelsen af Geocentret repræsenterer en positiv udvikling i form af forpligtende samarbejde omkring opgaver af fælles interesse for de involverede parter. Dette samarbejde bør intensiveres eventuelt i form af etablering af et egentligt konsortium.

Det bør – som det er foreslået ovenfor i relation til DMU – overvejes, om der er grundlag for at udbyde nogle af de forskningsopgaver, der i dag er placeret ved GEUS, som frie forskningsmidler.

Det bør overvejes, om der er dele af GEUS' servicefunktioner og rådgivning vedrørende råstof-, olie- og gasindvending, der kunne udbydes og varetages af private.

Det bør efter ressortdelingen af det daværende Miljø- og Energiministerium overvejes, om GEUS naturligt hører hjemme under det nuværende Miljøministerium, eller eventuelt med fordel kunne flyttes til Økonomi- og Erhvervsministeriet.

*Forskningscentret for Skov og Landskab (FSL)***Baggrund**

Forskningscentret for Skov og Landskab blev etableret i 1991 i regi af det daværende Landbrugsministerium (nu Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri). I 1994 blev centret overført til Miljø- og Energiministeriet (nu Miljøministeriet).

FSL har til formål at skabe og formidle viden vedrørende skov, landskab og planlægning. FSL udfører forskning, udvikling og rådgivning samt formidler viden inden for sine hovedområder. Resultaterne er rettet mod en praktisk anvendelse i de pågældende sektorer, hvor de skal danne grundlag for en bæredygtig og flersidig forvaltning. FSL udfører opgaver for offentlige myndigheder og private i ind- og udland samt til den internationale forskningsverden. FSL deltager i uddannelse af forskere.

FSL indgår i Center for Skov, Landskab og Planlægning (Skov & Landskab), der er et forpligtende samarbejde med fælles ledelse mellem FSL, KVL (Institut for Økonomi, Skov og Landskab) og Skovskolen. Centret blev etableret den 31. januar 2000. Formålet med samarbejdet er at etablere et center for forskning, undervisning, formidling og rådgivning, der kan agere som hovedaktør og virke integrerende for den nationale indsats på området. Centrets formål er videre at øge koordineringen mellem grundforskning, anvendt forskning, rådgivning, akademisk uddannelse, teknisk uddannelse og formidling samt miljø- og ulandsbistanden.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	21.693	59,9
Myndighedsopgaver	12.341	34,8
Opgaver knyttet til undervisning	2.853	7,3
Andre opgaver	2.192	7,0
I alt	39.079	109,0

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm.1.

Det følger af FLSs resultatkontrakt 2000-2003, at FLS i kontraktperioden skal medvirke til at udvikle og dokumentere en løsning for et forpligtende samarbejde mellem universitet, sektorforskning og erhvervs-/videregående uddannelse (i regi af Skov & Landskab). Mange af FLS' resultatmål både organisatoriske og faglige er fælles med resultatmålene for Skov & Landskab.

FSL er udpeget som dansk fagdatacenter og som nationalt referencecenter for Det Europæiske Miljøagentur (overvågning).

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	9	12	12
Antal ph.d.-studerende	19	24	15

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

FSL indgår i et samarbejde om ph.d.-uddannelse med andre sektor-forskningsinstitutioner. FSL har et forskningsprofessorat inden for planlægning, som deles med AAU. Der er også etableret et samarbejde med Sveriges Lantbruksuniversitet ved Malmö om uddannelse på alle niveauer.

FSLs hovedforskningsområde er skovdrift, skovøkologi, pyntegrønt, park og landskab, by- og landskabsplanlægning samt friluftsliv og turisme. Der er tale om forskning, der udføres i samarbejde med andre forskningsmiljøer – herunder som led i et intensivt internationalt forskningssamarbejde.

FSL har en bred kreds af brugere fra den private sektor og fra mindre halv-offentlige driftsorganisationer. FSL er primært leverandør af viden og rådgivning til disse brugere. Der er ikke tale om deltagelse i egentlig produktudvikling. FSLs primære kunder i den private sektor er skovejere og anlægsgartnere. FSL betjener endvidere driftsorganisationer inden for skov-, park- og landbrugssektoren samt planlægningsområdet (bl.a. kommuner, idrætssektoren, kirkegårde og boligselskaber), der ikke selv finansierer forskning og udvikling.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
33.221	42.741	75.962	56 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

Miljøministeriet fremhæver, at FSLs praksisnære viden er en væsentlig del af ministeriets myndighedsarbejde. FSL synes selv at fremhæve andre relationer som mindst lige så centrale for de forskningsaktiviteter mv., der foregår på institutionen.

Generelt fremstår de aktiviteter, der beskrives, som velbegrundede i relation til ministeriets og den private sektors behov. FSL har nogle funktioner – herunder opgaver der løses mod betaling i form af fast abonnement – som ikke har en naturlig sammenhæng med en offentligt finansieret institution, der udfører sine opgaver i konkurrence med private rådgivere.

Miljøministeriet oplyser, at det vil være ønskeligt, hvis FSLs muligheder for at løse yderligere opgaver i relation til landsplanlægning og den internationale planlægning, som institutionen i dag har vanskeligt ved at overkomme, forbedres. Miljøministeriet oplyser endvidere, at det i relation til betjening af ministeriet med rådgivning og viden har været et plus, at FSL er indgået i et forpligtende samarbejde med Institut for Økonomi (KVL) og Skovskolen i Center for Skov, Landskab og Planlægning.

Ministeriet fastslår, at en nedlæggelse eller frigørelse af FSL fra ministeriet må have som konsekvens, at opgaverne mht. at koordinere tværfaglig viden må varetages af de administrative styrelser. Ministeriet fastslår, at der ikke på universitetsinstitutioner el.lign. findes forskningsmiljøer, der har et bare tilnærmelsesvis så tæt kendskab til Landsplanafdelingens område som FSL.

FSL udfører mange forsknings- og uddannelsesmæssige opgaver i et tæt samarbejde med bl.a. KVL, som ikke er knyttet direkte til myndighedsbetjening af Miljøministeriet. Endvidere har FSL en størrelse, der ikke alene kan begrundes i Miljøministeriets behov for forskningsbaseret viden, ligesom FSL udfører en række opgaver på markedsvilkår. Samlet kan der derfor stilles spørgsmålstegn ved det hensigtsmæssige i en opretholdelse af status quo. Det følger af FSLs besvarelse, at samarbejdet med KVL og Skovskolen planlægges intensiveret. Danmarks Forskningsråd støtter vurderingen af, at yderligere synergifordele vil kunne opnås gennem et tættere samarbejde i Center for Skov, Landskab og Planlægning.

Det fremhæves, at der er enighed mellem FSLs bestyrelse, ledelserne på KVL og Skovskolen om, at anbefale etablering af et selvstændigt center i regi af KVL med én fælles økonomi, en bestyrelse med formand og med et flertal af repræsentanter fra erhvervene. Der forudsættes at være tale om en ansat ledelse. Der forudsættes endvidere at være tale om et fortsat tæt, formaliseret samarbejde mellem den nye institution og Miljøministeriet.

Denne model svarer til det, Danmarks Forskningsråd kalder konsortie-modellen. En sådan ny organisatorisk enhed vil kunne styrke såvel Skovskolen som landskabsarkitekt delen på KVL. De anvendelsesorienterede forskningsopgaver inden for plantedelen, park og parkteknik, som er vigtige for erhvervet, kommuner og amter, skal fortsat sikres. Miljøministeriets og eventuelle andre brugeres rådgivningsbehov må i relation til de nye enheder kunne løses ved indgåelsen af kontrakter.

Udviklingsmuligheder

FSL bør indgå i et konsortium med KVL og Skovskolen. Den af FSL foreslåede konsortiemodel med fysisk lokalisering på KVL synes at være velbegrundet i relation til den forskning, der vedrører skovområdet. Rådets overvejelser er begrundet i de opgaver, der varetages af FSL, det kvalifikationsniveau, der er tale om, samt den synergi, der kan sikres gennem en mere forpligtende organisationsform.

Det er Rådets vurdering, at den indtægtsdækkede virksomhed, der udføres gennem salg af abonnementsydelser, ikke bør fortsætte som offentligt finansieret virksomhed, idet den medfører en uheldig konkurrencesituation. De lønmidler, der hidrører fra basisfinansieringen, og som bruges til sådanne aktiviteter, bør derfor overføres til fri forskning via forskningsrådene.

Kort- og Matrikelstyrelsen (KMS)

Baggrund

KMS blev etableret som en statsvirksomhed i 1989 ved en sammenlægning af Geodætisk Institut, Søkortarkivet og Matrikeldirektoratet. KMS' aktiviteter bygger på Lov om Kort- og Matrikelstyrelsen og Lov om matrikel- og landinspektørvæsenet. KMS har til opgave at varetage statens nuværende og fremtidige opgaver inden for kort- og geodataområdet. Styrelsen er den centrale myndighed for opmåling, kortlægning, matrikel- og landinspektørvæsenet og for registrering af stedbestedt information. Arbejdsområderne er Danmark, Grønland og Færøerne og farvandene omkring.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	10.900	18
Myndighedsopgaver	284.700	462
Opgaver knyttet til undervisning	2.800	10
Andre opgaver	-	-
I alt	298.400	490

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1.

Ca. 37 % af KMS samlede omsætning kommer fra statslige kunder, hvoraf Forsvaret er den største kunde. KMS har lovbestemt monopol på matrikelregistrering, -kort og -oplysninger samt på søkort. Mere end halvdelen af KMS' omsætning kommer fra omsætning på retlige monopolprodukter.

Det er efter udstykningsloven KMS, der er matrikelmyndighed uden for Københavns og Frederiksberg Kommuner. KMS skal generelt forestå matrikel- og landinspektørvæsenet, og den varetager koordineringen af offentlig opmåling og kortlægning samt anden offentlig registrering af stedbestede oplysninger. KMS rådgiver de private landinspektører, som efter udstykningsloven har en række myndighedsfunktioner.

Forskningsindsatsen omfatter fagområderne geodæsi, kartografi, hydrografi, topografi, seismologi, infrastruktur for stedbestedt information samt matrikulær informatik. KMS bidrager endvidere til overvågning af ændringer i havniveau og den grønlandske indlandsis højdeforhold med referencemålinger, bl.a. fra fly og satellitter.

Det oplyses i KMS besvarelse, at forskningen er knyttet tæt til de myndighedsfunktioner KMS har, samt at der i forbindelse med en omlægning af KMS produktion og myndighedsmæssige rutiner til digital form er sket en styrkelse af forskningen. Det oplyses, at forskningen er udbredt fra de lovbundne opgaver i geodæsi og seismologi til at dække stort set hele KMS' virkefelt.

De servicefunktioner, som KMS' forskning vedrører, er relateret til satellitnavigation, ny opmålingsteknologi, GIS-løsninger, geofysiske baggrundsdata etc.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	5	3	4
Antal ph.d.-studerende	10	12	11

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

Det oplyses, at KMS' personale underviser på kandidat- og ph.d.-niveau. En KMS-seniorforsker er adjungeret professor ved Niels Bohr Institutet ved KU. Der er indgået principaftale om etablering af et sektorforskningsprofessorat i 2002 i samarbejde med nævnte institut. Der er tre af de ansatte på KMS, der på ad hoc basis er knyttet til universiteter som adjungerede professorer eller eksterne lektorer.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
32.940	4.036	36.976	11 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

Miljøministeriet fremhæver den forskningsmæssige udvikling omkring logiske datamodeller, digital topografi/GIS og datafangsmetoder, som vurderes at være af afgørende betydning for at sikre ajourføring, referencegrundlag og aktualitet af de digitale grundkort, især omkring udviklingen af digital forvaltning.

KMS adskiller sig fra de øvrige sektorforskningsinstitutioner ved at være en selvstændig offentlig myndighed, der kan træffe afgørelser og pålægge land-inspektører at fremsende oplysninger om praksis mv. KMS udøver den overordnede myndighed efter Lov om Kort- og Matrikelstyrelsen.

KMS varetager også myndighedsbetjening i form af en række serviceydelser – det er især seismisk tjeneste/CTBT, specialopgaver for forsvaret mv., ændringer i referencenet, søkortsændringer mv. Miljøministeriet oplyser, at KMS som leverandør af den digitale geografiske infrastruktur er central for hele ministeriets område, og at der især i forhold til Landsplanafdelingen er tale om et tæt samarbejde vedrørende afklaring af tekniske og datamæssige spørgsmål. Miljøministeriet oplyser, at KMS' digitale kortdata udnyttes i udstrakt grad i administration og sagsbehandling.

KMS har indtægtsdækket virksomhed f.eks. i forbindelse med danske ingeniørfirmaers internationale opgaver eller specialopgaver på kontrakt for udenlandske samarbejdspartnere. Der er i øvrigt tale om salg på markedsvilkår.

Forskningsdelen i KMS er af forholdsvis begrænset størrelse. Den har en naturlig sammenhæng med KMS' egen myndighedsudøvelse. Der er dele af KMS' servicefunktioner og produktudvikling, der kunne udbydes og varetages af private.

KMS oplyser, at en overflytning af sektorforskningen i KMS til andet regi vil betyde et umiddelbart bortfald af samspillet med produktion og produkt-

udvikling, og betyde en mindre målrettet forskning i forhold til KMS' behov som styrelse.

Danmarks Forskningsråd konstaterer, at KMS ikke finder, at fusion med andre forskningsinstitutioner er hensigtsmæssig. Det vurderes, at påtvungne organisatoriske ændringer, i særdeleshed i virksomhedens langsigtede udvikling, og i KMS' naturlige rolle som en central partner i digital forvaltning, vil have alvorlige skadevirkninger. Miljøministeriet fremhæver, at KMS er en markedsstyret statsvirksomhed, hvor der ofte er behov for hurtig udviklingsindsats på nye områder.

Udviklingsmuligheder

KMS bør, henset til institutionens opgaver, overvejes omlagt til en administrativ styrelse. Det bør i givet fald overvejes, om ministeriet fortsat har behov for, at de forskningsaktiviteter, der i dag finder sted på KMS, ligger under ministeriets ressort. Såfremt dette ikke er tilfældet, bør midlerne udbydes i fri konkurrence.

Afsluttende kommentar vedrørende Miljøministeriet

Danmarks Forskningsråd har drøftet, om der ud fra et effektiviseringshensyn kunne være grundlag for at sammenlægge visse af Miljøministeriets forskningsinstitutioner henset til bl.a. det forhold, at det er fælles for institutionerne, at de indsamler grunddata vedrørende natur, miljø og ressourcer. Danmarks Forskningsråd er ikke gået ind i en nærmere drøftelse af sådanne muligheder, men Rådet anbefaler, at regeringen overvejer, om en sådan udviklingsmulighed for institutionerne bør gøres til genstand for en nærmere vurdering. Det bør i denne sammenhæng nævnes, at der også i forhold til DMI vurderes at være opgaver vedrørende dataindsamling, der med fordel kunne effektiviseres i relation til bl.a. GEUS' dataindsamling på Grønland.

Miljøforskning finder i stigende omfang sted på universiteterne med den øgede nyttiggørelse af forskningen, som uddannelsesaktiviteterne indebærer. Dette forhold taler for, at *en ikke ubetydelig del* af de opgaver, der i dag varetages af sektorforskningsinstitutionerne, i højere grad kan bringes i udbud. I givet fald bør en større del af midlerne bringes i udbud efter de principper, der gælder for store programmer med internationale kvalitetsstandarder – jf. i den sammenhæng de positive resultater og erfaringer, der er opnået gennem SMP de sidste 10 år.

Det er Rådets vurdering, at en del driftsopgaver i form af målinger, indsamlinger af data m.v. med fordel kan udliciteres. En eventuel privatisering af dele af institutionernes driftsopgaver bør ses i sammenhæng med, at en del af dataindsamlingen forestås af amterne, ligesom amternes og kommunernes brug af ministeriets sektorforskningsinstitutioner bør inddrages i vurderingen.

Alle de eksisterende sektorforskningsinstitutioner under Miljøministeriet har en bestyrelse. Ministeriet har et Rådgivende Forskningsudvalg, der har til opgave på et overordnet plan at yde rådgivning om bl.a. forskningsprioriteringer. Det er centralt for Danmarks Forskningsråd at påpege vigtigheden af, at der finder koordinering sted i forhold til miljørelateret forskning både inden og uden for ministeriets ressort m.h.p. at undgå u hensigtsmæssigt dobbeltarbejde institutionerne i mellem og for at sikre tværgående aktiviteter mellem institutionerne. Det er endvidere centralt at understøtte, at ministeriets forskningsmidler skal anvendes ud fra overvejelser om forskningens kvalitet og uafhængighed.

Miljøministeriet har gennem årene udviklet en koncernstyringsmodel, hvor sektorforskningsinstitutionernes direktører indgår i ministeriets direktion. I Danmarks Forskningsråd årsrapport fra 1998 blev det fremhævet, at en sektorforskningsinstitutions faglige uafhængighed og forskningens kvalitet kan bringes i fare ved en for tæt integration i ressortministeriet. Rådet anbefalede derfor, at det fremover sikres, at sektorforskningsinstitutioners direktører ikke indgår i ressortministeriets ledelse. Rådet har således ikke ændret opfattelse i så henseende.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Af den samlede forskning på jordbrugs-, fiskeri- og fødevarerområdet foregår en betydelig del inden for sektorforskningen. Fødevarerministeriet er således et af de mest forskningstunge sektorministerier.

Knap 40 % af de årsværk, der i den offentlige sektor anvendes på jordbrugs- og veterinærvidenskabelig forskning og udviklingsarbejde, findes på universiteterne. Mere end 60 % af forskningen inden for dette videnskabelige hovedområde findes således *uden* for universitetssektoren, primært på sektorforskningsinstitutionerne.

Ministeriet har i dag ansvaret for seks sektorforskningsinstitutioner, hvoraf flere er resultatet af fusioner gennemført over de senere år. Dette gælder for Danmarks JordbrugsForskning, Danmarks Fiskeriundersøgelser og Danmarks VeterinærInstitut, som alle er dannet ved fusioner af to eller flere tidligere selvstændige institutioner.

Fra det daværende Sundhedsministeriums ressort overtog Fødevarerministeriet den tidligere Levnedsmiddelstyrelse, hvori to forgænger-institutter til det nuværende Institut for Fødevarerikkerhed og Ernæring indgik. Levnedsmiddelstyrelsen og Veterinærdirektoratet blev i 1997 til Fødevarerdirektoratet. Omvendt er Forskningscenter for Skov og Landskab overgået fra Fødevarerministeriet til det daværende Miljø- og Energiministerium (nu Miljøministeriet).

Fødevarerministeriet oplyser, at ministeriet i meget høj grad anvender egne institutioner til løsning af konkrete opgaver. Ministeriet benytter endvidere universiteter, GTS-institutter, Forskningscenter Risø m.fl..

Fødevarerministeriets behov for forskning og forskningsbaseret rådgivning skal bl.a. ses i lyset af de særlige forhold, som kendetegner fødevarersektoren mht. offentlig regulering (bl.a. EUs regulering), etiske og sundhedsmæssige forhold, hvilket i høj grad forudsætter forskningsbaseret dokumentation, overvågning samt myndighedsberedskab omkring f.eks. fødevarerikkerhed og husdyrsundhed.

Fødevarerministeriet har et rådgivende forskningsudvalg, som skal sikre, at forskningsmidlerne på jordbrugs- og fødevarerområdet anvendes til bred, uafhængig og kvalitetsbaseret forskning på forskningsinstitutioner og i forskningsmiljøer såvel inden for som uden for Fødevarerministeriets ressort.

Udover Fødevarerministeriets egne behov for forskning og forskningsbaseret rådgivning er særligt fiskeri- og landbrugssektorerne/erhvervene karakteriseret ved specielle forhold, som også har afgørende betydning for organiseringen af forskningen inden for disse områder.

Landbrugs- og fiskerierhvervene er præget af særlige erhvervsstrukturer med mange små virksomheder, som hver især ikke kan finansiere udgiftskrævende forskning og udviklingsarbejde. Dette har begrundet en fondsstruktur, hvor

producenterne via særlige afgifter bidrager til finansiering af forskning. En række fonde grupperet i produktionsafgiftsfonde, promilleafgiftsfonde og finansielle landbrugsfonde har til opgave bl.a. at sikre forskning på områder af interesse for erhvervet.

Uden de lovbundne fælles afgiftsfonde ville de nævnte branchers forskningsindsats blive kraftigt reduceret. Dette skal forstås i lys af den økonomiske teori om eksternaliteter, offentlige goder og ”free-rider”-problematikken. Inden for områder, hvor hverken patentering eller hemmeligholdelse af forskningsresultater er muligt, vil de producenter, der selv investerer i forskning, opleve at konkurrerende producenter uden selv at investere kan nyde godt af andres arbejde.

Hvis de enkelte landmænd selv finansierede egen forskning og udviklingsarbejde vil konkurrenterne, pga. landbrugsforskningens karakter som et offentligt gode, uden videre kunne kopiere de af andre dyrt indhøstede erfaringer og forskningsresultater. Med mindre landbrugsforskningen finansieres af lovbundne fælles afgiftsfonde, vil der således kun i stærkt begrænset omfang ske forskning inden for dette område.

Opkrævning af branchemidler, baseret på en *frivillig* aftale og uden lovgrundlag, ville imidlertid betyde, at en række landmænd som af en eller anden grund ikke ønsker at være medlem af en brancheorganisation – så heller ikke kom til at betale til den frivillige fond, der efterfølgende finansierer forskning, som alle – incl. de ikke betalende ”free riders” – får gavn af.

Endelig skal det bemærkes, at de midler, som opkræves af lovbundne fælles afgiftsfonde, er underlagt de begrænsninger, som følger af konkurrence- og statsstøttere reglerne i EU og WTO, hvilket begrænser anvendelsesmulighederne for de midler, der tilgår danske virksomheder eller grupper af virksomheder med henblik på støtte til forskning inden for jordbrugs- og fødevarerområdet.

I disse sammenhænge bør det vurderes, om der er den rigtige balance mellem privat medfinansiering og offentlig finansiering.

*Danmarks Fiskeriundersøgelser (DFU)***Baggrund**

Danmarks Fiskeriundersøgelser har til formål at gennemføre forskning, undersøgelser og videnindsamling på fiskeriområdet med henblik på rådgivning af Fødevarerministeriet, andre offentlige myndigheder, internationale fællesskaber og fiskerierhvervet om udnyttelse af havet og de ferske vandes levende ressourcer.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	101.738	175
Myndighedsopgaver	61.662	81
Opgaver knyttet til undervisning	6.192	10
Andre opgaver	0	0
I alt	169.591	266

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1.

DFUs arbejdsområde omfatter alle led i kæden fra vand til bord. Opgaverne omfatter for det første sammenhængen mellem vandmiljø og økosystemets produktion af levende ressourcer. For det andet udvikles der metoder til rådgivning om både erhvervsmæssig og rekreativ udnyttelse af de levende ressourcer ved fiskeri og opdræt. Endvidere omfatter arbejdsområdet forarbejdning og forædling af fiskeprodukter til sunde fødevarer.

Det nuværende DFU blev dannet i 1995 ved en sammenlægning af tre selvstændige sektorforskningsinstitutioner (etableret i henholdsvis 1889, 1927 og 1931). Dannelsen af DFU fandt sted efter en international evaluering af fiskeriforskningen i Danmark. Bl.a. på basis af denne evaluering blev der skrevet en national strategi for fiskeriforskning i 1998. DFU har tilpasset både arbejdsplan og organisationsstruktur efter denne strategi.

DFU er organisatorisk opdelt i fire afdelinger:

- Afdeling for Ferskvandsfiskeri
- Afdeling for Fiskeindustriell Forskning
- Afdeling for Havfiskeri
- Afdeling for Havøkologi og akvakultur

Hertil kommer et direktions- og et administrationssekretariat, en afdeling for Informationsteknologi og Teknik samt havundersøgelsesskibet Dana. DFUs afdelinger og aktiviteter er udover Charlottenlund, Lyngby (DTU) og Frederiksberg (KVL) også fordelt på Silkeborg og Hirtshals. Foruden havundersøgelsesskibet Dana råder DFU over en række småskibe.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	36	50	51
Antal ph.d.-studerende	26	28	25

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

DFU indgår i internationale samarbejdsprojekter, som led i Danmarks honorering af internationale aftaler om dataudveksling og metoder. DFU udfører således en stor del af sine opgaver som en del af de internationale aftaler om fiskeriforvaltning, naturbeskyttelse og fødevarerbestemmelser (hvor forpligtelserne er fastlagt af EU og FN), som Danmark har tiltrådt. Arbejdet fremskaffer det datagrundlag, der er fundamentalt for rådgivningsaktiviteter og den kvantitative økosystemorienterede forskning.

Mange af DFUs arbejdsopgaver kræver samarbejde med erhvervet, og DFU har god kontakt til og langsigtede aftaler med organisationer og virksomheder i fiskerisektoren.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
37.759	43.285	81.044	53 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

Danmarks Forskningsråd konstaterer, at dansk fiskeriforskning i betydeligt omfang er koncentreret på DFU. Den første sektorforskningsinstitution indenfor fiskeri i Danmark blev etableret i 1889. Det har medført, at viden omkring de fiskerirelevante fag (e.g. populationsbiologi af akvatiske organismer) har udviklet sig i sektorforskningsregi, og ikke på universiteterne. Institutionen argumenterer selv for, at en styrke i dens indgang til fiskeriforskning er, at man dækker alle aspekter af fiskeriforskning. DFU spiller en meget aktiv rolle i uddannelse.

Fiskeriressourcer forvaltes i internationalt regi, hvilket kræver, at hvert enkelt land, der deltager i kvoteforhandlinger, skal have dybtgående kendskab til den biologiske status af de bestande, som for dem er af økonomisk interesse. Status af fiskebestandene ændrer sig fra år til år. Det kræver løbende opdatering af viden, hvilket medfører et behov fra ministeriets side for at få løbende adgang til forskningsresultater indenfor området. Både DFU og Fødevarerministeriet argumenter stærkt for behovet for DFU, med udgangspunkt i bestandsrådgivning, idet Ministeriet angiver at trække hårdt på forskere/rådgivere ved DFU inden for dette område.

Havforskere findes i Danmark på flere sektorforskningsinstitutioner (DFU, DMU, GEUS), universiteter, og visse GTS-institutter. Det er dog ikke alle institutioner, der råder over forskningsfartøjer. Der bør iværksættes en analyse af, hvordan man på nationalt plan kan optimere adgang til og udnyttelsen af de offentligt finansierede forskningsfartøjer. Analysen bør omfatte Dana såvel som de mindre skibe, der sejler primært i de indre danske farvande. Herunder bør amternes behov indgå i analysen. DFR er opmærksom på, at der kan være forhold, som taler for opretholdelse af et større havforskningsskib i nationalt regi. Alligevel mener Rådet, at der i analysen bør indgå overvejelser, om de nationale omkostninger i forbindelse med drift og vedligeholdelse af et større havforskningsskib kan nedbringes ved at etablere et samarbejde og et fælles forskningsskib med et eller flere (nord) europæiske lande.

Udviklingsmuligheder

DFU skal opretholdes som en sektorforskningsinstitution.

Det bør efter en nærmere vurdering overvejes, om de produktudviklingslignende aktiviteter inden for DFU kunne overlades til private virksomheder.

Med henblik på at styrke de relevante universitetsuddannelser bør DFU indgå i forpligtende forsknings- og uddannelsessamarbejde omfattende både fiskeriøkonomi og fiskepopulationsbiologi. Den forskning i fiskeriøkonomi, som hidtil har forgået ved FØI, bør overføres til DFU.

Der bør iværksættes en analyse af, hvordan man på nationalt plan kan optimere adgang til og udnyttelsen af de offentligt finansierede forskningsfartøjer.

Den samlede størrelse af DFUs aktiviteter bør vurderes i forhold til sektorens størrelse og samfundsmæssige betydning.

*Danmarks JordbrugsForskning (DJF)***Baggrund**

Danmarks JordbrugsForskning (DJF) blev dannet den 1. april 1997 ved en fusion af Statens Husdyrbrugsforsøg og Statens Planteavlfsforsøg. Udover hovedsædet i Foulum ved Viborg har DJF afdelinger i Horsens, Flakkebjerg ved Slagelse samt Årslev på Fyn. Fusionen i 1997 er den seneste af flere. Enkelte dele af DJF går således mere end 100 år tilbage.

DJF har til formål at gennemføre forskning, indsamle og opbygge viden af betydning for vegetabilsk produktion, erhvervsmæssig husdyrbrug og udnyttelse af jordbrugsteknik i Danmark, samt at bidrage til en hurtig og sikker formidling af resultaterne til brugerne.

DJF har udover de tekniske og administrative afdelinger og øverige enheder i alt 10 forskningsafdelinger:

- Afdeling for Animalske Fødevarer
- Afdeling for Husdyravl og Genetik
- Afdeling for Husdyrnæring og Fysiologi
- Afdeling for Husdyrsundhed og Velfærd
- Afdeling for Plantevækst og Jord
- Afdeling for Jordbrugssystemer
- Afdeling for Jordbrugsteknik
- Afdeling for Plantebeskyttelse
- Afdeling for Plantebiologi
- Afdeling for Prydplanter og Vegetabilske Fødevarer

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	319.300	615,5
Myndighedsopgaver	106.800	205,9
Opgaver knyttet til undervisning	76.600	147,7
Andre opgaver	56.500	108,9
I alt	559.200	1.078,0

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1.

DJFs forskningsopgaver dækker bredt jordbrugs- og husdyrbrugsforskningen samt til en vis grad fødevarerforskning. DJFs opgaveportefølje er meget bred, og forskningen spreder sig fra meget anvendelsesorienteret forskning til grundlagsskabende forskning.

DJF samarbejder med KVL, andre universiteter, andre sektorforskningsinstitutioner, brancheinstitutter og Østjysk Innovation A/S.

En brugerundersøgelse af DJFs myndighedsberedskab i 2000 viste bl.a. forventninger fra myndighederne om stigende behov for beredskab i de kommende år (udredninger m.v. samt som noget nyt: initiativpligt). En brugerundersøgelse blandt DJFs samarbejdspartnere i 2000 førte bl.a. til

anbefalinger vedr. en klar arbejdsdeling i forhold til KVL, udarbejdelse af fælles strategier eller programmer med specifikke partnere særligt KVL m.h.p. optimal ressourceudnyttelse, videreudbygning af centerdannelse og uddannelsessamarbejde med de forskellige relevante universitetsmiljøer.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	32	41	34
Antal ph.d.-studerende	88	94	79

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
239.354	269.463	508.817	53 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

Danmarks Forskningsråd lægger vægt på, at DJF er et resultat af en længere og meget omfattende sammenlægningsproces med henblik på at styrke videngrundlaget for både fødevarerproduktionen og fødevarerpolitiske beslutninger. DJF dækker hele jordbrugsforskningen, og der er god faglig synergi mellem de enkelte fagområder. DJF dækker fagligt hele kæden fra jord til bord. Der synes at være en velbegrunderet tæt sammenhæng mellem forskning og rådgivning.

DJF har en række samarbejdsaftaler bl.a. på uddannelsesområdet. DJF har et godt og udbygget uddannelsessamarbejde på nogle områder – herunder specielt med KVL – og DJF bidrager til uddannelser via adjungerede professorer og lektorer. DJF har kompetencer inden for områder, hvor universiteterne har en meget lille kritisk masse og begrænset faglig viden.

DJF (og KVL) foreslår etablering af et konsortium mellem KVL, AU, AAU, DJF og SDU. Det er svært at se, hvordan et så stort konsortium skulle kunne gøres operationelt.

Det er vurderingen, at omfanget af "akutte" beredskabsopgaver er relativt begrænset, mens opgaver på mellemlangt og langt sigt er omfattende og af stor betydning for politikudformning, regelsætning og myndighedsudøvelse. Arten af DJFs myndighedsberedskabsopgaver er dog ikke beskrevet særligt præcist fra ministeriets side. DJF giver i materialet til Danmarks Forskningsråd en meget omfattende gennemgang af de forskningsområder, som forventes at blive centrale for myndighedsberedskabet i løbet af de kommende år. Rådet konstaterer, at DJF lægger stor vægt på at effektivisere sit beredskab for løsning af opgaver fra ministeriet bl.a. ved at opgaverne koordineres centralt af én person og ved bl.a. at anvende brugerundersøgelser.

DJF har et omfattende samarbejde med jordbrugserhvervet, herunder specielt rådgivningssektoren. DJF varetager desuden GTS-institutlignende opgaver for erhvervet, og institutionen arbejder på at styrke innovationsindsatsen og samarbejder bl.a. med erhvervet omkring en "videnpark". DJF ledes af en bredt sammensat bestyrelse med stærk erhvervsrepræsentation.

Danmarks Forskningsråd anser, at de erhvervs- og samfundsmæssige behov inden for jordbrugs- og husdyrbrugsforskningen er af en sådan karakter, at det vil være uhensigtsmæssigt at opsplitte myndighedsberedskabsopgaverne fra de langsigtede forsknings- og udredningsopgaver.

Udviklingsmuligheder

DJF bør opretholdes som sektorforskningsinstitution.

DJF bør koncentrere sig om en række af sine kerneområder, hvor institutionen har en tilstrækkelig kritisk masse. På andre områder, hvor der af hensyn til helheden og/eller myndighedsberedskabet er behov for supplerende forskningskompetencer, bør der søges samarbejde med andre forskningsinstitutioner.

Med henblik på at styrke både forskning og uddannelse, skal der skal for hver enkelt af DJFs afdelinger indgås specifikke samarbejds-/konsortieaftaler med relevante universitetsmiljøer. DJF skal bidrage yderligere til undervisningen og vejledningen af kandidat- og ph.d.-studerende ved de relevante universiteter.

DJF bør overordnet koncentrere sig om jordbrugs- og husdyrforskningen og overlade fødevarerforskningen til andre institutioner, primært Levnedsmiddelcentret. Midlerne bør her følge opgaven.

Forskning i plantebioteknologi og risikovurderinger i denne forbindelse er spredt på for mange institutioner. DJFs forskning på dette område bør indtænkes i en konsortiedannelse med forskningen på Forskningscenter Risø, DMU og/eller KVL.

DJF anvender relativt mange midler på infrastruktur, markdrift og husdyrhold, og bør i stedet øge samarbejdet med erhvervet på det eksperimentelle plan og bl.a. i højere grad gøre brug af studielandbrug. Hermed kan frigøres midler til fri forskning.

*Danmarks Veterinærinstitut (DVI)***Baggrund**

Instituttet blev etableret den 1. januar 2002 ved sammenlægning af Statens Veterinære Serumlaboratorium og Statens Veterinære Institut for Virusforskning. Statens Veterinære Serumlaboratorium blev oprindeligt oprettet i 1908, og var frem til 1932 en del af KVL. Statens Veterinære Institut for Virusforskning går tilbage til 1925.

Danmarks Veterinærinstitut har afdelinger tre steder i landet: København, Århus og øen Lindholm i Stege Bugt:

- Afdeling for Bakteriologi – København
- Afdeling for Fjerkræ, Fisk og Pelsdyr – Århus
- Afdeling for Immunologi og Biokemi – København
- Afdeling for Patologi og Epidemiologi – København
- Afdeling for Virologi – Lindholm
- Dansk Zoonosecenter – København

Instituttets formål er at fremme produktion af sunde og sikre fødevarer og bidrage til forebyggelse og bekæmpelse af husdyrsygdomme, herunder udefra kommende eksotiske virussygdomme, samt at indgå i det veterinære beredskab.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	98.254	184
Myndighedsopgaver	115.365	240
Opgaver knyttet til undervisning	11.00	25
Andre opgaver	104.816	71
I alt	329.695	520

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1.

Aktiviteterne ved instituttet er fastlagt ud fra instituttets rolle i forbindelse med nationale og internationale opgaver som led i det veterinær beredskab.

Aktiviteterne omfatter:

- Diagnostik og overvågning
- Forskning og udvikling
- Rådgivning om sygdomme og zoonoser hos dyr
- Rådgivning om og forhandling af vacciner og sera

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	...	10	6
Antal ph.d.-studerende	10	27	25

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

DVI er undtaget fra sektorforskningslovens bestemmelser om bestyrelser. DVI rådgives bl.a. af et Rådgivende Forskningsudvalg.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
17.518	5.974	23.492	25 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

DVI er en ny institution etableret i forbindelse med en reorganisering af veterinær- og fødevareforskningen i Fødevareministeriet. Reorganiseringen er gennemført efter en analyse af hele veterinær- og fødevareforskningen. Store samfunds- og erhvervsøkonomiske interesser er omfattet af DVIs opgaveportefølje. DVI sikrer en uafhængig rådgivning, som bl.a. medvirker til, at eksportmarkeder opretholder tillid til danske animalske produkter. En række opgaver i bl.a. det veterinære beredskab er fastlagt i EUs direktiver og skal således løses via en offentlig institution med adgang til DVIs faciliteter

Ressortministeriet rekvirerer relativt mange større og mindre udredninger samt notater. Fødevareministeriet argumenterer stærkt for opretholdelsen af DVI.

DVI bidrager til det stående veterinære beredskab med bl.a. overvågning, diagnostik og risikovurderinger. 234 årsværk, af i alt 520, anvendes på myndighedsberedskabsopgaver primært for Fødevareministeriet. DVI er organiseret således, at akutte situationer kan imødegås. DVIs opgaver vil ofte være af så hastende karakter, at det ikke kan forventes, at et universitetsinstitut kan varetage de samme opgaver. Det veterinære beredskab skal, jf. internationale anbefalinger, være forskningsbaseret, og der er behov for et system, som hurtigt og effektivt kan adaptere og løse nye problemstillinger (f.eks. BSE). Flexibiliteten er nødvendig, når nye sygdomme dukker op. DVI har omfattende overvågnings- og diagnostikopgaver.

DVI har et omfattende internationalt samarbejde og deltager i en international arbejdsdeling, bl.a. på EU-niveau.

En organisatorisk afkobling fra Fødevareministeriet vil svække det veterinære beredskab. Fødevareministeriet vil skulle opbygge parallelle kompetencer på nogle af DVIs områder, hvis disse overføres til andre ministerier eller universiteter.

DVI bidrager til uddannelsen af ph.d.ere, og de fremtidige vejlederkrav skal afklares for områder, hvor KVL m.fl. ikke har kompetencer. Der synes at være rum for en betydelig udbygning af samarbejdet på kandidatniveau.

DVI har et omfattende samarbejde med erhvervslivet, herunder med de praktiserende dyrlæger og brancheorganisationerne. Samarbejdet er blevet stærkt udbygget de seneste 5-7 år. DVI samarbejder med erhvervet om udvikling og salg af vacciner. Det er væsentligt at opretholde et vaccineberedskab, som trækker på europæisk vaccineudvikling og -produktion.

En del af omsætningen stammer fra udvikling og salg af vacciner (positivt bidrag på 10 mio. kr./år). Det vurderes ikke muligt at hæve denne indtægt væsentligt under den nuværende organisering.

DVI's opgaver virker indbyrdes forbundne og gensidigt afhængige. DVI har på centrale områder et godt samarbejde med andre forskningsinstitutioner bl.a. via Dansk Zoonosecenter, og DVI indgår i Fødevareministeriets løbende interne koordinering af forskningsopgaverne.

DVI's undtagelse fra sektorforskningslovens bestemmelser om bestyrelser synes uheldig. Instituttets uafhængighed og samarbejde med alle berørte parter vil kunne styrkes ved etablering af en bestyrelse med repræsentanter både fra myndigheder, forskningsinstitutioner og erhvervslivet. Dette vil fremme professionel og strategisk ledelse, uafhængighed og troværdighed.

Udviklingsmuligheder

DVI bør opretholdes som sektorforskningsinstitution.

Der skal etableres en bestyrelse med eksternt flertal og stærk erhvervs- og universitetsrepræsentation.

DVI skal bidrage væsentligt mere til kandidatuddannelserne på KVL og på de øvrige relevante universiteter.

DVI er en nydannet institution, som er i gang med nødvendige og mulige tilpasninger, bl.a. yderligere samlokaliseringer, hvis gevinsterne kan sandsynliggøres. Samlokaliseringer vil eventuelt kunne komme på tale i forbindelse med nedlæggelse af Fødevaredirektoratets regionslaboratorier. Det må anses for essentielt at holde de centrale dele af DVI samlet i én forskningsinstitution.

Ved en outsourcing/udskillelse af vaccinesalget gives måske mulighed for at frigøre midler.

*Fødevarerøkonomiske Institut (FØI)***Baggrund**

Fødevarerøkonomisk Institut hed frem til januar 2002 Statens Jordbrugs- og Fiskeriøkonomiske Institut. Navneændringen afspejler udvidelsen af instituttets genstandsfelt til i højere grad også at omfatte fødevarerøkonomiske problemstillinger. De oprindelige dele af FØI går tilbage til 1918.

Instituttets formål er at skabe viden om økonomiske forhold på fødevarerområdet og videreformidle denne viden til gavn for samfund, forbrugere og erhverv. Vidensopbygningen skal baseres på strategisk og anvendelsesorienteret forskning og statistik, som er karakteriseret ved uafhængighed, kvalitet og alsidighed.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	21.129	30,6
Myndighedsopgaver	16.158	25,0
Opgaver knyttet til undervisning	2.473	5,2
Andre opgaver	-	-
I alt	39.760	60,8

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1.

FØIs faglige forankring er faget økonomi, og den ressortmæssige forankring er fødevarersektoeren.

Fødevarerøkonomisk Instituts opgaver er:

- at overvåge og bidrage til den økonomiske forskning vedrørende fødevarersektoeren. Det selvstændige bidrag til den økonomiske forskning vedrørende fødevarersektoeren består dels af anvendt forskning og dels af strategisk grundforskning i det omfang, den ikke foregår på universiteterne,
- at overvåge og indsamle data vedrørende sektoren i form af økonomiske statistikker,
- at opbygge og vedligeholde økonomiske modeller og deres dataforudsætninger inden for fødevarersektoeren.

Forskningsaktiviteterne på FØI rettes primært mod Fødevarerministeriets ressort. På grund af den internationale karakter af landbrugs- og fiskeripolitikken udfører instituttet imidlertid også forskningsopgaver i delt ansvar med Udenrigs- og Miljøministerierne.

Fødevarersektoeren er speciel i forhold til andre erhvervssektorer derved, at den er underkastet tættere offentlig regulering og er mere subsidieret.

Politikken på fødevarerområdet er sjældent et nationalt anliggende, den er i mere end almindelig grad internationaliseret, dvs. afhængig af de regler, der er opstillet i EU og de begrænsninger mht. særordninger på nationalt og EU-niveau, der er fastlagt i regi af WTO.

Forskningsbaseret viden om de økonomiske konsekvenser af og forudsætninger for den nationale og internationale politik på Fødevareområdet efterspørges både af de politiske beslutningstagere og erhvervene i den primære sektor, i forarbejdningssektoren og distributions/handelssektoren.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	3	3	8
Antal ph.d.-studerende	5	3	6

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
3.362	13.803	17.165	80 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

Danmarks Forskningsråd har drøftet, om det er velbegrunderet at have sektorforskningsinstitutioner som beskæftiger sig med økonomiske analyser af de enkelte samfunds- og/eller erhvervssektorer. Rådet finder det principielt betænkeligt, at forskningsressourcer og kompetencer på sådanne områder organiseres separat fra de økonomiske fagmiljøer på universiteterne. Indsamling af data om økonomiske forhold bør ligeledes ses i sammenhæng med den generelle økonomiske og erhvervs-mæssige statistik som indsamles af Danmarks Statistik.

FØI har et begrænset, men voksende engagement i ph.d.-uddannelse. Der er indgået samarbejdsaftaler med KU, SDU og KVL, men kun 4 VIP-medarbejder underviser på universiteterne.

Danmarks Forskningsråd vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt at fusionere FØI med et økonomisk forskningsmiljø på et universitet. Da Fødevareministeriet har samlet hele sit økonomisk/statistiske beredskab på FØI, må det dog sikres, at visse myndighedsopgaver fortsat kan udføres.

Uviklingsmuligheder

Det bør overvejes at fusionere FØI med Sektion for Økonomi på KVL samt med DFU for så vidt angår de fiskeriøkonomiske dele af FØI. Fusionen bør ske under hensyntagen til:

- at Sektion for Økonomi på KVL får en bestyrelse med ekstern repræsentation.
- at KVL foretager en tiltrængt satsning på at styrke optagelsen af studerende på det jordbrugsøkonomiske område.
- at der overføres basismidler fra FØI til hhv. KVL og DFU.

Det er vigtigt fortsat at sikre statens engagement på området. Det foreslås derfor, at et noget mindre organ, i stil med Det Økonomiske Råds sekretariat, overtager visse analyseopgaver.

Det anbefales, at de statistiske opgaver henlægges til Danmarks Statistik, og at der laves en aftale om samarbejde mellem Danmarks Statistik, de fusionerede institutioner og evt. Fødevareministeriet.

*Institut for Fødevarerikkerhed og Ernæring – Fødevaredirektoratet (IFE)***Baggrund**

Instituttet er resultatet af en fusion i 2001 af to tidligere institutter i Fødevaredirektoratet, Institut for Fødevareundersøgelser og Ernæring og Institut for Fødevarerikkerhed og Toksikologi. Den historiske baggrund for disse to institutter er Levnedsmiddelstyrelsen, som siden 1960'erne ressortmæssigt er flyttet frem og tilbage mellem Indenrigs-, Sundheds-, Miljø- og Fødevareministerierne ressourceområder.

Institut for Fødevarerikkerhed og Ernæring er en integreret del af det samlede Fødevaredirektoratet.

Instituttet har til formål gennem forskning og rådgivning at beskytte forbrugerne mod sundhedsrisici og at fremme sunde kostvaner.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	41.539	91,2
Myndighedsopgaver	57.012	109,3
Opgaver knyttet til undervisning	6.832	15,0
Andre opgaver	14.793	34,9
I alt	120.179	250,4

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1.

Instituttets overordnede indsatsområder er:

- Kost, sundhed og ernæring,
- Fødevareteknologi og tilsætningsstoffer,
- Kemiske og mikrobiologiske forureninger.

Det forskningsbaserede myndighedsberedskab omfatter:

- Grundlagsskabende forskning,
- Overvågnings-, kortlægning- og metodeudviklingsopgaver,
- Risikovurdering (baseret på viden om farlighed og eksponering),
- Ernæringsmæssige vurderinger,
- Udredninger og rådgivning.

IFE skal give en samlet disponerings- og risikovurdering i forbindelse med indtag af fødevarer. Instituttets forskning danner grundlag for det forskningsbaserede myndighedsberedskab i relation til fødevarer ud fra en risikovurdering. Instituttet har en initiativforpligtelse over for potentielle problemstillinger inden for alle disse områder.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	10	11	7
Antal ph.d.-studerende	11	9	12

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
74.892	8.842	83.734	11 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

Fødevarerikkerhed er i disse år højt prioriteret af EU og FAO/WHO. Forskningen skal beskytte forbrugerne mod sundhedsrisici og vildledning samt fremme sunde kostvaner.

Instituttets forskning danner grundlag for det forskningsbaserede myndighedsberedskab. Dette beredskab omfatter ud over grundlagsskabende forskning, risikovurderinger, initiativforpligtelser over for nye problemstillinger samt overvågnings- og referencelaboratorievirksomhed.

Det er Fødevareministeriets opfattelse, at det ikke vil være muligt at opretholde hverken et integreret fødevarerikkerhedsberedskab eller det nuværende høje faglige niveau i formuleringen og administrationen af ministeriets fødevarepolitik uden at disponere over en enhed som IFE.

Fødevarerikkerhed har høj samfundsmæssig prioritet. Det er derfor nødvendigt at sikre både en uafhængig forskning af høj kvalitet med en effektiv håndtering af myndighedsberedskab, administrative og politiske beslutninger. Danmarks Forskningsråd finder det principielt uheldigt, at en forskningsinstitution er så tæt integreret i et ministerielt beslutningsapparat som IFE. En klarere opdeling mellem den uafhængige forskning og myndighedsopgaverne synes derfor nødvendig.

Samarbejdet med universiteterne om uddannelse bør styrkes, og det bør overvejes, om enkelte forskningsområder helt bør overflyttes til universiteterne og/eller til andre sektorforskningsinstitutioner.

Udviklingsmuligheder

Institut for Fødevarerikkerhed og Ernæring bør opretholdes som sektorforskningsinstitution. En række forhold bør dog overvejes nærmere :

- Der bør foretages en klar adskillelse mellem decideret myndighedsudøvelse (risikohåndtering og risikokommunikation) og forsknings- og udredningsopgaver.
- Der skal etableres en bestyrelse med eksternt flertal. Som naturlig konsekvens heraf flyttes IFE ud af Fødevaredirektoratet
- Der bør foretages en fokusering på kerneområder (og en styrkelse af nogle af disse).

Det bør overvejes at lade opgaverne inden for kostundersøgelser fusionere med de relevante miljøer på universitetshospitalerne, Institut for Folkesundhed på KU og Forskningsinstitut for Human Ernæring på KVL.

Opgaverne vedrørende fødevaremikrobiologi kan overvejes fusioneret med LMC (og eventuelt DFU).

*Statens Skadedyrlaboratorium (SSL)***Baggrund**

Statens Skadedyrlaboratorium er oprettet i 1948. SSL er opdelt i en insektafdeling og en pattedyrafdeling.

Statens Skadedyrlaboratorium har til formål at gennemføre forskning, forsøg og kontrol samt at indsamle viden om skadedyr m.h.p. at optimere bekæmpelsen af disse under samtidig hensyn til miljøbelastningen, undersøge alternative bekæmpelsesmetoder samt bidrage til en hurtig og sikker formidling af resultater til brugerne. Institutionens opgaver omfatter forskning, formidling, rådgivning, deltagelse i forskeruddannelse m.v.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	14.223	29,8
Myndighedsopgaver	2.400	4,5
Opgaver knyttet til undervisning	900	2,0
Andre opgaver	0	0
I alt	17.523	36,3

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1.

SSL sikrer en jord-bord tilgang til skadedyrsbekæmpelse. SSL har udvalgt fem indsatsområder jf. Ramme- og aktivitetsplan 2002-2005. SSL har samarbejdsaftaler om forskning og uddannelse med to institutter på KVL. SSL samarbejder endvidere med KU, AU, DTU, SDU og RUC om fælles forskningsprojekter og ph.d.-uddannelse. SSL har endvidere samarbejdsaftaler med en række udenlandske universiteter.

SSL er en uafhængig institution med bredt sammensat bestyrelse, om end med begrænset erhvervsrepræsentation. SSL har mange borgerhenvendelser i størrelsesordenen 12.000-15.000 årligt.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	6	8	6
Antal ph.d.-studerende	3	4	2

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
19.252	4.113	23.365	18 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

Danmarks Forskningsråd konstaterer, at såvel ministerium som institution kun i meget generelle vendinger argumenterer for forsat opretholdelse af SSL i regi af Fødevareministeriet. SSL har således meget få rekvirerede udredninger fra Fødevareministeriet, og institutionen har kun i begrænset omfang samarbejde med andre sektorforskningsinstitutioner.

Der er nyligt foretaget en større til- og ombygning, men i det fremsendte materiale finder Danmarks Forskningsråd ikke, at der argumenteres hårdt for opretholdelsen af uundværlige fysiske forskningsfaciliteter (speciallaboratorier m.v.).

Resistensproblematikken, fødevarerikkerhedsmæssige aspekter og bekæmpelsesmiddelvurderinger må anses som de samfundsmæssigt set tungeste opgaver for SSL. Med henblik på en styrkelse af opgaveløsningen på disse områder kan en overflytning af disse opgaver til hhv. DVI/universiteterne, IFSE og DMU/-universiteterne være aktuel. Ekspertise vedrørende biologisk bekæmpelse af skadevoldere er bl.a. opbygget på KVL, som følgelig bør overtage de opgaver mht. betjening af myndigheder og erhverv, som i dag varetages af SSL. De u-landsrelaterede forskningsaktiviteter kan overføres til blandt andre KVL og KU.

SSL er primært finansieret ved basisbevilling og offentlige programmidler. Samarbejdet med erhvervene er begrænset. Der burde være muligheder for at indgå i flere samarbejdsprojekter med bekæmpelsesmiddelindustrien, fødevarerindustrien samt bygge- og anlægsbranchen.

Udviklingsmuligheder

SSL kan med fordel indgå i en eller evt. to fusioner med relevante universitetsmiljøer.

Der synes at være gode begrundelser for at sikre sammenhængen i forskningen, hvorfor der kun anbefales en eller to fusioner og tilsvarende opdeling af opgaveporteføljen. Fusionerne kunne tænkes opdelt på SSLs faglige områder:

- Skadedyrs biologi, adfærd og betydning
 - Biologisk og fysisk bekæmpelse samt forebyggelse
- på den ene side, og
- Kemisk bekæmpelse
 - Pesticidresistens og andre uønskede effekter af bekæmpelse
- på den anden.

En del af opgaverne kræver videreførsel af forskningsmidlerne med henblik på at sikre varetagelse af myndighedsopgaver og opretholdelse af kritisk masse.

Afsluttende kommentar vedrørende Fødevareministeriet

Der bør ske en afklaring af grænseområderne mellem Fødevareministeriets egne sektorforskningsinstitutioner samt særligt Risø og DMU. Afklaringen bør bl.a. ske i lyset af Fødevareministeriets, Miljøministeriets samt Indenrigs- og Sundhedsministeriets behov for forskning og forskningsbaseret rådgivning.

Med udgangspunkt i branchernes specielle erhvervsstruktur og de som konsekvens heraf lovbundne afgiftsfonde, bør det vurderes, om der er den rigtige balance mellem privat medfinansiering og offentlig finansiering i såvel landbrugs- som fiskerisektorerne.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling har fem sektorforskningsinstitutioner, nemlig Analyseinstitut for Forskning, Center for Sprogteknologi, Dansk Rumforskningsinstitut, Forskningscenter Risø og Institut for Grænseregionsforskning.

Ministeriet er kendetegnet af, at ministeriets sektorforskningsinstitutioner i begrænset omfang bidrager direkte til ministeriets politiske og administrative opgavevaretagelse. Kun Analyseinstituttet for Forskning er oprettet med det formål at bidrage fagligt til ministeriets opgaveløsning. De øvrige fire institutioner kan siges at være lagt under ministeriet af forskellige politiske og pragmatiske grunde. Det bør i denne sammenhæng nævnes, at ministeriet modtager faglig rådgivning fra de statslige forskningsråd samt rådgivning fra Danmarks Forskningsråd vedrørende dansk forsknings generelle udvikling, kvalitet og samfundsmæssige relevans.

Under Ministeriet er oprettet Det Offentlige Forskningsudvalg for Rummet.

Analyseinstitut for Forskning (AFSK)

Baggrund

Analyseinstitut for Forskning (AFSK) blev oprettet som sektorforskningsinstitution i 1996 under det daværende Forskningsministerium. Analyseinstitut for Forskning har til formål gennem egen forskning og udredning at styrke grundlaget for det forskningsrådgivende system og for forskningspolitiske beslutninger. Instituttet skal udføre både grundlæggende forskning og langsigtet kompetenceopbygning og mere anvendelsesorienterede udredninger og analyser.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	4.973	10,5
Myndighedsopgaver	5.665	11,2
Opgaver knyttet til undervisning	98	0,2
Andre opgaver	60	0,1
I alt	10.796	22,0

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1.

AFSKs overordnede målsætning er at udvikle sig til at være det danske institut, der på basis af egen eller andres forskning kan give gyldige og pålidelige svar på alle forespørgsler om forskningens rolle i samfundet. Forskningsstatistikken og den på grundlag af statistikken etablerede database udgør et grundelement i AFSKs udredningsarbejde. AFSKs forskningsprofil er bygget op omkring tre søjler: 1) Økonomi i forskning, 2) Individier i forskning og 3) Forskning og samfund. Instituttet deltager i internationalt samarbejde i bl.a. OECD- og EU-regi.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	1	5	3
Antal ph.d.-studerende	0	1	2

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
9.879	5	9.884	0,0 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

AFSK er Videnskabsministeriets eneste "rigtige" sektorforskningsinstitution, der både servicerer departementet på kort sigt – særkørsler på statistikken til almindelig ministerbetjening, notater om udvalgte problemstillinger mv. samt på længere sigt – projekter om forskningsledelse, videreudvikling af det offentlige forskningsbudget m.v.

Det er Danmarks Forskningsråds vurdering, at det bør overvejes, om opgaverne vedrørende statistikindsamling og -bearbejdelse i relation til national FoU-

statistik og den EU-baserede statistik "Community Innovation Survey" (CIS) med fordel kan overflyttes til Danmarks Statistik. Herved vil statistikkerne i langt højere grad kunne kombineres med anden mikrobaseret virksomhedsstatistik. Det bør endvidere overvejes at henlægge udarbejdelsen af det offentlige forskningsbudget (jf. forslaget om Forskningens Finanslov) til Finansministeriet.

Det kan i givet fald overvejes at henlægge AFSKs øvrige forskningsopgaver til universiteter, ad hoc nedsatte udvalg eller eventuelt et analysesekretariat under Danmarks Forskningsråd jf. Forskningskommissionens anbefalinger.

Danmarks Forskningsråd konstaterer, at instituttets bidrag til uddannelser er beskedent. Dette kan dog naturligt forklares med institutionens relativt set nylige etablering.

Udviklingsmuligheder

Det bør overvejes at afvikle AFSK som sektorforskningsinstitution. I givet fald kan AFSKs statistikopgaver overføres til henholdsvis Danmarks Statistik og Finansministeriet, og AFSKs udredningsopgaver kan på ad hoc-basis udbydes i fri konkurrence.

Det kan endvidere overvejes i tilknytning til Danmarks Forskningsråd at oprette et analysesekretariat, der kan forestå udvikling af forskningsmæssige evalueringsværktøjer.

*Center for Sprogteknologi (CST)***Baggrund**

Center for Sprogteknologi (CST) blev oprettet under Undervisningsministeriet i 1991. I forbindelse med oprettelsen af Forskningsministeriet i 1993 blev CST overført hertil. CST fik i 1996 status af sektorforskningsinstitution.

Center for Sprogteknologi skal fremme både forskning og kommerciel udvikling inden for sprogteknologi og datalingvistik i Danmark. Centret skal bidrage til den internationale videnskabelige udvikling inden for området. Centret skal være en drivende kraft i at sikre god sprogteknologi til danske brugere – og andre brugere af dansk sprog.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	(uoplyst)	17,1
Myndighedsopgaver	(uoplyst)	0,1
Opgaver knyttet til undervisning	(uoplyst)	0,8
Andre opgaver	(uoplyst)	4,2
I alt	(2000: 11.800 a)	22,2

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1, og Virksomhedsregnskab 2000 f.s.v.a. i alt-udgifterne.

Centerets opgaver deles i tre: forskning, kommerciel udvikling og formidling. Centrets faglige opgaver falder inden for to hovedområder: Sprogteknologiske basisteknologier og Integreerede sprogteknologiske anvendelser.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	-	1	1
Antal ph.d.-studerende	-	2	2

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

Centeret har samarbejdsaftaler vedr. undervisning med HHK og KU samt aftale om ph.d.-vejledning med sidstnævnte.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
2.620	7.745	10.365	75 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

I 2000 havde centeret en omsætning på 5 mio. kr. fra indtægtsdækket virksomhed.

Vurdering

Danmarks Forskningsråd konstaterer, at både CST og Videnskabsministeriet understreger centrets centrale placering i den sprogteknologiske forskning, men synes at vægte elementerne i denne forskning forskelligt. Hvor CST henviser til betydningen af at bevare dansk som elektronisk sprog, vægter ministeriet det

mere generelle input til udviklingen af politikken på det sprogteknologiske område.

Begge parter er opmærksomme på, at en stor del af arbejdet er udviklingsarbejde snarere end forskning, men at netop sammenhængen mellem de to domæner giver et særligt frugtbart miljø. Med hensyn til internationale kontakter og netværk spiller CST en central rolle som "opsamler" af relevant viden, og som samarbejdspartner i EU.

CST arbejder på et stort "ordbase-projekt", til såvel industri som forskningsbrug. Herudover arbejdes der specielt på grammatikkontrolprogrammer, som vil kunne bruges som redskab også i forbindelse med oversættelser. Disse (og andre) aktiviteter har karakter af en redskabsudvikling, der ikke sigter specielt på ministeriets behov. CST samarbejder konkret med erhvervslivet om maskinoversættelser mm.

Det understreges, at der ikke findes tilsvarende ekspertise andre steder, og at ministeriet derfor gerne ser det samlede centermiljø fortsat. Hvorvidt der er tale om et egentligt "beredskab" synes diskutabelt, og det vurderes, at en del af disse opgavefelter ville kunne løses af ansatte i ministeriet.

Der synes at være en fin sammenhæng mellem forskning, udvikling og undervisning, men uddannelsesmuligheden synes ikke at være udnyttet i særlig vid udstrækning, idet der kun er tale om anvendelse af 0,8 årsværk. CST deltager aktivt i en række uddannelser på sit særlige område (datalogivistik). Der er således indgået formelle aftaler med KU og HHK om undervisning på kandidatniveau, og med KU om bidrag til ph.d.-undervisningen. Desuden indgår CST i den sprogvitenskabelige Forskerskole Øst.

Ministeriets begrundelser for at videreføre CST i sin helhed er dels de ovenfor nævnte opgaver, dels den tætte forbindelse til undervisning. I lyset af det angivne forhold mellem undervisning og andre opgaver synes denne begrundelse tvivlsom. Centrets egen begrundelse knytter sig hovedsagelig til forskningsmiljøets unikke karakter og til synergien mellem forskning og udvikling. Både ministeriet og CST ser med bekymring på en evt. overflytning af centeret (indlejring) som et universitetsinstitut el. lign, da dette forventes at ville indsnævre centrets aktivitetsfelt.

For en samlet betragtning forekommer der for Danmarks Forskningsråd ikke at være tungtvejende forhold, der taler for at bevare CST som selvstændig sektorforskningsinstitution. Den allerede eksisterende fysiske lokalisering på KU og de muligheder, der er for en øget deltagelse fra centrets forskere i universitetsundervisningen taler for at lade centret fusionere med KU, ligesom en egentlig grundforskning sandsynligvis med fordel kunne udvikles yderligere ved samarbejde med universitetet. Andre mulige fusionspartnere kunne ud fra faglige bevæggrunde overvejes.

Udviklingsmuligheder

Det bør overvejes at fusionere det faglige miljø på CST med et egnet uddannelsesmiljø. CST bør i givet fald som følge heraf afvikles som sektorforskningsinstitution.

De opgaver, som CST i dag udfører for blandt andet Videnskabsministeriet, må kunne sikres udført gennem forpligtende kontrakter med den pågældende uddannelsesinstitution efter fusionen.

Det bør i forlængelse heraf overvejes fremover at lade opgaver, som udføres i samarbejde med erhvervslivet, ske inden for rammerne af indtægtsdækket virksomhed.

*Dansk Rumforskningsinstitut (DRI)***Baggrund**

Dansk Rumforskningsinstitut (DRI) blev i 1968 oprettet som et selvstændigt institut under Undervisningsministeriet. Udgangspunktet var en forskningsenhed (Ionosfære Laboratoriet) på DTU. I 1993 blev DRI placeret under det nyoprettede Forskningsministerium (nu Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling). DRI flyttede i 1997 fra Lyngby til lokaler under Københavns Universitet for at opnå bygningsfællesskab med forskningsmiljøer på Astronomisk Observatorium og Geofysiks Afdeling under Niels Bohr Institutet (NBI). I 2001 oprettedes Center for Planetforskning fælles mellem NBI og DRI. Samarbejde finder endvidere sted med forskere på DTU, AU, AAU og DMI, bl.a. på satellitområdet.

DRI's formål er at foretage forskning i og fra det ydre rum ved måling med instrumenter, der udvikles og fremstilles på instituttet, og som sendes op i rummet med balloner, raketter og satellitter. Ved planlægningen af DRI's forskning skal der tages hensyn til det danske medlemskab af European Space Agency (ESA). Der forskes primært inden for astrofysik og solsystemets fysik.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	41.202	44,0
Myndighedsopgaver	468	0,5
Opgaver knyttet til undervisning	1.405	1,5
Andre opgaver	3.746	4,0
I alt	46.821	50,0

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1.

Rumforskning er i særlig udpræget grad en eksperimentel virksomhed, som kræver komplicerede instrumenter, der skal virke under ekstreme forhold. Kernen i DRI's virksomhed er den kombination af instrumentudvikling og forskning, som er en forudsætning for at kunne gennemføre et rumeksperiment og foretage den videnskabelige fortolkning af observationerne

Det angives at ca. 6 % af ressourceanvendelsen er til gavn for dansk erhvervsliv. DRI finansieres med godt 40 millioner kr., primært over finansloven.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet:

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	2	4	1
Antal ph.d.-studerende	3	4	4

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

DRI er evalueret af et internationalt panel af forskere i efteråret 2000.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
17.205	11.073	28.278	39 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

DRI blev oprindeligt etableret for at sikre Danmark en plads som en aktiv deltager i det europæiske rumfartssamarbejde ESA. DRI skal fungere som dansk videntcenter for instrumentering og teknologi knyttet til rumfart.

Danmarks Forskningsråd konstaterer, at universiteter og forskningsinstitutioner i stigende omfang anvender satellitdata i deres forskning. Kravene til udvikling og fremstilling af satellitinstrumentering er store, og det kan være vanskeligt for et universitetsinstitut at leve op til disse.

DRI betragter sig selv som kernen i et samarbejde med de danske forskningsinstitutioner, der ønsker at anvende observationer fra rummet. DRI er i kraft af sit internationale og nationale netværk samt sin tekniske infrastruktur og kompetence et naturligt kontaktpunkt for samarbejde mellem dansk rumforskning, uddannelse og erhvervsliv.

Danmarks Forskningsråd finder, at en væsentlig begrundelse for instituttet må være at sikre en afsmittende effekt på dansk forskning, uddannelse og erhvervsliv af det danske medlemskab af ESA, hvor medlemskontingentet i 2002 er ca. 91 millioner kr., hvortil kommer udgifter på ca. 290 millioner kr. til øvrige relaterede formål. Ser man på ovenstående tal, er den afsmittende effekt på såvel dansk erhvervsliv som på uddannelserne for beskeden. Potentialet kunne dog være til stede, skal man tro erfaringer fra andre lande, og ministeriet anfører også, at mulighederne for dansk erhvervsliv næppe udnyttes optimalt. Forskningsmæssigt udfører DRI nærmest ren grundforskning.

Hensyn til forskningsmiljø og ressourceudnyttelse peger på et tættere og mere forpligtende samarbejde med universiteterne.

Danmarks Forskningsråd er meget opmærksom på rumforskningens betydning som "magnet" for unges interesse for teknik og naturvidenskab. Af den grund bør det overvejes, om der i Københavnsområdet kan etableres et universitetstilknyttet center for forskning i rummet, hvor man kunne samle relevante universitetsmiljøer, DRI samt forskningsafdelingen for magnetosfære- og ionosfærefysik på DMI i et fagligt såvel som samfundsmæssigt højt profileret miljø. Parallelt med denne organisation kunne man etablere et organ, der varetager administration af ESA-forskningen og administration af projekter rettet mod udvikling af dansk rumindustri.

En nedlæggelse vil efter DRIs opfattelse væsentligt svække baggrunden for Danmarks medlemskab af ESA. DRI mener, at et universitetsmiljø bl.a. ikke vil kunne rumme den nødvendige mangfoldighed af kompetencer, der er nødvendig i rumforskningen.

En fusion med KU eller DTU eller alternativt en konsortiemodel med flere universiteter vil kræve såvel særregler for finansiering som en formålstjenlig ledelsesmodel.

Ministeriet mener ikke, at en alternativ organisatorisk tilknytning nødvendigvis vil have nævneværdige konsekvenser for dets adgang til rådgivning.

Udviklingsmuligheder

På såvel de grundvidenskabelige områder som på de mere tekniske områder bør mulighederne for konsortiedannelse med relevante universitetsmiljøer undersøges med henblik på at opnå en større forsknings- og uddannelsesmæssig afsmitning af rumforskningen.

Det bør endvidere overvejes, om der ved fusion ved inddragelse af DRI, dele af DMI og relevante universitetsmiljøer kan dannes et højt profileret universitets-tilknyttet center for astrofysik og solsystemets fysik.

Det bør vurderes hvilke tiltag, der kan føre til en større erhvervmæssig effekt af den store satsning inden for rumforskning.

Forskningscenter Risø

Baggrund

Forskningscenter Risø blev oprettet i 1958 under Finansministeriets ressort efter forarbejde af Atomenergikommissionen, der blev nedsat af Folketinget i 1955. Risø har siden hørt under en række forskellige ministeriers ressort, nemlig Statsministeriet, Undervisningsministeriet, Handelsministeriet, Energiministeriet og siden 1993 under Videnskabsministeriet (det daværende Forskningsministerium). Risøs oprindelige formål var at fremme atomenergiens fredelige udnyttelse til samfundets tarv. I 1985 blev anvendelsen af atomkraft taget ud af statens officielle energiplan. Som følge heraf blev Risøs formålsparagraf ændret.

Risøs nuværende formål er at udføre naturvidenskabelig og teknisk-videnskabelig forskning, der tilfører det danske samfund nye teknologiske udviklingsmuligheder. Herunder skal forskningen rettes mod anvendelsesområder, der fremmer dansk erhvervslivs konkurrenceevne og reduktion af miljøbelastning inden for industri, energi og jordbrug. Risø har et særligt ansvar for at sikre videngrundlaget for rådgivning om nukleare forhold.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	276.000	406
Myndighedsopgaver	133.500 a)	165
Opgaver knyttet til undervisning	64.500	90
Andre opgaver	89.000 b)	125
I alt	560.000	786

Anm. a) Omfatter bl.a. opgaver knyttet til nuklear overvågning og dekommissionering.

b) Repræsenterer kommercielle aktiviteter.

Kilde: Institutionens egen vurdering jf. Skema C spm. 1.

Risøs forskning opdeles i tre hovedområder: energi, industriel teknologi samt bioproduktion. Dertil kommer det særlige område strålingsikkerhed. Risø er opdelt i følgende afdelinger:

- Materialeforskning
- Optik og Fluid Dynamik
- Planteforskning
- Polymerer
- Strålingsforskning
- Systemanalyse
- Vindenergi
- Risø Dekommissionering

Det bemærkes, at det forventes, at ansvaret for de nukleare anlæg inden for en kortere tidshorisont kan overgå fra Risø til Dansk Dekommissionering. I samme forbindelse forventes det, at Risø Dekommissionering kan udskilles og overføres til Dansk Dekommissionering.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	13	18	30
Antal ph.d.-studerende	75	67	78

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

Risø har rammeaftaler med DTU, KU, KVL og AAU, som omfatter både forskeruddannelse og bidrag til kandidatuddannelse, og har derudover ad hoc aftaler med HHK, SDU og RUC. Risø bidrager til/deltager i en række forskerskoler.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000 i tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
194.263	224.258	418.521	54 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Risøs kommercielle aktiviteter omfattede i 2001 i alt ca. 1500 kunder og genererede ca. 270 mio. kr. i indtægter. Risø finansieres i 2002 med omkring 300 millioner kr. over finansloven, og et næsten lige så stort beløb via eksterne midler.

Vurdering

Risø er en sektorforskningsinstitution med mange styrkepositioner. Risø fremhæver selv en særlig styrke med hensyn til at sikre en kombination af eksperimentel forskning med brug af avanceret forskningsudstyr og et vidt forgrenet samarbejds- og aftagernetværk. Risø fremhæver sine særlige styrker som værende store forsøgsfaciliteter og tværfaglige forskningsmiljøer, der giver mulighed for løsning af problemstillinger, der går på tværs af traditionelle faggrænser og kompetencer. Risø fremhæver endvidere, at institutionens resultater finder bred anvendelse hos institutionens fire aftagergrupper, nemlig erhvervslivet, forskningsverdenen, uddannelsessystemet og myndigheder/-offentlighed. Kvalitet, dynamik og omstillingsevne er andre kvaliteter.

Det er Danmarks Forskningsråds vurdering, at Risø kun i begrænset omfang udfører rådgivning i tilknytning til egentlige myndighedsopgaver, og at sådanne opgaver – i den udstrækning de udføres – leveres lige så meget til andre ministerier, der ikke har en rolle som ejerministerium. F.eks. er rådgivning vedrørende nukleare problemer ikke speciel relevant for ejerministeriet, men derimod mere relevant for Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Miljøministeriet og Beskæftigelsesministeriet.

Videnskabsministeriet oplyser, at Risø er en naturlig dialogpartner, ligesom det er en vigtig aktør for ministeriets realisering af visioner, herunder ikke mindst i relation til fødekæden fra forskning til den samfundsgavnlige omsætning af forskningsresultater til udvikling af bæredygtige teknologier og udvikling af videnstunge industrier. Ministeriet finder, at en nedlæggelse af Risø ville betyde en nedlæggelse af et nationalt laboratorium, som er én af Danmarks førende teknisk-videnskabelige og innovative offentlige forskningsinstitutioner. Risø er efter ministeriets vurdering en ledestjerne for det intensiverede offentligt-private samspil og for fødekæden fra forskning til industrielt output.

Ministeriet oplyser imidlertid også, at det ikke selv som ejerministerium bestiller rekvirerede forskningsprojekter hos Risø, men trækker på Risøs faglige kompetencer i forbindelse med udarbejdelse af faglige oplæg, høringssvar m.v. Ministeriets brug af Risøs forskning, rådgivning mv. adskiller sig således ikke fra brugen af de universiteter og forskningsråd, der henhører under ministeriet. Der er ikke i Risøs kompetencer og funktionsbetingelser særlige kvaliteter, som er begrundet i et rådgivningsbehov hos ejerministeriet. Der er derfor *ikke* tale om et traditionelt ejerministerium, forstået som et ministerium, der får leveret en specifik rådgivning, der ikke lige så godt kan hentes fra universiteterne. Videnskabsministeriet nævner, at man med fordel kunne styrke samarbejdsfladen med universitetssektoren, dels i forhold til varetagelse af en egentlig undervisningsforpligtelse, og dels i relation til etableringen af mere formaliserede samarbejder med flere universiteter.

Danmarks Forskningsråd konstaterer, at Risø og Videnskabsministeriet samstemmende vurderer, at hverken Risø som et hele – eller dele af Risø – vil passe bedre ind i en anden organisatorisk ramme. Risø fremhæver, at der hverken ud fra kvalitets-, relevans- og/eller effektivitetsbetragtninger er nogen umiddelbar gevinst at hente ved integration eller fusion af Risø med en anden institution. Risø nævner dog også, at institutionen aktuelt har brede kontaktflader til universiteterne på mange niveauer. På institutionsniveau fremhæves DTU og KVL, mens kontakten på afdelingsniveau er bredere og omfatter KU, RUC, SDU, AU og AAU.

Danmarks Forskningsråds udgangspunkt for skitseringen af de nedenfor stående udviklingsmuligheder er en erkendelse af, at Risø er en meget stærk og velfungerende institution, *der vil kunne medvirke til i væsentligt omfang at løfte de institutioner*, som Risø i givet fald fusioneres med både på uddannelses- og forskningssiden. Rådet ser især udviklingsmuligheder i de styrkepositioner, der kan opnås ved at udnytte de oplagte grænseflader, der er mellem Risøs forskning og de store teknisk-naturvidenskabelige miljøer på DTU og KU. De muligheder, der er for en positiv synergieffekt gennem nye konstellationer, bør efter Rådets opfattelse udnyttes. Rådet finder derfor, at der bør anvendes nye organisatoriske modeller med henblik på generelt at styrke de danske teknisk- og naturvidenskabelige uddannelses- og forskningsmiljøer.

Forskningscenter Risøs geografiske placering skyldes et oprindeligt krav om nem adgang til kølevand for nukleare reaktorer. De nukleare anlæg på Risø er nu under afvikling og bruges ikke længere til forskningsformål. Risø-området vil dog i en årrække være pålagt begrænsninger som følge af dekommissioneringen af de nukleare anlæg, idet det fulde Risø-areal indgår som sikkerhedszone omkring anlæggene. I relation til Risøs geografiske placering fremhæver Risø, at institutionens bygninger, anlæg og faciliteter er i god stand og har mange moderne laboratorier m.v. Sådanne faktorer er dog ikke i modstrid med Rådets forslag til udviklingsmuligheder for Risø, idet samlokalisering af forskerne på kort sigt efter Rådets vurdering nok vil være positivt, men ikke en forudsætning.

Udviklingsmuligheder

Det bør overvejes at lade Forskningscenter Risø fusionere med relevante universitetsmiljøer. Som konsekvens af en sådan udvikling vil Risø ophøre med at eksistere som sektorforskningsinstitution. Rådet vil dog gøre opmærksom på, at Risø er så stor en organisation, at der ved fusion med et eller flere universitetsmiljøer vil være nogle aktiviteter, der naturligt kunne gives en anden placering.

Det bør i forbindelse med en eventuel fusion med et eller flere universitetsmiljøer sikres, at der tages udgangspunkt i de styrkepositioner, de pågældende institutioner hver især besidder. Danmarks Forskningsråd anbefaler i denne sammenhæng, at det sikres, at de stærkeste forskningsmiljøer bliver bærende og bestemmende for den fremtidige udvikling, uafhængigt af om de stærkeste faglige miljøer i dag er en del af sektorforskningen på Risø eller en del af universitetsforskningen. Det er endvidere centralt, at de ledelsesmæssige forhold indtænkes i den løsningsmodel, der vælges. Det er i denne sammenhæng Danmarks Forskningsråds vurdering, at der i forbindelse med den i gangværende revision af universitetsloven bør sikres mulighed for, at der i tilfælde, som det her omtalte, kan skabes adækvate ledelsesforhold. Som alternativ til en sådan ny lovgivning kan der opereres med § 12-institutioner.

Det bør endvidere overvejes at lade Risøs forskning inden for plantebioteknologi og risikovurderinger fusionere med relevante miljøer på DJF og/eller KVL.

Det bør efter Danmarks Forskningsråds vurdering ikke være et krav i forbindelse med eventuelle fusioner, i hvert fald ikke på kort sigt, at der finder samlokalisering sted.

Ikke alle de basismidler, der i dag tildeles Risø, forudsættes at tilgå de nye fusionerede enheder. Dele af midlerne bør udbydes som frie midler, således at også andre institutioner end Risø og institutionens eventuelt kommende fusionspartnere, kan få del i disse forskningsmidler.

*Institut for Grænseregionsforskning (IGF)***Baggrund**

Institut for Grænseregionsforskning (IGF) blev oprettet som selvejende institution i 1976 i samarbejde mellem Undervisningsministeriet og Sønderjyllands Amt. I 1993 overgik IGF til det nyoprettede Forskningsministerium (det nuværende Videnskabsministerium). Instituttet har siden sin oprettelse fået driftstilskud fra staten og Sønderjyllands Amt.

Instituttet har til opgave at drive forskning og formidle information om alle sider af den problematik, der naturligt findes i grænseområder, specielt i Europa.

Instituttet er selvejende og er oprettet som følge af en aftale mellem regeringen og Sønderjyllands Amtsråd. Instituttet er ikke omfattet af sektorforskningsloven. Instituttet blev evalueret i 2000.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	7.264	11,95
Myndighedsopgaver	365	0,60
Opgaver knyttet til undervisning	-	-
Andre opgaver	1.610	2,65
I alt	9.239	15,20

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1.

Institutionens vigtigste forskningsområder er:

- problemstillinger vedrørende den dansk-tyske grænseregion inden for samfundsvidenskab og humaniora.
- problemstillinger vedrørende de europæiske grænseregioner, herunder de europæiske integrations- og samarbejdsbestræbelser.
- andre regionale problemstillinger, der ligger i forlængelse af instituttets arbejdsområde inden for primært samfundsvidenskabelige problemstillinger.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	-	-	-
Antal ph.d.-studerende	-	3	2

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

Instituttet har indgået en samarbejdsaftale med SDU om ph.d.-uddannelse og om et samarbejdsprofessorat, som forventes besat i 2002 med 50 % af arbejdstiden til undervisning ved SDU.

Instituttet har ingen egentlige myndighedsopgaver, men medarbejderne rådgiver i forskelligt omfang myndigheder (bl.a. Skatteministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, amter). Instituttet udfører udredninger for bl.a. det regionale arbejdsmarkedsråd og AF-systemet.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
3.830	3.743	7.573	49 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

Danmarks Forskningsråd konstaterer, at ministeriet ikke rekvirerer opgaver fra IFG, men ministeriet slår samtidig fast, at der er tale om et udstrakt regionalt rådgivningsarbejde.

Både instituttet og ministeriet fremhæver, at forskningen ikke hidtil har haft den fornødne kvalitet og kraft, fordi en meget stor del af arbejdstiden går til udredningsopgaver – som konsekvens af, at Institutet er afhængigt af omfattende ekstern finansiering.

IFG har i et vist, relativt beskedent omfang bidraget til undervisning. Der udtrykkes ønske om yderligere udbygning af uddannelses tilbuddene, evt. også i samarbejde med universitetet i Flensborg.

Et egentligt myndighedsberedskab synes der ikke at være tale om, selvom der udføres regional rådgivning i et vist omfang. Dette har i alt væsentligt karakter af rekvireret konsulentarbejde. Den egentlige forskningsdel er vigende i forhold til andre opgaver, og både IFG og ministeriet er opmærksomme på ubalancen. En stor del af finansieringen er ekstern.

Både IFG og Videnskabsministeriet anbefaler, at Institutet videreføres samlet, således at grænseregionsforskningen bibeholdes som et særligt forskningsområde. Samtidig er begge parter opmærksomme på, at en anden organisatorisk placering kunne være fordelagtig. Ministeriet peger på en løsning, der indlejrer IFG som en §12-institution under SDU, et samarbejde, der heller ikke forekommer IFG fremmed.

Udviklingsmuligheder

Det bør overvejes at lade IFG fusionere med SDU. Som konsekvens heraf bør IFG i givet fald afvikles som sektorforskningsinstitution og integreres i den pågældende uddannelsesinstitution. Rådet anbefaler en egentlig fusion frem for en § 12-institution m.h.p. at sikre reel integration de to miljøer i mellem.

Afsluttende kommentar vedrørende Videnskabsministeriet

Det er som nævnt indledningsvist karakteristisk for Videnskabsministeriet, at ministeriets sektorforskningsinstitutioner i meget begrænset omfang bidrager direkte til ministeriets politiske og administrative opgavevaretagelse. Det bør dog nævnes i denne sammenhæng, at ministeriet modtager faglig rådgivning fra de statslige forskningsråd samt rådgivning fra Danmarks Forskningsråd vedrørende dansk forsknings generelle udvikling, kvalitet og samfundsmæssige relevans.

Socialministeriet

Under Socialministeriets ressort findes to sektorforskningsinstitutioner: Det meget specialiserede og relativt medicinsk orienterede John F. Kennedy Institut og det relativt brede samfundsvidenskabelige orienterede Socialforskningsinstituttet.

Socialministeriets behov for sektorforskning og forskningsbaseret rådgivning må bl.a. ses i forhold til den omfattende humanistiske, samfunds- og sundhedsvidenskabelige forskning ved universiteter og universitetshospitaler. Socialministeriet angiver endvidere at anvende Statens Institut for Folkesundhed (Indenrigs- og Sundhedsministeriet), Amterne og Kommunernes Forskningsinstitut samt private konsulentfirmaer m.fl.

Socialministeriet beskriver et ministerielt behov for forskning og forskningsbaseret rådgivning inden for en række områder: ældre, børn, socialt udsatte grupper, handicappede, det frivillige sociale arbejde, marginalisering, globalisering samt ligestilling.

*John F. Kennedy Instituttet (JFK)***Baggrund**

John F. Kennedy Instituttet er grundlagt i 1967 på grundlag af forskningsresultater, som viste at børn med PUK (Føllings sygdom) ved indtagelse af korrekt sammensat kost kunne undgå at blive åndssvage. I forbindelse med overflytningen af åndssvageforsorg fra staten til amterne forblev JFK under Socialministeriet.

John F. Kennedy Instituttets formål er forbedring af diagnostik, behandling, rådgivning og forebyggelse af medfødte handicap, specielt mental retardering gennem forskning og udvikling.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	7.700	13,5
Myndighedsopgaver	4.400	14,5
Opgaver knyttet til undervisning		1,0
Andre opgaver	15.200	31,0
I alt	27.300	60,0

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1.

John F. Kennedy instituttets kerneområder er forebyggelse af betydelig og varigt nedsat psykisk og fysisk funktionsevne (mental retardering), især for følgende sygdomme/handicap: PKU (Føllings sygdom), Menkes sygdom (fejl i metalstofskiftet), Downs syndrom (mongolisme) og Fragilt X syndrom.

Instituttets ekspertise kan beskrives som et særligt dansk nicheområde bl.a. i kraft af en god registrering og let adgang til opfølgning over længere tid, hvilket har muliggjort unikke genotype-fænotype analyser (sammenhæng mellem gen-defekt og sygdomsudvikling) på det genetiske område hvad angår de nævnte handicap.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	-	-	1
Antal ph.d.-studerende	3	4	4

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5

Instituttets specialestuderende kommer fra humanbiologi og medicin. Instituttet har ikke indgået formelle uddannelsesaftaler, men bidrager til såvel post- som prægraduat undervisning. Institutchefen er adjungeret professor ved København universitet.

En fusion /samlokalisering med Statens Øjenklinik og den socialmedicinske institution Center for Små Handicapgrupper overvejes aktuelt med henblik på dannelse af en bredere socialmedicinske institution med landsdækkende forsknings- og behandlingsopgaver bl.a. med henblik på styrket formidling af medicinsk og social viden til brugerne.

Instituttet har et beredskab til at modtage alle børn fra hele Danmark med Føllings sygdom (PKU), identificeret ved landsdækkende screening af nyfødte. 6-8 børn identificeres årligt. Institutrets overvågningsopgaver omfatter registrering af forekomsten af mentale retarderingssyndromer f.eks. Downs syndrom. Rådgivning omfatter dels direkte patient/klient- og familierådgivning, dels rådgivning af fagpersoner, i social- og sundhedssektoren både vedr. specifikke og generelle forhold. Rådgivning vedrører arvelige handicap med fortrinsvis udviklingshæmning, samt genetiske forhold generelt.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
3.702	3.797	7.499	51 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000

Vurdering

Institutrets organisatoriske placering er historisk betinget af, at det var det sociale område, som sørgede for, at særfor sorgen i 1960'erne blev revet ud af sundhedssektorens stive, forældede rammer.

Danmarks Forskningsråd tager til efterretning, at forskningen på JFK vurderes at være enestående og af høj kvalitet på internationalt niveau. Den udøves ikke specielt som led i opgaveløsning for Socialministeriet eller for landets myndigheder, men den er meget vigtig inden for især området medfødte sygdomme.

JFK har kun i begrænset omfang bidraget til Socialministeriets vidensbehov og har som sådan ikke nogen betydning for ministeriets beredskab eller som rådgiver. JFK er ikke nævnt på listen over de forskningsinstitutioner, som ministeriet har anvendt i 2001 (i modsætning til ministeriets anden sektorinstitution SFI).

JFK beskriver det som myndighedsberedskab, at instituttet modtager alle børn (6-8 årligt) med Føllings sygdom og over for disse har et døgnberedskab ved indsættelse af behandling.

Danmarks Forskningsråd vurderer, at instituttets opgaver hænger fint sammen. Forskningens genstandsfelt er relativt lille og forskning, udvikling, behandling og rådgivning støtter og forstærker hinanden.

Udviklingsmuligheder

John F. Kennedy Institutrets faglige miljø bør bibeholdes samlet.

En anden organisatorisk placering, i Indenrigs- og Sundhedsministeriet eller på et universitetssygehus, bør overvejes. Inden for disse rammer bør bestræbelserne for fusion med Centre for Små Handicapgrupper og Statens Øjenklinik overvejes.

*Socialforskningsinstituttet (SFI)***Baggrund**

Socialforskningsinstituttets formål er at belyse sociale forhold, herunder arbejdsmæssige, økonomiske og familiemæssige forhold samt andre nationale og internationale samfundsforhold og udviklingstræk af betydning for befolkningens levevilkår. SFI løser forsknings-, udviklings-, udrednings- og rådgivningsopgaver.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	27.000	48,0
Myndighedsopgaver	19.000	32,1
Opgaver knyttet til undervisning	900	1,3
Andre opgaver	49.000	59,7
I alt	95.900	141,1

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1.

SFIs arbejdsprogram for 2002 indeholder følgende 10 faglige programområder: socialpolitik, arbejdsmarkedspolitik, komparativ velfærdsstatsforskning, børn, unge og familier, integration og marginalisering, arbejdsmarkedets rummelighed, velfærdsfordeling, etniske minoriteter, effektivitet i velfærdsproduktionen og tværgående teori og metode. SFI har etableret en forskerskole i socialt arbejde med Sociologisk Institut ved KU.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	-	-	9
Antal ph.d.-studerende	5	4	11

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

Forskningsopgaverne er koncentreret om velfærdsforskning. SFI har stor kontakt med udenlandske institutioner og er bl.a. den danske aktør i en række konkrete sammenlignende forskningsprojekter.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
31.000	33.582	64.582	52 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

Danmarks Forskningsråd er bekendt med, at det forberedende udvalg vedrørende udarbejdelse af en national delstrategi for velfærdsforskning har vurderet, at dansk velfærdsforskning er fragmenteret og præget af meget små forskningsmiljøer og enkeltstående forskere.

Danmarks Forskningsråd vurderer, at Socialforskningsinstituttet udgør en væsentlig undtagelse fra denne karakteristik, idet der her er et større anvendt

forskningsmiljø, der kombinerer økonomi, sociologi, offentlig organisation og forvaltning, psykologi samt antropologi, når udvalgte velfærdspolitiske spørgsmål undersøges.

SFIs undersøgelser, ofte surveyundersøgelser, spiller derfor en meget stor rolle inden for især det sociale område af velfærdspolitikken. Skattepolitik, arbejdsmarkedspolitik og boligpolitik er også meget centrale elementer i velfærdspolitikken, hvorfor områderne også har betydning for SFIs arbejde, idet der på disse områder dog også er andre væsentlige aktører. Instituttet vurderer, at det hverken har ressourcer eller mandskab nok til at opbygge og vedligeholde den fornødne kompetence på alle centrale områder, hvad der også sætter grænser for den tidsmæssige ramme for forskellige projekter.

Det er Danmarks Forskningsråds vurdering, at SFI på det samfundsvidenskabelige område – ved siden af Danmarks Statistik – er den største kilde til data, herunder data der indsamles som led i en række internationale sammenligningsanalyser. Sådanne data er af stor betydning for de politiske beslutninger, men også for hele det samfundsvidenskabelige forskningsområde.

Velfærdspolitik omfatter imidlertid mere end socialpolitik, nemlig først og fremmest arbejdsmarkedspolitik, der i dag er placeret i Beskæftigelsesministeriet. Det er imidlertid ikke hensigtsmæssigt som en konsekvens af denne ressortændring at flytte forskningsområdet væk fra SFI.

Det er Danmarks Forskningsråds vurdering, at det bør overvejes at fastholde *hele* velfærdsområdet under SFI, der så eventuelt skal gives et andet navn (Instituttet for velfærdsforskning) og eventuelt indgå en flerårig kontrakt med Beskæftigelsesministeriet.

Udviklingsmuligheder

Socialforskningsinstituttet bør opretholdes som sektorforskningsinstitution.

Det bør vurderes, om instituttets arbejdsområde bør udvides fra primært det socialpolitiske til også at omfatte arbejdsmarkedspolitik og hertil hørende velfærdspolitik.

Samtidig bør det overvejes om dele af Socialforskningsinstituttets opgaver har en karakter, der muliggør udlicitering, hvorved de betydelige danske samfundsvidenskabelige universitetsmiljøer vil få mulighed for at byde på opgaverne.

Det bør overvejes, i hvilket omfang andre ministerier bør repræsenteres i SFIs bestyrelse med henblik på at sikre en bred forankring af de forskellige ministerielle interesser på instituttets område.

Afsluttende kommentar vedrørende Socialministeriet

Socialministeriets behov for forskning og forskningsbaseret rådgivning bør i lighed med bl.a. Indenrigs- og Sundhedsministeriet – ses i lyset af, at store dele af den offentlige sektors aktiviteter inden for disse ministeriers områder finder sted i regi af amter og kommuner. Samtidig er der tale om en sektor præget af meget store offentlige udgifter.

I vurderingen af den offentlige forskning inden for Socialministeriets fagområde bør de samfundsvidenskabelige universitetsmiljøer indgå i overvejelserne om, hvorledes ministeriet mest hensigtsmæssigt får løst sit rådgivnings- og videnbehov.

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Økonomi- og Erhvervsministeriets ressortområde omfatter udover generelle økonomiske og erhvervsmæssige forhold endvidere energiområdet samt bygge- og boligområdet. Inden for disse områder har ministeriet et særligt behov for forskningsbaseret rådgivning og opgavevaretagelse. En vurdering af ministeriets samlede forskningsbehov skal dog også ses i lyset af de væsentlige ressortmæssige ændringer, som ministeriets område har oplevet.

Inden for bygge- og boligområdet har andre danske sektorforskningsinstitutter, GTS-institutter og universiteter været bidragydere til løsning af konkrete opgaver. Hertil kommer opgaver udført af Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut (AKF).

Inden for energiområdet har Energistyrelsen gennem Energiforskningsprogrammet i en årrække ydet tilskud til forskning og udvikling. Blandt de støttede projekter har været projekter, hvori bl.a. Statens Byggeforskningsinstitut, Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse, Forskningscentret for Skov og Landskab, Forskningscenter Risø, samt Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut indgik.

Ministeriets behov for forskningsbaseret rådgivning skal endvidere ses i forhold til de private rådgivende ingeniørfirmaer, de godkendte teknologiske serviceinstitutter samt universiteterne.

Statens Byggeforskningsinstitut (By og Byg)

Baggrund

By og Byg blev oprettet i 1947

By og Byg har til formål ud fra samfundsmæssige helhedssynspunkter at bidrage til at udvikle byggeriet og det byggede miljø. Institutet har til opgave, som led i bestræbelserne på at øge byggeriets og det byggede miljøes kvalitet samt byggeriets produktivitet og konkurrenceevne, at følge, fremme og udføre teknisk, økonomisk og andet forsknings- og udredningsarbejde.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	Ikke oplyst	63,5
Myndighedsopgaver	Ikke oplyst	7,0
Opgaver knyttet til undervisning	Ikke oplyst	6,2
Andre opgaver	Ikke oplyst	13,6
I alt	Ikke oplyst	90,3

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1.

By og Bygs forskningsmæssige kompetencer ligger inden for: 1) Byer og Boliger, 2) Byggeteknik og Produktivitet og 3) Energi og Indeklima. Dertil kommer tværgående kompetencer inden for arkitektur og indeklima.

By og Byg har formelle samarbejdsaftaler med en række forskningsinstitutioner. By og Byg ønsker i den kommende kontraktperiode at etablere et mere forpligtende netværkssamarbejde med minimum et beslægtet område på uddannelsesinstitutioner. By og Byg ønsker endvidere at styrke samarbejdet med parterne i byggeriet.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet:

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	-	2	2
Antal ph.d.-studerende	4	10	7

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

Der er ingen forskningsprofessorer på By og Byg.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
34.900	24.100	59.000	41 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

By og Byg er en mellemstor sektorforskningsinstitution med omkring 100 medarbejdere, hvoraf mere end halvdelen er seniorforskere/lektorer. I 2003 vil gruppen af yngre, videnskabelige medarbejdere (forskere + ph.d.ere) være på 6 og for nedadgående – i modsætning til gruppen af seniorforskere/lektorer.

By og Byg blev i 1995 evalueret af en nordisk gruppe i overensstemmelse med Forskningspolitisk Råds anbefalinger. I fortsættelse af denne evaluering blev der i 1999 i samarbejde med ressortministeriet gennemført en evaluering af formidlingsvirksomheden. Gennemgående tegnede der sig et ønske om at By og Byg blev mere udadvendt og søgte at gøre op med det noget "støvede" image. Der syntes desuden at være behov for, at By og Byg differentierede sin kommunikation mere målrettet i forhold til de konkrete målgrupper. Fra nogle sider blev der udtrykt ønsker om, at instituttet i højere grad skulle inddrage byggeriets udførende led, herunder håndværkere, blandt målgrupperne. By og Bygs anvisninger er almindeligt anerkendte og fungerer som et vigtigt supplement til byggelovgivningen. Anvisningerne kendes, de bruges og de roses for deres værktøjskarakter.

Danmarks Forskningsråd konstaterer, at der er i Danmark er stort fokus på produktivitetsforbedringer i byggeriet, hvilket også fremhæves af By og Byg. Der skønnes at være en meget stor samfundsmæssig gevinst ved en produktivitetsforbedring, og den private sektor har primært presset på for en stærkere forskning på DTU og AAU inden for området.

By og Byg argumenterer for behov for tværfaglighed, helhedsorientering og relevansbetragtninger som værende centrale for den type forskning, der udføres for sektoren. Denne erkendelse vurderes også at være draget af de modsvarende universitetsmiljøer.

By og Byg har kun en lille uddannelsesmæssig afsmitning, 0,2 ph.d. pr. seniorforsker og 30 timer årlig uddannelsesindsats pr. VIPer.

By og Byg har rådgivningsopgaver omkring blandt andet udformning af bygningsreglementer, og By og Byg deltager i evaluering af offentlige regulerings tiltag.

Sektoren har en stor gruppe af små aktører, og her kan en offentligt finansieret vidensformidler have en vis betydning. Her er DTI/Byg også oplagt aktør. Der er kun et lille økonomisk engagement fra den private sektor i By og Byg. Det er ambitionen at dette skal øges, grundet faldende offentlige bevillinger i de kommende år.

Udviklingsmuligheder

Det bør overvejes, om By og Byg skal afvikles som sektorforskningsinstitution.

Danmarks Forskningsråd vurderer, at den erhvervsrettede forskning på området bør placeres i en mere dynamisk ramme i form af forskningsprogrammer, der som primære aktører omfatter universiteter og industrien/rådgivningsbranchen.

Med hensyn til myndighedsberedskab kunne denne organiseres med en meget lille gruppe af kernerådgivere i ministeriet og suppleres med køb af opgaver på ad hoc basis. Der findes her meget store private aktører i form af rådgivende ingeniørfirmaer, såvel som DTI/Byg.

Med hensyn til rådgivning af og formidling til de små private aktører i sektoren, bør det overvejes at fusionere kernegruppen for dette opgaveområde med ditto hos DTI/Byg. Denne opgavetype kan også overvejes udliciteret i privat regi.

Afluttende kommentar vedrørende Økonomi- og Erhvervsministeriet

Inden for energiforskning udgør Forskningscenter Risø under Videnskabsministeriets ressortområde en væsentlig offentlig aktør, hvilket bør indgå i vurderingen af de fremtidige muligheder for Risø.

Energistyrelsen og dermed energiforskningen henhører under Økonomi- og Erhvervsministeriets ressort. Ministeriets behov for forskning og rådgivning bør derfor indgå i overvejelserne om den fremtidige organisering af den energiforskning, der nu udføres ved Forskningscenter Risø under Videnskabsministeriets ressort.

Trafikministeriet

Trafikministeriet har en forskningsinstitution som er omfattet af sektorforskningsloven – Danmarks Transportforskning (DTF). Herudover har Trafikministeriet ansvar for Danmarks Meteorologiske Institut (DMI), som ministeriet har valgt ikke at lade være omfattet af sektorforskningslovens bestemmelser.

Det meteorologiske område og DMI henhører organisatorisk under Trafikministeriets ressort, men grænser fagligt op til aktiviteter, der foregår i regi af DMU og GEUS under Miljøministeriet.

For så vidt angår trafikområdet har dette haft forskningsaktiviteter støttet via Transportrådets udbud. Transportrådet har hidtil årligt anvendt 12-15 mio. kr. til transportforskning, der er udbudt i fri konkurrence. Transportrådet har uddelt ph.d.- og post. doc.-stipendier samt anden finansiering – aktuelt er knap 30 forskere finansieret af Rådet. Transportrådet forventes nedlagt ved lov i 2002. De særlige puljer til transportforskning, som bl.a. er gået til udviklingsprojekter, forventes også fjernet. Det medfører, at forskningsmidlerne, der sammenlignet med andre sektor allerede synes ret begrænsede, reduceres yderligere med de allerede vedtagne nedskæringer.

Transportsektoren er – ligesom landbrugs- og fiskerierhvervene – præget af særlige erhvervsstrukturer med mange små virksomheder, der hver især ikke kan finansiere udgiftskrævende forskning og udviklingsarbejde. Dette kunne begrunde en øget interesse for det forskningsbehov, sektoren har.

Den nationale delstrategi for transportforskning er fra 1999.

Danmarks TransportForskning (DTF)

Baggrund

DTF er oprettet i 2000 og er dermed den yngste sektorforskningsinstitution. DTF blev etableret ved en fusion af det tidligere Rådet for Trafiksikkerhedsforskning og Vejdirektoratets afd. for sikkerhed og miljø m.fl. Som følge af reducerede bevillinger, har DTFs bestyrelse i 2002 besluttet at fusionere to af de oprindelige forskningsområder. Et antal medarbejder er varslet med henblik på afskedigelse.

Baggrunden for DTFs tilblivelse var 1999-delstrategien for dansk transportforskning, hvori det blev konkluderet, at dansk transportforskning ressource- og produktionsmæssigt lå meget lavt målt på en international målestok. DTF blev etableret den 1. august 2000 – indtil da havde Trafikministeriet ikke egen sektorforskningsinstitution.

Instituttets formål er at styrke transportforskningen med særlig fokus på fagområderne transportsikkerhed, transportens miljø- og energibelastning samt transportøkonomi og transportmodeller.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	7.900	11,0
Myndighedsopgaver	4.500	6,6
Opgaver knyttet til undervisning	800	1,1
Andre opgaver	2.300	16,7
i alt	15.700	35,4

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1.

DTF har til opgave at sikre, at relevant forskningsbaseret viden er til rådighed for rådgivningen af Trafikministeriet, og efter ressortændringerne i forbindelse med regeringsdannelsen også for Justitsministeriet. Fagligt dækker DTF følgende fag: ingeniørfag, matematik, statistik, økonomi og psykologi.

DTF er fysisk placeret på DTU, hvilket muliggør et tæt samarbejde med Center for Trafik og Transport på DTU, med hvilket der bl.a. er igangsat fælles projekter. DTF har bidraget med ph.d.-vejledning ved DTU og AAU. Yderligere arbejdes der mod et udbygget samarbejde med Økonomisk Institut ved KU, bl.a. ved besættelse af et nyt professorat inden for transportøkonomi.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	.	.	1
Antal ph.d.-studerende	.	.	2

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
8.940	582	9.522	6 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Der er ikke indgået formelle aftaler om DTFs deltagelse i forskeruddannelse. Det oplyses af DTF, at der bidrages til ph.d.-vejledningen på DTU og på AAU. Det professorat, der er under besættelse ved DTF, forudsættes at indebære uddannelsestilbud på KU. Der er ikke aktuelt specialevejledning ved DTF – men det oplyses, at man ønsker at deltage i en sådan uddannelsesaktivitet.

Vurdering

DTF blev etableret ved en sammenlægning af allerede eksisterende forsknings- og laboratorieenheder, som ikke var præget af en dynamisk forskningskultur. Der blev endvidere tilføjet yderligere finansiering til forskning i transportøkonomi og modellering – dette sidste område er først under opbygning, herunder ved opslag af nye endnu ikke besatte stillinger.

DTF har efter sin egen forskningsstrategi to hovedindsatsområder:

a) Transportsikkerhed og –risiko og b) Transportøkonomi og modellering. Trafikministeriets og Justitsministeriets behov for forskningsbaseret rådgivning vedrørende trafik- og transportpolitiske emner kan næppe dækkes af de to nævnte indsatsområder. Det er Danmarks Forskningsråds opfattelse, at der ikke er egentlige forskningsopgaver, der udføres i DTF, som ikke også i en eller anden form udføres i andre forskningsmiljøer. Forskningsmiljøet på DTF er meget lille, hvorfor det også er begrænset, hvor mange af de forskningsopgaver, som Trafikministeriet og transportsektoren har behov for, der rent faktisk udføres i DTF.

Det fremhæves fra Trafikministeriets side, at alternativet til en nedlæggelse af DTF er konsulentbistand, hvorved kontinuitet og faglig dybde vil gå tabt. Det ligger som en klar forudsætning, at universitetsmiljøerne kun i begrænset udstrækning vil kunne overtage opgaverne, da de er for fagspecifikke og ikke tværgående/multidisciplinære i tilstrækkeligt omfang.

Danmarks Forskningsråd konstaterer, at DTF mener, at en fusion med ét af de universitetsmiljøer, der aktuelt samarbejdes med, indebærer en risiko for, at samarbejdet med de øvrige miljøer vil kunne lide skade. DTF ser især en risiko for, at den fortsatte rekruttering af kvalificerede forskere, specielt på det samfundsvidenskabelige område, herved udelukkes/reduceres. Nævnte præmis bygger på en forudsætning om, at det er mere attraktivt for samfundsvidenskabelige forskere at være i DTF i den nuværende form end i en alternativ organisationsform. Danmarks Forskningsråd finder, at den præmis næppe kan være rigtig. DTF er en meget lille og en meget ny institution uden professorer og uden traditioner for samfundsvidenskabelig forskning – derfor kan netop rekrutteringsaspektet tale for en alternativ organisationsform.

Ud fra en forudsætning om, at Trafikministeriet og Justitsministeriet bør have mulighed for at kunne trække hurtigt og effektivt på egne rådgivere, er der næppe mulighed for at beskære dele af denne institution – den er allerede i januar 2002 reduceret. En fusion synes heller ikke at være det rigtige, idet der ved en sådan næppe kan sikres den fornødne bredde i de forskningsaktiviteter,

der foregår – ligesom myndighedsbetjeningen næppe kan varetages tilfredsstillende. Da transportforskningen i Danmark er ret spredt, og da den består af små faglige miljøer, vil det være en fordel at samle indsatsen.

DTFs fysiske placering på DTU giver nogle nærliggende muligheder for god udnyttelse af forsknings- og uddannelseskapaciteten inden for de fælles transportforskningsemner (især modellering), der er i DTF og DTU. Imidlertid er det ikke alle de faglige discipliner, der er repræsenteret på DTU. Der er inden for det samfundsvidenskabelige område stærkere, relevante faglige miljøer ved andre universiteter. Som andre deltagere i et konsortium kunne foreslås de universitetsmiljøer, som DTF allerede samarbejder med samt de øvrige transportforskningstiljøer (på AAU, SDU og RUC). En sådan model vil formentlig kunne fremme dynamik og mulighed for et højere fælles forskningskvalitetsniveau – og dermed et attraktivt miljø for unge højt kvalificerede forskere.

Udviklingsmuligheder

Danmarks Forskningsråd mener, at Trafikministeriet og Justitsministeriet bør definere deres behov for sektorforskning i et egentligt udvalgsarbejde, hvor der også er repræsenteret økonomisk og teknisk sagkundskab. Dette arbejde bør munde ud i en beslutning om, hvordan transportforskningen fremover skal varetages, herunder i en sektorforskningsinstitution eller i en konsortiemodel, hvori de bedste universitetsmiljøer indgår

I denne vurdering bør indgå, om det er hensigtsmæssigt med et konsortium, hvor modellen med en fælles bestyrelse – bestående af repræsentanter fra de to sektorministerier, transporterhvervene, andre brugere af transportforskning (f.eks. amtskommunal) og repræsentanter fra forskerverdenen – bevares.

Danmarks Transportforskning bør på kort sigt, indtil ovennævnte udvalgsarbejde er gennemført, bevares som sektorforskningsinstitution under Trafikministeriet.

*Danmarks Meteorologiske Institut (DMI)***Baggrund**

På baggrund af forslag fra H.C. Ørsted i 1820 om systematiske meteorologiske observationer i Danmark blev der i 1827 taget de første danske initiativer til meteorologiske observationer. Dette arbejde førte noget senere, i 1872 til oprettelsen af Meteorologisk Institut under det daværende Marineministerium. Flyvevejrtjenesten og Forsvarets Vejrtjeneste er efterfølgende fusioneret med Meteorologisk Institut, hvorved det nuværende Danmarks Meteorologiske Institut blev dannet.

DMI har til formål at varetage meteorologisk og oceanografisk betjening af samfundet inden for Rigsfællesskabet, at bidrage til sikring af liv og ejendom, samt at bidrage til økonomisk og miljørelateret planlægning af vejrafhængige aktiviteter i samfundet. DMI driver en national klimadatabase, hvor DMIs indsamlede data vedrørende meteorologiske og oceanografiske forhold arkiveres.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	Ikke oplyst	Ikke oplyst
Myndighedsopgaver	Ikke oplyst	Ikke oplyst
Opgaver knyttet til undervisning	Ikke oplyst	Ikke oplyst
Andre opgaver	Ikke oplyst	Ikke oplyst
I alt	324.500	407

Anm: DMI oplyser, at institutionens ressourceforbrug ikke kan opgøres efter de i skemaet anførte kategorier.

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1.

DMIs forsknings- og udviklingsopgaver har primært til formål at sikre den fortsatte udvikling af prognosemodeller til operative formål samt at danne grundlag for DMIs øvrige rådgivningsopgaver. DMI har et nært forsknings- og udviklings samarbejde med en række institutioner, primært i Europa.

DMI angiver som sit kerneområde forudsigtelse og varsling af vejr, klima, oceanografiske forhold samt dertil relaterede miljøforhold baseret på en operationel døgntjeneste alle årets 365 dage til sikring af luftfarts, søfart og forsvar samt mange andre brugere. DMI har ansvar for den meteorologiske betjening af Danmark, Færøerne og Grønland. DMI varetager endvidere det danske medlemskab af en række internationale organisationer.

DMI udfører, indsamler og bearbejder meteorologiske, klimatologiske og oceanografiske data, målinger og observationer samt udfører måling, indsamling og bearbejdning af andre beslægtede geofysiske parametre i Danmark, Grønland og Færøerne til forskning og praktiske formål.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1.februar 1998	1.februar 2000	1.februar 2002
Antal specialestuderende	1	1	1
Antal ph.d.-studerende	7	7	9

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
19.786	16.136	35.922	45 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

Danmarks Forskningsråd konstaterer, at Trafikministeriet anser den nuværende organisation af DMI som det mest hensigtsmæssige grundlag for den meteorologiske betjening.

Danmarks Forskningsråd finder, at det indsendte materiale ikke er meget meddelsomt med hensyn til, hvorledes instituttets forskningsårsværk er fordelt på forskellige forskningsaktiviteter og hvad disse faktisk omfatter. For eksempel omtales DMIs aktivitet indenfor magnetosfære- og ionosfærefysik kun i DRIs indberetning, hvor der foreslås en sammenlægning med DRIs tilsvarende aktivitet.

Danmarks Forskningsråd finder det uhensigtsmæssigt, at DMI tilsyneladende ikke bidrager væsentligt til uddannelse af meteorologer i Danmark. I lyset af, at KU er det eneste sted i Danmark, hvor der uddannes meteorologer, og at denne uddannelsesaktivitet p.t. varetages af et meget begrænset antal universitetsforskere, synes det særdeles oplagt med en bedre udnyttelse af DMIs ressourcer.

Udviklingsmuligheder

DMI bør stille sine betydelige ressourcer aktivt til rådighed for uddannelse inden for geofysik, oceanografi og meteorologi, f.eks. i form af et formaliseret konsortium med relevante universitetsmiljøer med henblik på at bidrage til meteorologiuddannelsen på alle niveauer, herunder såvel kurser som bachelor- og specialeprojekter.

Som omtalt under Danmarks Rumforskningsinstitut (DRI) bør det overvejes, om der ved fusion ved inddragelse af DRI, dele af DMI og relevante universitetsmiljøer kan dannes et højt profileret universitetstilknyttet center for astrofysik og solsystemets fysik.

DMI bør fremover være omfattet af lov om sektorforskning.

Afsluttende kommentar vedrørende Trafikministeriet

Ministeriet beskriver selv et ministerielt såvel som et samfundsmæssigt behov for forskning inden for trafik- og transportområdet, mens der ikke på samme vis skitseres behov for meteorologisk forskning.

.

Udenrigsministeriet

Der findes flere forskningsinstitutioner under Udenrigsministeriet, hvis opgavevaretagelse er relevante at betragte som sektorforskning. Tre af forskningsinstitutionerne under Udenrigsministeriet er aktuelt under omorganisering. Det er Dansk Udenrigspolitisk Institut (DUPI), Center for Udviklingsforskning (CUF) og Center for Freds- og Konfliktforskning (COPRI), hvorfor de ikke indgår i nærværende gennemgang af sektorforskningen. Ingen af disse forskningsinstitutioner – COPRI undtaget – er dog omfattet af loven om sektorforskning. Det planlagte nye Center for Internationale Studier og Meneskerettigheder, hvori disse forskningsinstitutioner skal indgå, vil ikke blive oprettet i henhold til loven om sektorforskning.

Af de andre forskningsinstitutioner under Udenrigsministeriet (Dansk Bilharziose Laboratorium, Danidas Skovfrøcenter og Frøpatologisk Institut) har Danmarks Forskningsråd valgt at inddrage Bilharziose Laboratorium i gennemgangen.

Foruden de fem forskningsinstitutioner findes der Rådet for Ulandsforskning (RUF) under Udenrigsministeriet. Rådets struktur er inspireret af de statslige forskningsråd. Der indgår også repræsentanter for de seks statslige forskningsråd i RUF, som hidtil har haft en betydelig fondsfunktion rettet mod danske forskere, der forsker i ulandsproblematikker. RUF er for tiden under omorganisering. Det er således endnu ikke klart, hvorledes RUF i praksis kommer til at virke fremover.

Udenrigsministeriets støtte til ulandsforskning blev i 2001 evalueret af et internationalt panel.

*Dansk Bilharziøse Laboratorium (DBL)***Baggrund**

DBL blev oprettet i 1964. DBLs målsætning er, med et forskningsmæssigt udgangspunkt, at bidrage til bedring af sundhedstilstanden i udviklingslandene ved en indsats overfor udvalgte væsentlige sundhedsproblemer.

DBL er en selvejende institution, der over Finansloven modtager tilskud fra Udenrigsministeriet.

Institutionens opgaveprofil og ressourcefordeling i 2001

	Udgifter i 1000 kr.	Årsværk
Forskning	10.033	10,7
Myndighedsopgaver	2.007	2,1
Opgaver knyttet til undervisning	24.078	25,8
Andre opgaver	4.013	4,3
I alt	40.131	42,9

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. Skema C spm. 1

DBLs opgaver er at forske i bilharziøse og andre humane, vand-relaterede, vektor-bårne, parasitære sygdomme og dermed beslægtede sundhedsproblemer i udviklingslandene med henblik på forståelse af disse og deres forebyggelse. Opgaverne omfatter endvidere at opbygge forskningskapacitet i udviklingslandene og i Danmark på området, at medvirke til at udbrede kendskabet til forskningen på området samt at yde konsulent- og rådgivningsvirksomhed inden for institutionens formål.

Institutionens bidrag til uddannelse og mobilitet

Antal pr.:	1. februar 1998	1. februar 2000	1. februar 2002
Antal specialestuderende	10	19	13
Antal ph.d.-studerende	8	8	5

Kilde: Institutionens egen vurdering, jf. skema C spm. 5.

Herudover er der 29 afrikanske ph.d-studerende indrullet i DBLs forskningskapacitets opbygningsprogram.

Interne og eksterne FoU-udgifter 2000, tusinde kr.

Intern	Ekstern	I alt	Ekstern (procentandel)
17.679	9.538	27.217	35 %

Kilde: Forskningsstatistik 2000.

Vurdering

Danmarks Forskningsråd konstaterer, at DBL er en institution med et i sektorforskningsammenhæng meget specielt forskningsområde. DBL er imidlertid også en af de få sektorforskningsinstitutioner – og den eneste på sundhedsområdet – som direkte udtrykker dansk ulandsforskning. Ulandsforskning på sundhedsområdet i bredeste forstand har, ud over sit humanitære sigte, væsentlig betydning også for Danmark. Dels "globaliseres" helbredsproblemer med migration og rejseaktivitet, dels repræsenterer mange lande på

vej væk fra ulandsstatus kommende markeder, dels kan nuværende ulande udvikle sig i fremtiden på måder, som vi i dag ikke kan forudse.

Danmark har gode muligheder for i samarbejde med andre europæiske lande at skabe forskning og udvikling, som den tredje verden kan bruge, og som skaber forbindelser med disse lande som fremtidige markeder.

Danmarks Forskningsråd er bekendt med, at ulandsområdet nyligt er blevet eksternt vurderet af en international gruppe under ledelse af Gudmund Hernes. I dennes rapport anbefales, at der etableres et institut "Forskningscenter for Sundhed og Udvikling" på Københavns Universitet i samarbejde med Danida, hvori DBL indlejres. KU har efterfølgende fremsendt forslag til et sådant institut "Forskningscenter for Sundhed og Udvikling". Hvem der skal indgå i det eller dets placering oplyses ikke i materialet.

DBL er herefter kommet med forslag om etablering af "Center for International sundhedsforskning og udvikling" i form af et forpligtende samarbejde med relevante afdelinger på KU, KVL og SSI baseret på et ligeværdigt partnerskab. Altså en løser centerdannelse, hvori de indgående institutioner bevarer betydelig selvstændighed og en kollektiv ledelse bestående af lederne fra alle deltagende centre.

Med udgangspunkt i Hernes rapporten har Udenrigsministeriet iværksat en intern proces mhp. at afdække områder, hvor rapportens anbefaling om at styrke koblingen mellem DBLs aktiviteter og sundhedssektorprogrammerne i det bilaterale udviklingssamarbejde kan udmøntes.

DBL og Udenrigsministeriet argumenter begge for fortsættelse af et selvstændigt institut med nogenlunde de samme opgaver. Ministeriet ser DBL som led i sin ulandspolitik. DBL ser sin betydning ved at udføre national unik og international omfattende og anerkendt forskning, ved at bidrage til ulandsbistanden bl.a. ved forskeruddannelse, samt ved at facilitere aktiviteter forankret på danske universiteter.

DBL bidrager ikke i direkte forstand til et myndighedsberedskab. Forholdet til ministeriet skal ses som en facet i ulandsarbejdet, som man i øvrigt under indtryk af Hernes-rapporten ønsker at revidere mhp. at bringe det mere i overensstemmelse med ministeriet strategi.

Der synes at være en god sammenhæng mellem DBLs opgaver. Genstandsfeltet er ret fokuseret og kombinationen af forskning, forskeruddannelse og ulandsarbejde er ideel.

Danmarks Forskningsråd vurderer, at DBL som forskningsmiljø bør bevares samlet, men at miljøet bør organisatorisk forankres i et universitetsmiljø, gerne samlokaliseret og med et uddannelsesmæssigt fællesskab med andre miljøer beskæftiget med ulandsrelateret sundhedsforskning.

Udviklingsmuligheder

DBLs faglige miljø bør bevares og fusioneres med andre relevante miljøer i et center for international sundhed ved en højere uddannelsesinstitution.

Afsluttende kommentar vedrørende Udenrigsministeriet

Organiseringen af forskningen under Udenrigsministeriet bør ske efter de samme hovedprincipper som den øvrige offentlige forskning. Dette gælder både ministeriets forskningsinstitutioner, der alle skal være underlagt Sektorforskningsloven, og ministeriets forskningsfinansierende fondsfunktioner, der bør udføres i tæt koordinering med og efter de samme kvalitetsprincipper som i de statslige forskningsråd.

Ud over Udenrigsministeriet finansierer en række ministerier ulandsforskning i et vist varierende omfang. Ansvar for og koordineringen af ulandsforskning bør samles et sted, og dette er naturligt Udenrigsministeriet.

6 Afslutning

Denne rapport indeholder Danmarks Forskningsråds vurderinger og anbefalinger vedrørende dels sektorforskningen i almindelighed og dels de enkelte sektorforskningsinstitutioner omfattet af Rådets gennemgang. Som nævnt i indledningen til kapitel 3 bygger Danmarks Forskningsråds vurderinger af sektorforskningen på tre grundlæggende synspunkter, nemlig at forskning og uddannelse hænger sammen, at åben konkurrence fremmer forskningens kvalitet, samt at offentligt finansieret forskning skal honorere krav om effektivitet.

Danmarks Forskningsråd anbefaler for så vidt angår den samlede sektorforskning følgende:

- **Alle sektorforskningsinstitutioner skal have bestyrelser.** Flertallet af bestyrelsesmedlemmerne skal være uafhængige af ressortministeriet.
- **Sektorforskningsinstitutioner skal i højere grad bidrage til videregående uddannelse og forskeruddannelse.** Der skal indgås formaliserede og forpligtende aftaler mellem universiteter og sektorforskningsinstitutioner herom. Dette skal fremgå af sektorforskningsloven.
- **Der skal iværksættes et udvalgsarbejde, hvor bl.a. universiteterne og sektorforskningsinstitutionerne skal være repræsenterede.**
Udvalgsarbejdet skal afklare nogle fælles principper vedrørende:
 - Omfanget og karakteren af sektorforskningsinstitutionernes forpligtelse til at deltage i undervisning på bachelor-, kandidat- og ph.d.-niveau.
 - Generelle regler, der forpligter dels sektorforskningsinstitutionerne til at udbyde kurser som led i universitetsuddannelserne og dels universiteterne til at integrere dette potentiale i undervisningssammenhæng.
 - Generelle regler for finansiering af sektorforskningsinstitutionernes bidrag til uddannelse.
 - Fælles regler for sektorforskningsinstitutionerne mht. omfanget og honoreringen af forskernes deltagelse i undervisningsopgaver.
 - Generelle regler for, at etablering af professorater på sektorforskningsinstitutioner skal ske i reelt samarbejde med et universitet, hvor universitetet i undervisningsmæssig sammenhæng kan disponere over den pågældende professor, som er det en af universitetets egne professorer.
- **Der skal ved fremtidige fusioner tages udgangspunkt i de styrkepositioner, de enkelte institutioner har.** Det skal i forbindelse med indgåelse af fusioner sikres, at de stærkeste forskningsmiljøer bliver dem, der får mulighed for at være bærende og bestemmende for den fremtidige udvikling.

- **Alle statslige institutioner med sektorforskningslignende aktiviteter skal omfattes af Lov om sektorforskningsinstitutioner.** Hensigten hermed er, at institutionerne skal omfattes af bestemmelserne vedr. bl.a. ledelse, inkl. bestyrelser, deltagelse i uddannelse m.v.

I kapitel 5 i denne rapport peger Danmarks Forskningsråd på udviklingsmuligheder vedrørende den enkelte sektorforskningsinstitution. I nedenstående tabel er der for den enkelte institution angivet i stikordsform, hvilken udviklingsmodel Danmarks Forskningsråd anbefaler til nærmere overvejelse. Ligeledes er der angivet nogle stikord for eventuelle økonomiske konsekvenser af udviklingsmulighederne. Rådet er bevidst om, at tabellen giver en simplificeret fremstilling af Rådets forslag både vedrørende udviklingsperspektiver og muligheder for frigørelse af ressourcer, jf. den mere udfyldende behandling i kapitel 5.

Danmarks Forskningsråds anbefalinger udspringer af en overordnet vurdering af sektorforskningen og dens institutioner. Rådet forudsætter, at Rådets anbefalingerne – efter en politisk beslutning – gøres til genstand for en mere detaljeret vurdering forud for et eventuelt implementeringsarbejde. I denne sammenhæng vil det være naturligt ud over eksterne specialister at inddrage den enkelte institutions ejer (ressortministeriet) og afdagere såvel som institutionen selv, herunder også dens bestyrelse.

Ministerium/ institution	Udviklingsmodel	Evt. frigørelse af ressourcer
Beskæftigelsesministeriet		
<ul style="list-style-type: none"> Arbejds miljøinstituttet 	<ul style="list-style-type: none"> Udvikling af nuværende org. Overveje at bringe en række opgaver i udbud 	<ul style="list-style-type: none"> Frigørelse af midler ved udbud af opgaver i fri konkurrence.
Forsvarsministeriet		
<ul style="list-style-type: none"> Forsvarets Forskningstjeneste 	<ul style="list-style-type: none"> Opretholdes som selvstændig inst. – ikke nødvendigvis som sektorforskningsinst. 	<ul style="list-style-type: none"> Ingen
Indenrigs- og Sundhedsministeriet		
<ul style="list-style-type: none"> Statens Serum Institut 	<ul style="list-style-type: none"> Udvikling af nuværende org. Udlicitering/ frasalg af produktionsaktiviteter skal overvejes. 	<ul style="list-style-type: none"> Frigørelse af midler ved udbud af opgaver/aktiviteter i fri konkurrence.
<ul style="list-style-type: none"> Statens Institut for Folkesundhed 	<ul style="list-style-type: none"> Udvikling af nuværende org. Konsortium 	<ul style="list-style-type: none"> Ingen
Miljøministeriet		
<ul style="list-style-type: none"> Danmarks Miljøundersøgelser 	<ul style="list-style-type: none"> Udvikling af nuværende org. Vurdering af størrelse og faglig profil. Vurdering af balance mellem basismidler og midler til åbne programmer. 	<ul style="list-style-type: none"> Frigørelse af midler ved udbud af opgaver i fri konkurrence. Frigørelse af basismidler til åbne programmer.

<ul style="list-style-type: none"> • Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Udvikling af nuværende org. • Vurdering af balance mellem basismidler og midler til åbne programmer. • Evt. konsortium • Overveje at bringe en række opgaver i udbud. 	<ul style="list-style-type: none"> • Frigørelse af basismidler til åbne programmer. • Frigørelse af midler ved udbud af opgaver i fri konkurrence.
<ul style="list-style-type: none"> • Forskningscentret for Skov og Landskab 	<ul style="list-style-type: none"> • Konsortium • Afvikling af abonnementsydelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Frigørelse af basismidler i forbindelse med afvikling af abonnementsydelse.
<ul style="list-style-type: none"> • Kort- og Matrikelstyrelsen 	<ul style="list-style-type: none"> • Omlægges til administrativ styrelse og afvikles som sektorforskningsinst. 	<ul style="list-style-type: none"> • Frigørelse af basismidler ved udbud af opgaver i fri konkurrence.
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri		
<ul style="list-style-type: none"> • Danmarks Fiskeriundersøgelser 	<ul style="list-style-type: none"> • Udvikling af nuværende org. • Kritisk vurdering af størrelse og profil, herunder produktudvikling 	<ul style="list-style-type: none"> • Frigørelse af basismidler, bl.a. ved koordinering af udstyr (skibe). • Frigørelse af midler ved udbud af opgaver i fri konkurrence.
<ul style="list-style-type: none"> • Danmarks JordbrugsForskning 	<ul style="list-style-type: none"> • Udvikling af nuværende org. • Konsortier • Reduceret infrastruktur 	<ul style="list-style-type: none"> • Frigørelse af basismidler ved justering af forskningsprofil og reduceret infrastruktur.
<ul style="list-style-type: none"> • Danmarks Veterinærinstitut 	<ul style="list-style-type: none"> • Udvikling af nuværende org. • Udlicitering/frasalgs af produktionsaktiviteter skal overvejes. 	<ul style="list-style-type: none"> • Frigørelse af midler ved udbud af opgaver i fri konkurrence.
<ul style="list-style-type: none"> • Fødevareøkonomiske institut 	<ul style="list-style-type: none"> • Fusion 	<ul style="list-style-type: none"> • Frigørelse af basismidler.

<ul style="list-style-type: none"> • Institut for Fødevarerikkerhed og Ernæring – Fødevedirektoratet 	<ul style="list-style-type: none"> • Udvikling af nuværende org. • Fusion af dele af virksomheden 	<ul style="list-style-type: none"> • Frigørelse af basismidler.
<ul style="list-style-type: none"> • Statens Skadedyrlaboratorium 	<ul style="list-style-type: none"> • Fusion 	<ul style="list-style-type: none"> • Frigørelse af basismidler.
Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling		
<ul style="list-style-type: none"> • Analyseinstitut for Forskning 	<ul style="list-style-type: none"> • Afvikling 	<ul style="list-style-type: none"> • Frigørelse af basismidler.
<ul style="list-style-type: none"> • Center for Sprogteknologi 	<ul style="list-style-type: none"> • Fusion 	<ul style="list-style-type: none"> • Frigørelse af basismidler.
<ul style="list-style-type: none"> • Dansk Rumforskningsinstitut 	<ul style="list-style-type: none"> • Konsortium/- Fusion 	<ul style="list-style-type: none"> • Frigørelse af basismidler.
<ul style="list-style-type: none"> • Forskningscenter Risø 	<ul style="list-style-type: none"> • Fusion 	<ul style="list-style-type: none"> • Frigørelse af basismidler.
<ul style="list-style-type: none"> • Institut for Grænseregionsforskning 	<ul style="list-style-type: none"> • Fusion 	<ul style="list-style-type: none"> • Frigørelse af basismidler.
Socialministeriet		
<ul style="list-style-type: none"> • John F. Kennedy Instituttet 	<ul style="list-style-type: none"> • Fusion 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen.
<ul style="list-style-type: none"> • Socialforskningsinstituttet 	<ul style="list-style-type: none"> • Udvikling af nuværende org. • Overveje udlicitering af visse opgaver 	<ul style="list-style-type: none"> • Frigørelse af midler ved udbud af opgaver i fri konkurrence.
Økonomi- og Erhvervsministeriet		
<ul style="list-style-type: none"> • Statens Byggeforskningsinstitut 	<ul style="list-style-type: none"> • Afvikling 	<ul style="list-style-type: none"> • Frigørelse af basismidler • Frigørelse af midler ved udbud af opgaver i fri konkurrence.
Trafikministeriet		
<ul style="list-style-type: none"> • Danmarks Meteorologiske Institut 	<ul style="list-style-type: none"> • Sektorforskningsinst/-Konsortium 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen.
<ul style="list-style-type: none"> • Danmarks TransportForskning 	<ul style="list-style-type: none"> • Særlig vurdering ved et udvalgsarbejde 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen.
Udenrigsministeriet		
<ul style="list-style-type: none"> • Dansk Bilharziøse Laboratorium 	<ul style="list-style-type: none"> • Fusion 	<ul style="list-style-type: none"> • Frigørelse af basismidler.

Bilag

Bilag 1 – Kommissorium for undersøgelsen

Kommissorium for Danmarks Forskningsråds
undersøgelse af sektorforskningsinstitutionernes rolle i
det offentlige forskningssystem.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

25. januar 2002

Forskningsøjlen

Godkendt af regeringens koordinationsudvalg den 29. januar 2002

I "Regeringsgrundlaget 2001" hedder det, at:
"Regeringen ønsker en bedre sammenhæng mellem undervisning, forskning og innovation. Der skal i den forbindelse gennemføres en gennemgribende undersøgelse af sektorforskningens rolle med henblik på at overflytte midler fra sektorforskningen til den fri forskning. Det er i den forbindelse særlig vigtigt, at Danmark er i stand til at tiltrække unge danske såvel som udenlandske topforskere."

Kommissorium

1. Med udgangspunkt i regeringsgrundlaget har regeringen besluttet at anmode Danmarks Forskningsråd om at iværksætte den angivne undersøgelse af sektorforskningens rolle i det offentlige forskningssystem.
2. Undersøgelsen skal omfatte de statslige forskningsinstitutioner, der er omfattet af bestemmelserne i Lov om sektorforskningsinstitutioner fra 1995. Danmarks Forskningsråd kan derudover vælge at inddrage andre statslige forskningsinstitutioner i undersøgelsen, hvis rådet vurderer, at det ud fra en funktionel betragtning og institutionernes opgavevaretagelse er relevant at betragte dem som en del af sektorforskningen.
3. Regeringens sigte med undersøgelsen er at skabe en bedre udnyttelse af forskningsressourcerne inden for de givne økonomiske rammer. Undersøgelsens formål er at skabe et beslutningsgrundlag for evt. strukturændringer med det formål at overflytte midler fra sektorforskningen til den frie forskning. Herunder skal man vurdere den enkelte institutions rolle og organisatoriske placering i det offentlige forskningssystem.
4. Undersøgelsen skal inden for følgende områder belyse den enkelte institutions bidrag til opbygning og formidling af (1) viden der fungerer som beslutningsgrundlag for myndigheder og politikere, (2) viden som er

af væsentlig betydning for driften af den offentlige sektor, eller (3) viden som er af væsentlig betydning for en eller flere sektorer af dansk erhvervsliv, hvor denne viden vanskeligt kan tilvejebringes på markedsmæssige vilkår, f.eks. grundet en særlig erhvervsstruktur eller behovet for kostbare anlæg. Undersøgelsen skal ikke omfatte den faglige kvalitet af den enkelte institutions forskning. Derimod kan undersøgelsen inddrage resultater af nyere eksterne evalueringer, i det omfang de vedrører organisatoriske forhold.

5. Danmarks Forskningsråd skal tilrettelægge undersøgelsens gennemførelse inden for dette kommissoriums rammer.
6. Den enkelte institution og det enkelte ressortministerium skal efter anmodning udarbejde en redegørelse for de spørgsmål, undersøgelsen skal omfatte. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling skal efter nærmere aftale med Danmarks Forskningsråd bistå med at tilvejebringe materiale, som Danmarks Forskningsråd ønsker at inddrage i undersøgelsen. Ministeriet skal i den anledning kunne rekvirere dokumenter og anden information fra berørte ressortministerier og fra den enkelte institution.
7. Det indgår ikke i undersøgelsen at gennemføre forhandlinger med repræsentanter for ressortministerier, institutioner eller andre med henblik på at afklare spørgsmål om eventuelle nye organisatoriske sammenhænge for den enkelte institution eller dele heraf.
8. Danmarks Forskningsråds rapport om undersøgelsen skal afleveres til regeringen ved Ministeren for Videnskab, Teknologi og Udvikling inden 1. maj 2002.
9. Rapportens anbefalinger, vurderinger og præmisser skal publiceres.

Bilag 2 – Institutioner omfattet af undersøgelsen

På baggrund af kommissoriet for undersøgelsen besluttede Danmarks Forskningsråds d. 29. januar, at undersøgelsen af sektorforskningen skal omfatte følgende institutioner.

Institutioner mærket (A) er sektorforskningsinstitutioner i henhold til Lov om sektorforskningsinstitutioner. Institutioner mærket (B) er institutioner, som Danmarks Forskningsråd ud fra en funktionel betragtning og institutionernes opgavevaretagelse vil inddrage i undersøgelsen jf. pkt. 2 i kommissoriet. Danmarks Forskningsråd forbeholder sig ret til at kunne inddrage yderligere institutioner i undersøgelsen, hvis dette skulle vise sig hensigtsmæssigt.

Institutioner som Danmarks Forskningsråd vil undersøge i forbindelse med gennemgangen af sektorforskningen:

Beskæftigelsesministeriet

- Arbejds miljøinstituttet (A)

Forsvarsministeriet

- Forsvarets Forskningstjeneste (A)

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

- Statens Serum Institut (A)
- Statens Institut for Folkesundhed (A)

Miljøministeriet

- Danmarks Miljøundersøgelser (A)
- Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse (A)
- Forskningscentret for Skov og Landskab (A)
- Kort- og Matrikelstyrelsen (A)

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

- Danmarks Fiskeriundersøgelser (A)
- Danmarks Jordbrugsforskning (A)
- Danmarks Veterinærinstitut (A)
- Fødevareøkonomiske institut (A)
- Institut for Fødevaresikkerhed og Ernæring – Fødevaredirektoratet (A)
- Statens Skadedyrlaboratorium (A)

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

- Analyseinstitut for Forskning (A)
- Center for Sprogteknologi (A)
- Dansk Rumforskningsinstitut (A)
- Forskningscenter Risø (A)
- Institut for Grænseregionsforskning (B)

Socialministeriet

- John F. Kennedy Institutet (A)
- Socialforskningsinstitutet (A)

Økonomi- og Erhvervsministeriet

- Statens Byggeforskningsinstitut – By og Byg (A)

Trafikministeriet

- Danmarks Meteorologiske Institut (B)
- Danmarks TransportForskning (A)

Udenrigsministeriet

- Center for Freds- og Konfliktforskning (A)
- Center for Udviklingsforskning (B)
- Dansk Bilharziose Laboratorium (B)
- Dansk Udenrigspolitisk Institut (B)

Bilag 3 – Forkortelser

AAU	Aalborg Universitet
AU	Aarhus Universitet
AMI	Arbejds miljøinstituttet
AFSK	Analyseinstitut for Forskning
AKF	Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut
By og Byg	Statens Byggeforskningsinstitut
CST	Center for Sprogteknologi
COPRI	Center for Fred- og Konfliktforskning
CUF	Center for Udviklingsforskning
DBL	Dansk Bilharziose Laboratorium
DFU	Danmarks Fiskeriundersøgelser
DJF	Danmarks Jordbrugsforskning
DMI	Danmarks Meteorologiske Institut
DMU	Danmarks Miljøundersøgelser
DRI	Danmarks Rumforskningsinstitut
DSI	Dansk Institut for Sundhedsvæsen
DTF	Danmarks Transportforskning
DTI/Byg	Teknologisk Institut, Byggedivisionen
DTU	Danmarks Tekniske Universitet
DUPI	Dansk Udenrigspolitisk Institut
DVI	Danmarks Veterinærinstitut
ESA	European Space Agency
FOFT	Forsvarets Forskningstjeneste
FoU	Forskning og udviklingsarbejde
FSL	Forskningscentret for Skov og Landskab
FØI	Fødevarerøkonomiske Institut
FØTEK	Regeringens Fødevarer teknologiske Forsknings- og Udviklingsprogram
GEUS	Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse
GTS	Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter
HHA	Handelshøjskolen i Aarhus
HHK	Handelshøjskolen i København
H:S	Hovedstadens Sygehusfællesskab
IFE	Institut for Fødevarer sikkerhed og Ernæring – Fødevaredirektoratet
IGF	Institut for Grænseregionsforskning
JFK	John F. Kennedy Instituttet
KMS	Kort- og Matrikelstyrelsen
KU	Københavns Universitet
KVL	Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole
LMC	Levnedsmiddelcentret
MUP	De Materiale teknologiske Forsknings- og Udviklingsprogrammer
NBI	Niels Bohr Instituttet
Risø	Forskningscenter Risø
RUC	Roskilde Universitets Center
RUF	Rådet for Ulandsforskning
SDU	Syddansk Universitet
SFI	Socialforskningsinstituttet

SIF	Statens Institut for Folkesundhed
SMP	Det Strategiske Miljøforskningsprogram
SSI	Statens Serum Institut
SSL	Statens Skadedyrslaboratorium
TAP	Teknisk-administrativt personale
VIP	Videnskabeligt personale
WHO	World Health Organization
WTO	World Trade Organization

Bilag 4 – Tabeller

Bilagstabel 1 Finanslovens FoU-bevillinger fordelt på ministerieområder 2002, mio. kr. 2002-priser

	FoU bevilling	Bruttobevilling	FoU-bevillingernes andel af det enkelte ministeriums samlede bruttoudgifter
Videnskabsministeriet	6.350,6	11.985,1	53,0 %
Fødevarerministeriet	701,7	2.888,1	24,3 %
Miljøministeriet	351,7	1.728,7	20,3 %
Kulturministeriet	453,6	3.894,1	11,6 %
Økonomi- og Erhvervsministeriet	142,1	5.104,6	2,8 %
Udenrigsministeriet	280,0	12.488,1	2,2 %
Trafikministeriet	114,0	6.748,9	1,7 %
Undervisningsministeriet	382,0	29.246,2	1,3 %
Forsvarsministeriet	49,9	17.237,9	0,3 %
Indenrigs- og Sundhedsministeriet	92,8	38.007,0	0,2 %
Beskæftigelsesministeriet	165,1	7.7195,1	0,2 %
Finansministeriet	3,1	2.917,7	0,1 %
Socialministeriet	86,6	9.3258,5	0,1 %
Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration	4,3	5.680,4	0,1 %

Kilde: Finanslovsforslag 2002's bevillinger og budgetoverslag 2003-05 vedrørende forskning og udvikling. Analyseinstitut for Forskning, Februar 2002.

Det bemærkes, at oplysningerne i tabellen må karakteriseres som *foreløbigt* offentlige forskningsbudget. De beregninger, der ligger til grund for tabellen er nærmere beskrevet i Analyseinstitutets notat. Meget forsimplet er forskningsprocenterne fra hver enkelt konti i den forrige finanslov genanvendt på finansloven for 2002. Det er således i det foreløbige finanslovsforslag antaget, at fordelingen mellem forskningsmidler og øvrige midler på hver enkelt konti er uforandret fra 2001 til 2002. Når Offentligt Forskningsbudget 2002 udgives vil den endelige opgørelse af Finanslovens midler til forskning og udviklingsarbejde foreligge.

Bilagstabel 2 Institutionernes skøn over ressourceforbrug fordelt på hovedopgaver, procent/mio. kr. 2001

	Forskning	Myndighedsopgaver	Undervisning	Andre opgaver	I alt (%)	Mio. kr. i alt
Arbejdsmiljøinstituttet	37 %	31 %	14 %	17 %	100 %	99.300
Forsvarets Forskningstjeneste	46 %	54 %	0 %	0 %	100 %	22.000
Statens Serum Institut	4 %	6 %	1 %	89 %	100 %	822.600
Statens Institut for Folkesundhed	48 %	42 %	8 %	2 %	100 %	52.000
Danmarks Miljøundersøgelser	40 %	53 %	5 %	2 %	100 %	253.000
GEUS	60 %	29 %	3 %	9 %	100 %	223.500
Skov og Landskab	56 %	32 %	7 %	6 %	100 %	39.079
Kort- og Matrikelstyrelsen	4 %	95 %	1 %	0 %	100 %	298.400
Danmarks Fiskeriundersøgelser	60 %	36 %	4 %	0 %	100 %	169.592
Danmarks JordbrugsForskning	57 %	19 %	14 %	10 %	100 %	559.200
Danmarks Veterinærinstitut	30 %	35 %	3 %	32 %	100 %	329.435
Fødevarerøkonomisk Institut	53 %	41 %	6 %	0 %	100 %	39.760
Fødevarerdirektoratet	35 %	47 %	6 %	12 %	100 %	120.176
Statens Skadedyrlaboratorium	81 %	14 %	5 %	0 %	100 %	17.523
Analyseinstitut for Forskning	46 %	52 %	1 %	1 %	100 %	10.796
Center for Sprogteknologi	77 %	0 %	4 %	19 %	100 %	22.200
Dansk Rumforskningsinstitut	88 %	1 %	3 %	8 %	100 %	46.821
Forskningscenter Risø	49 %	24 %	11 %	16 %	100 %	560.000
Institut for Grænseregionsforskning	79 %	4 %	0 %	17 %	100 %	9.239
John F. Kennedy Instituttet	28 %	16 %	0 %	56 %	100 %	27.300
Socialforskningsinstituttet	28 %	20 %	1 %	51 %	100 %	95.900
Statens Byggeforskningsinstitut	70 %	8 %	7 %	15 %	100 %	90.300
Danmarks TransportForskning	51 %	29 %	5 %	15 %	100 %	15.500
Danmarks Meteorologiske Institut	-	-	-	-	-	-
Dansk Bilharziose Laboratorium	25 %	5 %	60 %	10 %	100 %	40.131

Note: Risø har under myndhedsopgaver bl.a. opgivet 76 mio. til Dekommissionering. Skov og Landskab har kun opgivet lønudgifter. Statens Serum Instituts tal for udgifter til forskning er de nettotalsfinansierede forskningsopgaver for Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Statens Institut for Folkesundhed har selv opgivet deres udgifter i alt til at være 41.909, men tallene for de enkelte opgaver giver mere, da en del midler anvendes til såvel forskning som sundhedsovervågning. By og Byg samt Center for Sprogteknologi har ikke angivet nogle udgiftstal, i stedet er anvendt årsværkstal. DMI har i deres besvarelse kun angivet et tal for deres samlede udgifter. Deres aktiviteter kan ifølge dem selv ikke opdeles efter de angivne kategorier, hvilket flere institutioner angiver som værende et problem.

Kilde: Institutionernes skøn i Spm. 1 - skema C.

Bilag 5 – Medlemmer af Danmarks Forskningsråd

Koncerndirektør **Søren Isaksen** (formand)
NKT Holding A/S

Direktør, praktiserende læge **Gert Almind**
Novo Nordisk Fonden

Direktør, professor **Nils Overgaard Andersen**
Niels Bohr Institutet
Københavns Universitet

Professor **Ellen Margrethe Basse**
Kromann Reumert

Administrerende direktør **Carl Henrik Jeppesen**
Kompan A/S

Bestyrelsesformand **Bent Claudi Lassen**
Vicepræsident i Landbrugsrådet

Professor **Kirsten Hastrup**
Institut for Antropologi
Københavns Universitet

Prorektor, professor **Katherine Richardson** (næstformand)
Aarhus Universitet

Professor **Christen Sørensen**
Økonomisk Institut
Syddansk Universitet, Odense Universitet